

HAKİKAT'te Bu Ay:

TAKDİM

BAŞYAZI

"De ki: 'Gökten ve Yerden Size Rızık Veren Kimdir?
Kulak ve Gözlerin Sahibi Kimdir?
Diriyi Ölüden, Ölüyü de Diriden Çıkaran Kimdir?
Her İşi Düzenleyen Kimdir?'"

'Allah' Diyecekler.

De ki: 'O Halde O'na Karşı Gelmekten Sakınmaz mısınız?'"

İşte Gerçek Rabb'iniz Allah Budur.

Gerçeğin Dışında Sadece Sapıklık Vardır.

Öyle İse Nasıl Olup da Döndürülüyorsunuz?"

(Yunus: 31-32)

"Sizin İçin Kulaklar, Gözler ve Gönüller Yaratıp Veren O'dur.

Ne de Az Şükrediyorsunuz?"

Sizi Yeryüzünde Yaratıp Türeten de O'dur.

Ve O'nun Huzurunda Toplanacaksınız.

Dirilten de O'dur, Öldüren de O'dur."

(Müminûn: 78-79-80)

"Bunlar Allah'a Yönelen Her Kula Gönül Gözünü Açmak ve Ona İbret Vermek
İçindir."

(Kâf: 8)

"Allah'ın Yarattıkları Hakkında Tefekkür Ediniz,

Zât'ı Hakkında Tefekkür Etmeyiniz."

(Câmiu's-sağîr)

[Hâlik-ı Azîm, Bâri-i Kerîm](#)

[Zâhir de O, Bâtın da O](#)

[Tefekküre Dâvet](#)

[İnsan Niçin Mükerrerdir?](#)

[Eserden Müessire Geçmek](#)
[Nimet Üstüne Nimet](#)
[Hücrelerdeki İlâhî Hikmetler](#)
[Beynimizdeki İlâhî Hikmetler](#)
[İskelet Sistemindeki İlâhî Hikmetler](#)
[Kas Sistemindeki İlâhî Hikmetler](#)
[Deri Sistemindeki İlâhî Hikmetler](#)
[Kan Dolaşımı Sistemindeki İlâhî Hikmetler](#)
[Sindirim Sistemindeki İlâhî Hikmetler](#)
[Solunum Sistemindeki İlâhî Hikmetler](#)
[Sinir Sistemindeki İlâhî Hikmetler](#)
[Duyu Organlarındaki İlâhî Hikmetler](#)
[Ağız, Dil ve Dişlerdeki İlâhî Hikmetler](#)
[Gözdeki İlâhî Hikmetler](#)
[Kulaktaki İlâhî Hikmetler](#)
[Burundaki İlâhî Hikmetler](#)
[El ve Parmaklardaki İlâhî Hikmetler](#)
[Ayaklardaki İlâhî Hikmetler](#)
[Duygu ve Mizaçlardaki İlâhî Hikmetler](#)
[GEÇMİŞ KAVİMLER VE GÜNÜMÜZ](#)
[İsyankâr Kavimlerin Azgınlıkları ve Cezâları](#)

/ İsmail Yavuz

NEBE SÛRE-İ ŞERİF'İNİN TEFSİRİ - 1

[Büyük Haber](#)

HAZRET-İ MUHAMMED ALEYHİSSELÂM

[Müslümanlara Yapılan Zulüm ve İşkenceler-2](#)

Bir gün Resulullah Aleyhisselâm'ı Kâbe'nin gölgesinde dinlenirken gördük.
"Yâ Resulellah! Çektiğimiz şu işkencelerden dolayı Allah'a duâ etmeyecek misin?"
dedik.
Bunun üzerine hemen doğrulup oturdu, benzi kızarmıştı. Şu cevabı verdi:

EVLYÂ-İ KİRÂM -kaddesallahu Esrârehüm- Hazerâtı'nın "Hâtemü'l-Evliyâ" Hakkındaki Beyan ve İfşaatları (80)

["Şeyhü'l-Ekber Muhyiddîn İbnü'l-Arâbî -Kuddise Sırruh-" \(2\)](#)

MEKTUBAT

[Seriatın Reddetmediği Makbuldur \(91. Mektup\)](#)

/ Muhammed Es'ad Erbili -Kuddise Sırruh-

SÖZLER VE NOTLAR-31

[Nurlu Sözlere](#) / Mehmed Ali Körpe

"Kabir amel sandığıdır. Orada ne var? Ne götürürsen o var!"
(8 Mayıs 2004)

Allah-u Teâlâ'nın Sevgililerinin İfşaatlarına İzah ve Açıklamalar (15)

[Şeyhü'l-Ekber Muhyiddîn İbnü'l-Arâbî -Kuddise Sırruh- \(4\)](#)

Ey öz anlayış sâhibi! Bu sırları, bu nûrların ışığıyla genişleterek iyi anla...

NE İDİK, NE OLDUK!

[OSMANLI İMPARATORLUĞU-21](#)

Yaklaşıp sese kulak verdiğinde, pâdişâhın Reşid Paşa'yı Resulullah Aleyhisselâm'a şikâyet ederek; "Yâ Resûlallah! Ne olur beni bu adamın elinden kurtar, çektiklerim artık son bulsun!" diye yalvardığına şahid oldu.

[Üç Aylar](#)

GÜNDEM

[Kerkük Saatini Bekliyor!](#) / Uğur Kara

Bıçak kemiğe dayandı.
Kerkük sahibini bekliyor.
Hakikat dergimizin Mayıs sayısının kapak spotunu hatırlatalım:
"Önümüzde vahim günler gelebilir.
İmanımızı ve Vatanımızı korumak için niyet-i hâlîsa ile ne lâzımsa onu yapmalıyız!"

TARİHTEN SAYFALAR

[Osmanlı Târihinin Ana Kaynaklarına Göre İstanbul'un Fethi](#) / Hakan Yılmaz

[Elektromanyetik Kirlilik ve Çocuk](#) / Canan Büşra Kara

ŞİİR

[NAT!](#) / Aziz Mahmud Hüdayî (k.s.)

*Hüdâyî'ye şefâat kıl
Eğer zâhir eğer bâtın
Kapına intisâb etmiş
Gedâdır yâ Resûlallah*

| [Diğer Sayılar](#) | [Ana Sayfa](#) |

Bismillahirrahmanirrahim

"Allah-u zül-celâl vel-kemâl Hazretleri'ne; O'nun sevdiği ve beğendiği şekilde bitmez-tükenmez hamd-ü senâlar olsun.

Peygamberimiz Efendimiz'e, onun diğer peygamber kardeşlerine, hepsinin Âl ve Ashâb-ı kiram'ına, etbâına, ihsan duygusuyla kıyamete kadar onlara tâbi olup izinden gidenlere; sonsuzların sonsuzuna kadar salât-ü selâmlar olsun."

Muhterem Okuyucularımız;

Allah-u Teâlâ yarattığı her şeyde bir hassa koymuştur. Hassa demek, emrinin özü demektir. Toprakta, havada, suda... Her şeyde o hassa mevcuttur.

Âyet-i kerime'de şöyle buyurulmaktadır:

"O hem Evvel'dir, hem Âhir'dir, hem Zâhir'dir, hem Bâtın'dır. O her şeyi bilendir." (Hadid: 3)

Evvel'dir. Öyle bir evvel ki, yalnız kendi kendisini bilir.

Âhir'dir. Öyle bir âhir ki, yalnız kendi kendisini bilir.

Zâhir'dir. Zerreden küreye kadar ne ki varsa O'nun Zâhir ism-i şerif'i ile ortaya çıkmışlardır. Her yarattığı şeyde ulûhiyyet sırları ve hikmetleri vardır. Amma yalnız kendisi bilir.

Bitkiye bir şekil vermiş meydana çıkarmış, çiçeğe bir şekil vermiş meydana çıkarmış, insana bir şekil vermiş meydana çıkarmış. Her meydana çıkan varlık O'nunla meydana çıkıyor. Varlığını çektiği zaman yok oluyor. Kâinat da böyledir. Yani bir otlâ, bir çiçekle, bir insanla bir kâinat Hazret-i Allah'ın yanında aynıdır, değişmez.

Bâtın'dır, ulûhiyyet sırları kâinatın her zerresinde gizlidir, yine bâtını da kendisi bilir.

Âlemleri yaratan Hazret-i Allah'tır. İlâhi nizamını kurmuş, her yarattığına; güneşe, aya, gündüze, geceye, dağlara, denizlere, hülâsa bütün âlemlere bir nizam vermiştir.

Toprağı O yarattı, suyu O yarattı. Her şeyi topraktan ve sudan yarattı. Amma toprak da O'na muhtaç, su da O'na muhtaç.

"De ki: O Allah bir tektir. Allah Samed'dir, her şey O'na muhtaç, O ise hiçbir şeye muhtaç değildir." (İhlâs: 1-2)

Bir meyveyi düşünün. Bütün insanlar cinler bir araya gelseler; bir elma, bir nar, bir portakal, veyahut bir buğday, bir arpa tanesi yaratabilirler mi? Hayır! İşte Hazret-i Allah budur.

Allah-u Teâlâ'nın yeryüzünde meydana getirdiği, sayılamayacak kadar çok olan ihtiyaç giderici şeyleri bir düşün!

"Şüphesiz ki bütün bunlarda inanan bir topluluk için ibretler vardır." (En'âm: 99)

•

Beden ilmi hakkında hülâsa olarak bilgi vermekten maksadımız, bu hususta araştırma yapmak değil; bedeni yaratan, uzuvlarla donatan Allah-u Teâlâ'nın yüce kudretini hatırlatmak, O'nun azametini gözler önüne sermektir.

"Biz insanı en güzel bir biçimde yarattık." (Tin: 4)

Âyet-i kerime'de geçen "**Takvim**" kelimesi; kıymet biçmek, kıymetlendirmek mânâlarına gelir. "**Ahsen-i takvim**" ise, büyük bir biçimlendirmenin en güzeli demek olur. Bu da, maddi ve mânevî her türlü güzelliği içine alır.

Bedenin yaratılışında o kadar ince hikmetler, göz alıcı güzellikler, hayrete düşürücü sanatlar vardır ki, saymakla bitmez.

"Biz bir şeyin olmasını dilediğimiz zaman, sözümüz ona ancak 'Ol!' dememizden ibarettir. O da derhal oluverir." (Nahl: 40)

Engin merhamet sahibi Allah-u Teâlâ "**Ahsen-i tavim**" olarak yarattığı ve nimetlere gark ettiği biz kullarından, emir ve hükümlerine uymamızı, ibadet ve taatlerimizi yerine getirmemizi istemektedir. Fakat bizler; öyle bir devirdeyiz ki, dünya kururalıdan beri fitne ve fesadın ayyuka çıktığı böyle bir devir gelmiş değil.

Günahların açık olarak işlendiği ve isyana dönüştüğü, dünya kururalıdan beri bir eşinin gelmediği, böyle bir bunalım geçirilmediği, her türlü fitnenin ortaya çıktığı, her türlü kötülüğün anasının mevcut olduğu yirmi birinci asrın seyyiat zamanında yaşıyoruz.

İlâhî emirler arkaya atılıyor ve hükümsüz sayılıyor. Allah-u Teâlâ'nın bunca ihsanları karşısında bunca isyan! Helâk olan eski kavimler bollukta iken, sefahat içinde iken belâ ve âfâtlara uğramışlardır. Onların birer kabahatlerinden ötürü başlarına felâketler gelmişti. O kavimlerin yaptıkları kabahatlerin bugün hepsi yapılıyor. Her kötülüğün anası bu devirde mevcut. Onun için böyle bir devir gelmiş değil.

"Hiçbir memleket hariç olmamak üzere, biz onu kıyamet gününden önce ya helâk ederiz veya onu şiddetli bir azapla cezalandırırız." (İsrâ: 58)

"Biz o gün onları (Ye'cüc ve Me'cüc'ü) bırakırız, dalgalar halinde birbirine girerler." (Kehf: 99)

Bu emr-i ilâhî'leri göz önünde bulundurarak, biran evvel Hazret-i Allah'a sığınmalıyız.

•

Bu ay içerisinde başlayacak olan "**Üç aylar**"ınızı ve idrak edilecek "**Regaib Kandili**"nizi tebrik eder, tüm İslâm âlemine hayırlara vesile olmasını Allah-u Teâlâ'dan niyaz eyleriz.

•

**"De ki: 'Gökten ve Yerden Size Rızık Veren Kimdir?
Kulak ve Gözlerin Sahibi Kimdir?
Diriyi Ölüden, Ölüyü de Diriden Çıkaran Kimdir?
Her İşi Düzenleyen Kimdir?'
'Allah' Diyecekler.**

**De ki: 'O Halde O'na Karşı Gelmekten Sakınmaz mısınız?'
İşte Gerçek Rabb'iniz Allah Budur.
Gerçeğin Dışında Sadece Sapıklık Vardır.
Öyle İse Nasıl Olup da Döndürülüyorsunuz?"
(Yunus: 31-32)**

**"Sizin İçin Kulaklar, Gözler ve Gönüller Yaratıp Veren O'dur.
Ne de Az Şükrediyorsunuz?
Sizi Yeryüzünde Yaratıp Türeten de O'dur.
Ve O'nun Huzurunda Toplanacaksınız.
Dirilten de O'dur, Öldüren de O'dur."
(Müminûn: 78-79-80)**

**"Bunlar Allah'a Yönelen Her Kula Gönül Gözünü Açmak ve Ona İbret
Vermek İçindir."
(Kâf: 8)**

**"Allah'ın Yarattıkları Hakkında Tefekkür Ediniz,
Zât'ı Hakkında Tefekkür Etmeyiniz."
(Câmiu's-sağîr)**

Öyle bir devirdeyiz ki, dünya kurulumundan beri fitne ve fesadın ayyuka çıktığı
böyle bir devir gelmiş değil.

Günahların açık olarak işlendiği ve isyana dönüştüğü, dünya kurulumundan beri bir
eşinin gelmediği, böyle bir bunalım geçirilmediği, her türlü fitnenin ortaya çıktığı,
her türlü kötülüğün anasının mevcut olduğu yirmi birinci asrın seyyiat
zamanında yaşıyoruz.

İlâhî emirler arkaya atılıyor ve hükümsüz sayılıyor. Allah-u Teâlâ'nın bunca
ihsanları karşısında bunca isyan! Helâk olan eski kavimler bollukta iken, sefahat
içinde iken belâ ve âfâtlara uğramışlardır. Onların birer kabahatlerinden ötürü
başlarına felâketler gelmişti. O kavimlerin yaptıkları kabahatlerin bugün hepsi

yapılıyor. Her kötülüğün anası bu devirde mevcut.
Onun için böyle bir devir gelmiş değil.

**"Hiçbir memleket hariç olmamak üzere, biz onu kıyamet gününden önce
ya helâk ederiz veya onu şiddetli bir azapla cezalandırırız." (İsrâ: 58)**

**"Biz o gün onları (Ye'cüc ve Me'cüc'ü) bırakırız,
dalgalar halinde birbirine girerler." (Kehf: 99)**

Hâlik-ı Azîm, Bâri-i Kerîm:

Yaratmak; olmayanı, bilinmeyeni ortaya koymak, hiç yoktan var etmektir. Bu da yalnız Hazret-i Allah'a mahsustur.

Her şeyi nizam ve intizam içinde yoktan var eden, her yarattığını birbirine uygun, yeni bir icat ile numunesiz olarak yaratan O'dur.

Âyet-i kerime'lerde şöyle buyurulmaktadır:

"Allah her şeyin yaratıcısıdır. O her şeye vekildir." (Zümer: 62)

Her şeye ihtimamla bir şekil ve hususiyet verir, düzenler ve en güzel bir biçimde terkip eder. Yarattığı şeylerde güzelliğinin kemâlini gösterir.

"Allah ne dilerse yaratır." (Âl-i imrân: 47)

Bir şeyi yaratmak istediğinde; onu düşünüp tasarlamaya, zamana, mekâna ve numuneye muhtaç değildir. Kâinatı ve içindeki her şeyi misilsiz, benzersiz yaratmıştır. Her şeyin en güzelini, en güzel hikmetlerle yaratan O'dur.

İnsanların yaptığı, sadece O'nun verdiği akıl sayesinde yaratılanların sırlarını keşfetmekten ibarettir.

Bütün insanlar bir araya gelseler, ilimlerini fenlerini ortaya koysalar bir tek incir çekirdeğini, bir buğday tanesini yapabilirler mi? Veyahut bir sivrisineği, bir tek kılı yoktan var edip onlara can verebilirler mi? Bir tek yaprak karşısında bütün kâinat acze düşüyor. Şu halde yaratıcı yalnız Hazret-i Allah'tır.

Zâhir de O, Bâtın da O:

O Allah ki yarattığı her şeyde bir hassa koymuştur. Hassa demek, emrinin özü demektir. Toprakta, havada, suda... Her şeyde o hassa mevcuttur.

Âyet-i kerime'de şöyle buyurulmaktadır:

"O hem Evvel'dir, hem Âhir'dir, hem Zâhir'dir, hem Bâtın'dır. O her şeyi bilendir." (Hadîd: 3)

Evvel'dir. Öyle bir Evvel ki, yalnız kendi kendisini bilir.

Âhir'dir. Öyle bir Âhir ki, yalnız kendi kendisini bilir.

Zâhir'dir. Zerreden kûrreye kadar ne ki varsa O'nun Zâhir İsm-i şerifi ile ortaya çıkmışlardır. Her yarattığı şeyde ulûhiyyet sırları ve hikmetleri vardır. Amma yalnız kendisi bilir.

Bitkiye bir şekil vermiş meydana çıkarmış, çiçeğe bir şekil vermiş meydana çıkarmış, insana bir şekil vermiş meydana çıkarmış. Her meydana çıkan varlık O'nunla meydana çıkıyor. Varlığını çektiği zaman yok oluyor. Kâinat da böyledir. Yani bir otlar, bir çiçekle, bir insanla bir kâinat Hazret-i Allah'ın yanında aynıdır, değişmez.

Bâtin'dir; ulûhiyyet sırları kâinatın her zerresinde gizlidir, yine bâtını da kendisi bilir.

Âlemleri yaratan Hazret-i Allah'tır. İlâhi nizamını kurmuş, her yarattığına; güneşe, aya, gündüze, geceye, dağlara, denizlere, hülâsa bütün âlemlere bir nizam vermiştir.

Farz-ı muhal ki; bir meyve olgunlaşabilmesi için toprağa, suya, havaya ve güneşe muhtaçtır.

Toprağı O yarattı, suyu O yarattı. Her şeyi topraktan ve sudan yarattı. Amma toprak da O'na muhtaç, su da O'na muhtaç.

Bir meyve tekâmül edebilmesi için havaya ve güneşe muhtaçtır. Hava da O'nun emrinde, güneş de O'nun emrinde. Her şey O'na muhtaç olduğu gibi, güneş de O'na muhtaç. Her şey O'nun yed-i kudretinde ve O'nun emrindedir.

Hülâsa olarak; cemâdatı, nebâtatı, hayvanatı, insanları, melekleri hep O yaratıyor, hepsi de O'na muhtaç. O yaratıyor, O tekâmül ettiriyor, O öldürüyor... Hep O...

Allah-u Teâlâ İhlâs sûre-i şerifinde buyurur ki:

"De ki: O Allah bir tektir. Allah Samed'dir, her şey O'na muhtaç, O ise hiçbir şeye muhtaç değildir." (İhlâs: 1-2)

Bir meyveyi düşünün! Bütün insanlar cinler bir araya gelseler; bir elma, bir nar, bir portakal veyahut bir buğday, bir arpa tanesi yaratabilirler mi? Hayır! İşte Hazret-i Allah budur.

Hadi sen de bir tanesini yap! Fakat yapamazsın! Çünkü insan âcizdir, mahlûktur. Bakınız daha bir tek meyvenin karşısında kâinat acze düşüyor. Bir tek arpanın karşısında kâinat bakar, fakat kör bakar. Yaraticısını onda görmez.

Meyve dalına güvenir, dal ise ağacına, ağaç ise köküne, kök ise toprağa güvenir. Meyve olması için de ayrıca suya, havaya, güneşe, aya... ihtiyaç vardır. Dalı kessen meyve yok olur, kökünü çıkarsan ağaç yok olur.

Aslında her şey Hakk'a muhtaçtır.

Meselâ toprağı ele alalım: İnsanı ondan yarattı, yiyeceğini de ondan yarattı. Kokuları ayrı, renkleri ayrı, tadları ayrı ayrı olan bütün bitkiler toprakta bitiyor.

Âyet-i kerime'de şöyle buyuruluyor:

"Ölü toprak da onlar için bir delildir. Biz onu (yağmurla) dirilttik de ondan pek çok taneler çıkardık, işte onlar bunlardan yerler." (Yâsin: 33)

Allah-u Teâlâ onu hem kendileri hem de hayvanları için bir rızık kılmıştır. Geçimin esasını bu taneler teşkil etmektedir. Çünkü tahıllar azalacak olsa kıtlık olur, sıkıntılar başgösterir.

Toprakta ne var? Hiçbir şey yok. Ne varsa yalnız O'nun emrinde, O'nun hükmünde, O'nun takdirinde var.

"İşte bu, çok güçlü ve her şeyi bilen Allah'ın takdiridir." (Yâsin: 38)

Kör bir tabiatın eseri değildir. Onlara **"Öyle ol!"** buyurmuş, öyle oluyorlar.

•

"Sanatı karşısında akılların hayrete düştüğü Allah'ı tenzih ve tesbih ederiz!"

"Kudreti karşısında en güçlü kimselerin âciz kaldığı Allah'ı tenzih ve tesbih ederiz!"

Tefekkürü Dâvet:

Allah-u Teâlâ Âyet-i kerime'lerinde vahdaniyetini, azamet ve hâkimiyetini insanların ibret nazarlarına arz ediyor, bütün beşeriyeti tefekküre ve insafa dâvet buyuruyor:

"Allah mı hayırlıdır, yoksa ortak koştukları şeyler mi? Yoksa gökleri ve yeri yaratan, gökten sizin için su indirip onunla bir ağacını dahi bitiremeyeceğiniz nice bahçeler meydana getiren mi?"

Allah ile beraber başka bir ilâh mı var? Hayır, onlar Hakk'tan ayrılan bir gürühtür." (Neml: 59-60)

Göz göre göre Hakk'tan sapıyorlar, bu apaçık delil ve işaretleri göz önünde bulundurmuyorlar. Aynı sudan güzellikleri ile birlikte, değişik renk, tat ve şekillere sahip olan bitkilerin başkası tarafından yaratılmasının imkânsız olduğunu düşünemiyorlar.

Bir Âyet-i kerime'de de şöyle buyuruluyor:

"Hayır! Onların kalpleri bundan habersizdir. Onların bunun dışında da bir takım işleri vardır, bu işleri yapar dururlar." (Müminûn: 63)

Hem inkâr ettiler, hem de kötü işler yaptılar.

Allah-u Teâlâ'nın yeryüzünde meydana getirdiği, sayılamayacak kadar çok olan ihtiyaç giderici şeyleri bir düşün!

Âyet-i kerime'de şöyle buyurulmaktadır:

"Şüphesiz ki bütün bunlarda inanan bir topluluk için ibretler vardır." (En'âm: 99)

Cinsleri, renkleri, tadları, şekilleri farklı olarak bu meyvelerin ve ekinlerin yaratılmasında Allah-u Teâlâ'nın varlığına ve vahdaniyetine inanan insanlar için, O'nun kudretini ve azametini gösteren kesin deliller bulunmaktadır.

Diğer bir Âyet-i kerime'de ise şöyle buyuruluyor:

"Bunlar Allah'a yönelen her kula gönül gözünü açmak ve ona ibret vermek içindir." (Kâf: 8)

Bütün bunların böyle yapılması, Rabb'ine gönül verecek olan her kulun basiretini açmak için ibret verici birer delildir.

İnsanın Yaratıcı'sını bulması zor değildir. Düşünen bir insana bazen bir çiçek, hatta bazen de bir zerre Rabb'ini göstermeye yeter.

İnsan Niçin Mükerrerdir?

Beden ilmi hakkında hülâsa olarak bilgi vermektен maksadımız, bu hususta araştırma yapmak değil; bedeni yaratan, uzuvlarla donatan Allah-u Teâlâ'nın yüce kudretini hatırlatmak, O'nun azametini gözler önüne sermektir.

Allah-u Teâlâ gören göze, duyan kulağa, anlayan gönüle ibret olsun, yüceliğine ve yaratıcılığındaki eşsizliğe bir delil olsun diye insanı varlık âlemine çıkarmış; insanoğluna verdiği değeri, ikram edip şereflendirdiğini, onu en güzel bir şekilde ve mükemmellikte yarattığını Âyet-i kerime'sinde haber vermiştir:

"Andolsun ki biz âdemoğullarını üstün bir izzet ve şerefe mazhar kıldık." (İsrâ: 70)

İnsan niçin mükerrerdir? Allah-u Teâlâ yarattığı için, içini ve dışını donattığı için, içinde O olduğu için mükerrerdir. Binaenaleyh bu mükerrer olan insanın her organı da mükerrerdir, kişiye âit değildir.

Bütün dünya senin olsa bir beden satın alabilir misin? Bir tek organı yapabilir misin? Yaratan O, yaşatan O...

Allah-u Teâlâ'nın yarattığı en değerli varlık insandır. Göklerde ve yerde bulunan her şey insan için yaratılmıştır.

Nitekim bir Âyet-i kerime'de de şöyle buyruluyor:

"Görmediniz mi, göklerde ve yerde ne varsa hepsini Allah size boyun eğdirmiştir." (Lokman: 20)

İnsanın ruhu ilâhî nefhanın tezahürü, bedeni ise Allah-u Teâlâ'nın kudretinin surette tecellî eden eseridir.

Allah-u Teâlâ dünya mülkünde ona halifelik gibi üstün meziyet vermiştir. Ona lutfettiği yüksek kabiliyetler sayesinde, bütün varlıklar arasında en mümtaz yerini almıştır.

İsrâ sûre-i şerif'inin 70. Âyet-i kerime'sinin devamında:

"Yaratmış olduklarımızdan çoğuna onları üstün kıldık." buyruluyor. (İsrâ: 70)

Yeryüzündeki bütün varlıklardan üstün olma şerefini insana Allah-u Teâlâ vermiştir. Bu ancak O'nun tarafından verilen nimet ve ikramdır.

Allah-u Teâlâ Tin sûre-i şerif'inde:

"İncire ve zeytine. Sina dağına ve şu güvenilir şehre andolsun ki!" (Tin: 1-2-3)

Buyurarak, mübarek meyvelerden olan incire ve zeytine, Musa Aleyhisselâm'ın Rabb'ine münacaatta bulunduğu Tur dağına ve Muhammed Aleyhisselâm'ın doğup büyüdüğü Mekke-i mükerreme şehrine yemin etmiş, daha sonra da bu yeminlere cevap olarak şöyle buyurmuştur:

"Biz insanı en güzel bir biçimde yarattık." (Tin: 4)

Âyet-i kerime'de geçen "**Takvîm**" kelimesi; kıymet biçmek, kıymetlendirmek mânâlarına gelir. "**Ahsen-i takvîm**" ise, büyük bir biçimlendirmenin en güzeli demek olur. Bu da, maddî ve mânevî her türlü güzelliği içine alır.

Gerek bedenî ve organları bakımından, gerekse mânevî bakımdan insan en güzel biçimde yaratılmıştır. Allah-u Teâlâ'nın verdiği bu kıymet, onun fevkalâde cismânî yapısında, eşi ve benzeri bulunmayan aklı durumunda ve ruhî bünyesinde apaçık görülmektedir.

Mühim olan ise, insanın Allah-u Teâlâ tarafından verilen fazilet ve meziyetini koruması, Rabb'inin kendisine bir lütuf olarak bağışladığı eşsiz emsalsiz nimetlerine karşı O'na nankörlük etmemesi; bedeninin, organlarının, akıl ve zekâsının hikmet ve değerini bilip, her birini en güzel bir şekilde kullanmaya ihtimam göstermesidir.

Bu zâhirde mükerremliktir. Zâhirde mükerremlik olduğu gibi, bâtında da mükerremlik vardır.

Nitekim Allah-u Teâlâ bir Âyet-i kerime'sinde şöyle buyurmaktadır:

"Allah size zâhir ve bâtın her türlü nimetlerini bol bol vermiştir." (Lokman: 20)

Bâtındaki mükerremliğe gelince;

Allah-u Teâlâ Âyet-i kerime'sinde buyurur ki:

"Biz bir şeyin olmasını dilediğimiz zaman, sözümüz ona ancak 'OI!' dememizden ibarettir. O da derhal oluverir." (Nahl: 40)

O bir şey için sadece bir tek emir verir, bu emrin tekrarına ihtiyaç yoktur. **"OI!"** dediği şey kaçınılmaz olarak var olur. Yani **"OI!"** diyor, oluyorsun. Ve fakat en büyük gaflet, herkes olanı görüyor da Olduran'ı görmüyor. Yani Yaratan'ını bilmiyor.

Görüyor, fakat yarattıklarını görüyor. Oysa her şeyi O yaratıyor, uzuvlarla donatıyor, her birini yerli yerine koyuyor, her birine ayrı ayrı vazifeler vermiş.

Kalbi bir düşünün, günde kaç bin defa kan pompalıyor! Damarları, sinirleri, dimağı, hafıza kuvvetini... Her şeyi yaratmış ve yeryüzüne yaymış. O yaratıyor, O yönetiyor.

Senin aslın bir damla kerih su, o ise çok değersiz bir şey! O çok değersiz bir şeyi dilediği şekilde inşa etmiş, kendi ruhundan üflemiş. Hiç bir şey yok iken, her şeyi var etmiş. Her canlıyı yeryüzüne yaymış, imtihan için insanları bu dünya sahnesine koymuş, biraz sonra varlığını çekecek, bir avuç gübre olacaksın. Hani sen kendini çok değerli sanıyordun? Meğer bütün değerler Hazret-i Allah'a âitmiş!

Allah-u Teâlâ bedenlerin ve uzuvların yaratılışındaki hikmetlerden, faydalardan, ziynet ve meziyetlerden hiç bir kusur ve noksanlık bırakmayıp, hepsini de en mükemmel şekilde yapmıştır.

Rabbül-âlemin'in bu lütuf ve ihsanları yalnız insanlara mahsus olmayıp, bütün mükevvenatı içine almaktadır. Bunlardan her birine, lüzumlu olan her şeyi verdi. Şekillerini ve suretlerini, güzel çizgilerle ve renklerle süsledi.

Bedenin yaratılışında o kadar ince hikmetler, göz alıcı güzellikler, hayrete düşürücü sanatlar vardır ki, saymakla bitmez.

Âyet-i kerime'sinde:

"Biz bir şeyin olmasını dilediğimiz zaman, sözümüz ona ancak 'OI!' dememizden ibarettir. O da derhal oluverir." buyuruyor. (Nahl: 40)

Eserden Müessire Geçmek:

İnsan vücudunun yaratılışına dikkatle bakmak, Yaratıcı'yı bilmenin anahtarıdır.

Resul-i Ekrem -sallallahu aleyhi ve sellem- Efendimiz Hadis-i şerif'lerinde şöyle buyururlar:

"Allah'ın yarattıkları hakkında tefekkür ediniz, zâtı hakkında tefekkür etmeyiniz." (Câmiu's-sağîr)

Bedenin iç ve dış yapısına bakılırsa akıllara durgunluk verecek inceliklerle karşılaşmamak imkânsızdır.

İnsanın her yaratılan şeyde Allah-u Teâlâ'nın eserlerini görmeye çalışması gerekir. Bu tefekkürler sayesinde iman tekâmül etmiş olur.

Dışta va içte olan organların her birindeki faydalardan, insanların çoğu habersizdir.

Sahip olduğu en kıymetli şeyleri dahi hiç karşılık vermeden üzerinde bulmuş olmasına rağmen, devamlı gördüğü bir çok şeylerin de farkına varamamış, ibret gözüyle bakmadığı için hayret edememiştir.

Meselâ insan vücudunda yüzlerce kemik, sinir, damar ve yüzlerce ihtiyarî hareketler tertip olunmuştur. Her birinin şekli ve sıfatı başka başkadır. Her biri bir başka hizmette, bir başka harekettedirler. Her biri bir iş için yaratılmıştır.

Âyet-i kerime'lerde şöyle buyurulmaktadır:

"O Allah ki, seni yoktan yarattı, düzenledi, ölçülü bir biçim verdi. Dilediği şekilde seni terkip etti." (İnfitar: 7-8)

Allah-u Teâlâ insanı her uzvu yerli yerinde ve en mükemmel bir tarzda, en güzel bir ölçüde yaratmıştır. O'nun yaratıcı gücü bütün uzuvlarda mucizevî bir şekilde kendini gösterir.

Senin ise bunlardan hiç haberin yok! Sen sadece el ve ayağın tutmak ve yürümek için, dilin konuşmak için kullanıldığını bilirsin. Halbuki insanın içindeki ve dışındaki bütün organlar bir iş için yaratılmışlardır. Her biri bir işle meşgul olurken sen ise tatlı tatlı uykudasın. Onlar sana hizmetten bir an bile geri durmuyorlar. Sen ise onları tanımıyorsun. Aynı zamanda onları sana hizmet ettirene de şükretmiyorsun!

"Gerçekten insan çok nankördür." (Hacc: 66)

İnsan bu hususlarda tefekkür etmiyor, sırlarını çözmeye çalışmıyor.

Meselâ yürek, mide, akciğer, karaciğer, öd kesesi ve böbrek gibi iç organlar; çekme, emme, hazmetme, ayırma, işe yaramayanı atma, şekil verme, üreme gibi vazifeler yaparak bedende hizmetçi olarak tayin olunmuşlardır. Aldıkları emir üzerine her biri kendi işini yapmakta ve hiç aksatmamaktadırlar.

Vücuda hayat veren yürek, bu organlara her an çeşit çeşit hareket ve kuvvet göndermektedir. Günde kaç bin defa kan pompalıyor, onu pompalatan kim?

Burada Allah-u Teâlâ'nın emir ve hükmü yürümekte olup, ona o hizmeti yaptırıyor, diğerine başka hizmeti yaptırıyor. Hiç bir organ bunları kendiliğinden yapamaz. Emir ve hükmünü çektiği zaman bir saman çöpünden ne farkı oluyor?

Hiçbir şey boşuna yaratılmamıştır. Her yaratılıştaki bir hikmet var, fakat Allah-u Teâlâ'dan başkası bu hikmetlerin hepsini kavrayamaz.

Karaciğer; midede kalan o lâtif ve ince olanları kendine çekerek **kan** rengine boyar.

Dalak; kanın üzerinde meydana gelen ve **sevda** adı verilen siyah köpüğü çekip alarak kendisine tebdil eder.

Öd kesesi; **safra** adı verilen sarı köpüğü kendisine çekip değiştirir.

Onda olan **balgamı** da akciğer cezbedip, nefesle boğaza çıkarır.

Sonra bunlardan süzülüp ayrılan kan, ciğerde su ile karışıp kıvam bulmadığından, böbrek kandaki o fazla suyu çekip süzmekte ve ayırmaktadır. Böbreklerde kalan artık, idrar olup mesaneye gider ve dışarı çıkar.

Kalan kan kıvamında olup, damarlar yoluyla bütün vücuda yayılmaktadır.

Büyüme kuvveti, ondan organlara neşv-ü nemâ verip, et ve yağ gibi kuvvet ve kudret hasil olmaktadır.

Sonra damarlar içinde kalan kandan üreme kuvveti; erkekte meni, kadında yumurta ve bebek için süt meydana getirip, her biri hususi yerlerine dolmakta ve birirmektedirler.

"Âlemlerin Rabb'i olan Allah ne yücedir!" (A'râf: 54)

Dalakta bir arıza olursa, kandan sevda adı verilen maddeyi ayıramaz. O sevda ile karışık kan vücuda dağılır, bazı hastalıklar meydana gelir.

Öd kesesinde bir arıza olursa safrayı kandan ayıramaz, böylece sarılık gibi bazı hastalıklar ortaya çıkar.

Bunun gibi bedende bulunan organ ve kuvvetlerin her biri kendi işlerinde olurlar. Bunlardan biri noksan olursa veya vazifesini yapmazsa, çeşitli hastalıklar zuhur eder, insan bünyesi iş yapamaz hale gelir.

Allah-u Teâlâ kandaki besinleri temizleyip tekrar kana versin ve kanda her uzuv kendine yarayan besini alsın diye karaciğeri yarattı. Bu şekilde kemiğin aldığı besin kasların aldığından, damarların aldığı besin sinirlerin aldığından farklı olmaktadır.

Nimet Üstüne Nimet:

Allah-u Teâlâ kulları hakkındaki lütuf ve ihsanlarına işaret ederek Âyet-i kerime'sinde şöyle buyurmaktadır:

"Dileseydik oldukları yerde onların şekillerini değiştirdik. Ne ileri gitmeye ne de geri dönmeye güçleri yetmezdi." (Yâsin: 67)

Allah-u Teâlâ'nın, kullarına olan lütuf ve inayetinin sonu yoktur. Zira yaratılması lüzumlu olanlardan bir tane bırakmayıp hepsini de en mükemmel bir şekilde yaratmıştır. Kalp, beyin, ciğer ve bunlara benzer organlar zaruri olarak lâzımdır.

El, ayak, göz ve dil gibi insanın ihtiyacı olduğu, fakat zaruri olmadığı organları da yarattı, hepsini O verdi.

Saçın siyahlığı, kirpiklerin düzgünlüğü, kaşların kavisliği gibi lazım olmayan, fakat fazlalık da olmayıp güzelliğe sebep olanları da verdi.

Eğer dikkat edersen, bütün bu ilâhî sanatların hepsini bir damla kerih suda bulursun!

Allah-u Teâlâ o bir damlacık kerih sudan bunca hikmetlerini göstermektedir. Bu bir damla suda bu ince sanatları, bu ilâhî hikmetleri gösteren yaratıcının; aynı zamanda şu muazzam mükevvenattaki gösterdiği hikmetleri bir düşün! Bu ne muazzam bir kudrettir!

Âyet-i kerime'sinde şöyle buyurmaktadır:

"Sizi yaratmak mı daha zordur, yoksa göğü yaratmak mı?" (Nâziat: 27)

Gökleri ve yeri, ikisi arasındakileri, görünen ve görünmeyen bütün varlıkları, güneşi, ayı, gezegenleri, melekleri... Bütün bunların hepsini **"O!"** emri ile yaratan Allah-u Teâlâ için; insanları yaratmak, bütün bu varlıkları yaratmaktan elbette daha güç ve çetin değildir.

"Gerçek hükümdar olan Allah çok yücedir!" (Müminun: 116)

Yaratmak, yok etmek, hayat vermek ve öldürmek suretiyle mülkünde tasarruf sahibidir. Boşuna bir şey yaratmaktan münezzehdir.

•

Bütün insanlar ve cinler bir araya gelip de bir damlacıktan hayat, görme ve işitme gibi hassaları meydana getirmeye kalksalar, buna hiçbir zaman güç yetiremezler.

"Onlar Allah'ı bırakıp bir takım ilâhlar edindiler. Ki onlar hiçbir şeyi yaratamazlar, zaten kendileri yaratılmışlardır. Kendilerine bile ne zarar, ne de fayda veremezler. Ne kimseyi öldürebilirler, ne de kimseye hayat verebilirler, ne de yeniden diriltebilirler." (Furkân: 3)

Bunlara sahip olmayan ise aslâ ilâh olamaz.

Bu mânâda Cenâb-ı Fahr-i Kâinat -sallallahu aleyhi ve sellem- Efendimiz bir duâlarında şöyle buyurmuşlardır:

"Kendisinden başka ilâh olmayan, Hayy ve Kayyûm olan yüce Allah'tan mağfiret dilerim. Kendi nefesine zulmeden, gerek hayat gerek ölüm ve gerekse tekrar dirilme bakımından kendi nefesine malik olmayan bir kulun tevbesi ile tevbe ederim." (Ebu Dâvud)

Hücrelerdeki İlâhî Hikmetler:

Canlıların en küçük bölünmeyen parçasına **"Hücre"** adı verilmektedir, en küçük yapı taşıdır. Canlılar tek hücreli ve çok hücreli diye iki kısma ayrılırlar.Çeşitli şekilleri vardır. Kemik, kas ve sinir hücreleri gibi özel yerlerde çalışan hücrelerin özel şekilleri bulunmaktadır. İnsanın bir santimetrekaresinde 250 bin tane hücre bulunur.

Hücreler tek başlarına yaşayabildikleri gibi toplu halde de yaşarlar. Bu durumda daha büyük vazifeler yaparlar. Trilyonlarca hücrenin beraberce çalıştığı bir insanı düşünün! Bu hücrelerin her biri kendisi için lüzumlu olan bütün işleri yaptığı gibi, diğer hücrelerle ortak olarak vazifesini de yapar. Böylece trilyonlarca hücre, hiç haberimiz olmadığı halde fevkalâde intizamlı bir ordu gibi çalışarak yaşamamıza hizmet ederler. Bunların hiçbirinin şuuru olmadığına göre, acaba bunları kim idare ediyor? İnsanı meydana getiren, hücrelerini idare eden, o insanlardan habersiz olur mu?

O ne güzel Yaratıcı, O ne güzel donatıcı!

Âyet-i kerime'sinde buyurur ki:

"Allah görünmeyi de görüneni de bilendir. O, müşriklerin ortak koştukları şeylerden çok yüce ve münezzehtir." (Müminün: 92)

Hücrelerin büyüklüğü mikronla ölçülür. Bir mikron, bir milimetrenin binde biridir. Beş mikronluk hücreler bulunduğu gibi, devekuşunun bir buçuk kilo gelen yumurtası da tek hücrelidir.

Elektron mikroskobunun keşfinden önce canlı bir hücrenin yapısı hakkında çok az şey biliniyordu. Bugün bile tamamiyle çözülmüş değildir. Normal mikroskop canlı bir hücreyi bin defa büyütürken, elektron mikroskop bir milyon defa büyütmektedir.

Canlı bir hücre; **"Zar"**, **"Stoplazma"** ve **"Çekirdek"**ten ibarettir.

Hücre zarı canlıdır, hücreyi çepeçevre sarar, dağılmaktan korur, dış müdahaleleri de önler. Her şeyi almaz, aldıklarını da seçerek alır.

Zarın içinde stoplazma bulunur. Hücrenin esasını teşkil eden bu sıvı, kolloid bir maddedir. Kolloid, suda erimeyen çok küçük parçalara ayrılan sıvı demektir. Bu parçalar gelişigüzel serpiştirilmemiştir, her biri bir organdır. Beş mikron, yani bir milimetrenin binde beşi kadar küçük bir hücre ve bunun içinde yer alan iç organlar gözönüne getirilirse; büyük bir Yaratıcı'nın azameti, kudreti ve ilmi açıkça görülmüş olur.

Bu kadar küçük bir hücrenin içinde bulunan ve önemli kısımlarından sayılan çekirdek, hücrenin iç organlarından biridir, fakat başlıbaşına bir âlemdir. Bunun da içinde organlar bulunmaktadır. Çekirdek stoplazmanın ortalarında bulunur, zar ile stoplazmadan ayrılır. Çekirdeğin içindeki çekirdek özsuyu, stoplazmadan farklı yapıdadır. İçinde kromozom iplikleri vardır. Her çekirdekte farklı sayıda kromozomlar bulunur.

Hücrelerin üremesi, yani çoğalması bölünme suretiyle olmaktadır. Bölünme sırasında çekirdekteki kromozom iplikleri tam ortadan ve uzunlamasına öyle bir bölünür ki, akıllara hayranlık verir. Bölünen kromozom iplikçiklerinin yarısı bir tarafa, diğer yarısı da öbür tarafa giderek bölünme başlar ve devam eder. Bölünme mitoz ve amitoz olarak iki kısma ayrılır, mitoz bölünmede dört safha vardır.

Hücrelerin içinde bulunan ve kromozom iplikçiklerinin üzerinde noktalar şeklindeki, ancak elektron mikroskobuyla görülebilen ve **"Gen"** adı verilen varlıklar; gelecek olan insanın karakter ve kabiliyetlerini, bütün hususiyetlerini üzerlerinde taşımaktadırlar.

Erkek veya dişi olacağı, güzelliği, çirkinliği, boyunun kısalığı veya uzunluğu, aklı ve ruhî yapısı, sağlığı ve hastalığı, duygu ve emelleri, kabiliyet ve anormallikleri... hepsi bu bir zerrede gizli bulunuyor. Bunlar evlâdın anneye-babaya veya dedeye-dayıya benzemesini sağlarlar. Yeryüzüne gelmiş geçmiş iki insanı aslâ birbirine benzetmeyen hususiyetler güçsüz bir cisimcikte mevcut.

İnsan genini diğer genlerden ayıran farklılık ve özellik nereden geliyor? Her insan genini diğer insanların geninden ayıran özellik nasıl intikal ediyor? Bir zerre nerede, bir insan nerede? Kim der ki; bu zayıf, güçsüz, küçücük zerrede koca bir kâinat gizli?

Bir düşünürsek; milimetrenin binde beşi kadar küçük hücrenin içinde çekirdek, çekirdeğin içinde kromozom iplikçikleri ve kromozom iplikçiklerinin üzerinde de noktalar şeklindeki genler, bu genler de canlının fihristini taşıyor. Bu kadar küçük şeye, bu kadar büyük vazifeyi yüklemek sadece ve sadece kâinatı Yaratana'ya âittir.

Âyet-i kerime'lerde şöyle buyruluyor:

"Seni topraktan, sonra nutfeden yaratıp sonunda da seni bir insan şekline getiren Rabb'ini inkâr mı ediyorsun?" (Kehf: 37)

Düşünmeli ki; bir nutfe ne kadar değersiz bir sıvı, ne kadar güçsüz ve zayıf bir şeydir. Bu değersiz şeyden çok değerli bir insan yaratmak ne büyük bir kudrettir! Böyle bir yapıyı tanzim eden büyük kudret karşısında insan iki büklüm olur.

Fakat insan aslını unutuyor da Yaratıcı'sına karşı açık bir düşman oluyor, O'na karşı şirk koşmaya, mantık yürütmeye kalkışıyor.

"İnsanı nutfeden yaratmıştır. Böyle iken o nasıl oluyor da apaçık bir hasım kesiliyor?" (Nahl: 4)

Halbuki insan Yaratan'a karşı çıkmak için değil; O'na inanmak ve kulluk yapmak için yaratılmıştır.

Kullarını yaratan, yaşatan, nimetlerle donatan, öldüren, sonra yine hayata kavuşturacak o Hâlik-ı Azîmüştân'dır.

"Öldüren de O'dur, diriltten de O'dur." (Necm: 44)

Ne yaratmaya, ne de öldürmeye ve diriltmeye O'ndan başka kimsenin gücü yetmez.

Beynimizdeki İlâhî Hikmetler:

Kafatasının içine yerleştirilerek bütün dış etkilere karşı korunmuş olan beyin, bir çok girinti ve çıkıntılardan meydana gelir. Bu girinti ve çıkıntılar büyük ve derin kıvrımlar yaparak beyin yüzeyinin genişlemesini sağlarlar. Beyin kıvrımlarında bir çok fizikî ve ruhî duyu merkezleri bulunmaktadır.

Allah-u Teâlâ beyni bir kale içine koydu ki, o bütün duyguların kaynağı olduğu için buna lâyıktır.

Vücudun duyum ve şuur merkezi beyindir. Kafatasının içinde, beyazımtırak, yumuşakça bir kitledir. Bütün zihni faaliyetlerinin merkezidir.

Beyin kafatasında bir zar içinde bulunur. Merkezi sinir sisteminin boşluk ve kanallarını da dolduran bu sıvı, beyni çarpmalara karşı korur. Beyin ayrıca menenj denilen üç katlı bir zarla korunur.

Beyin kabuğunun çeşitli bölümleri, duyu organlarından gelen çeşitli etkileri alır. Duyma, görme, işitme, tatma, dokunma duyuları beyin kabuğunda belirli yerlere gelirler.

Mesela; görme merkezi artkafa lobunun kabuğudur. Duyma merkezi, şakak lobunun kabuğudur. Dokunma duyumunun beyin kabuğu tarafından alınması başka şekilde olur. Beyin kabuğunda vücudun her noktasıyla ilgili ayrı bir yer vardır. Vücudun neresine dokunulduğu bu sayede anlaşılır. Tatma duyuları da dokunma duyuları bölümünden alınır. Koku duyumu, şakak lobundaki koku merkezi tarafından alınır. Beyin kabuğunun bir kısmı vücudun kaslarına emir göndererek hareketleri sağlar.

İskelet Sistemindeki İlâhî Hikmetler:

Vücudu ayakta tutan kemiklerdir. Kemiklerin birbirine bağlanması ile "İskelet" adı verilen çatı meydana gelir.

Bir betonarme binayı ayakta tutan kolon, kiriş ve döşemeler ne ise, insanı ayakta tutan iskelet sistemi de odur. Ancak düşünenleri hayrete sevkedecek nokta, en modern binalardaki iskelet sisteminin bina ağırlığının % 60-70'ini teşkil ettiği halde, insan iskelet sisteminin, toplam insan ağırlığına nisbetle % 4 gibi bir miktar teşkil etmesidir. Yani 180 cm. boyundaki ve 75 kilo ağırlığındaki bir insanın iskeleti sadece 3 kilo gelmektedir. 72 kiloluk eti omuzlayan, onu yürüten, koşturan ve dağılmaktan koruyan

iskelet sisteminin bu kadar hafif ve israfsız bir şekilde programlanması hiç şüphesiz ki yüce Yaratıcı'nın takdiri ve tedbiri dahilindedir.

Âyet-i kerime'sinde şöyle buyurmaktadır:

"Şüphesiz ki Rabb'in yaratan ve bilendir." (Hicr: 86)

Allah-u Teâlâ kemikleri sert ve kuvvetli olarak vücuda bir direk olacak şekilde, muhtelif büyüklüklerde yaratmış, büyüklük küçüklüklerini hareket kabiliyetlerine uygun şekilde ayarlamıştır.

İnsan iskeletinde irili ufaklı 206 kemik bulunur. Bu kemikler birbirlerine mafsallarla bağlı olup, hareketlerini kaslar temin eder.

Biçimlerine göre uzun ve kısa, yassı ve düzensiz kemikler olmak üzere dörde ayrılır. Buldukları yere göre; baş, gövde, üst yan, alt yan kemikleri diye isim alırlar. 206 kemiğin 29'u başta, 51'i gövdede, 64'ü üst yanda, 62'si alt yanda bulunur.

İskelet parça parça kemiklerden teşekkül ettiği için, böylelikle her parça kolaylıkla ve rahatça hareket etme imkânı bulur.

Âyet-i kerime'de şöyle buyuruluyor:

"Kemiklere bak! Onları nasıl biraraya getirip yerli yerine koyuyor ve sonra da onlara et giydiriyoruz." (Bakara: 259)

O kemikler nelerden ve nerelerden çıkıp gelerek düzene giriyor, etler nasıl meydana geliyor, kemikleri kim sarıyor?

Kemikler sonsuz bir ilim ve kudret sahibi tarafından mükemmel bir şekilde hesaplanarak hafifletilmiş ve içleri boşaltılmıştır. Ancak hiçbir şeyi israf etmeyen kudret, kemiklerdeki boşlukları da israf etmemiş; kemik iliği denilen ve bütün kan hücrelerinin yapılmasından mesul olan yumuşak dokuyu yerleştirmiştir.

Hep O, hep O'ndan...

"Görenedir görene,

Köre nedir köre ne?"

Bir bak! Kalbi göğüs içinde nasıl sakladı? Ne muhkem bir kafes içine aldı!

Allah-u Teâlâ bunların hepsini bir damlacık kerih sudan nasıl yaratıyor! Bu ilâhî hikmeti bir düşün!

"Gökteki ilâh da, yerdeki ilâh da O'dur. O, hikmet sahibidir, her şeyi bilendir." (Zuhuruf: 84)

Yarattıklarının yönetiminde hikmet sahibi ve onların faydasına olan şeyleri bilendir. Çünkü O, hikmetin ve ilmin kemâli ile muttasıftır.

Kas Sistemindeki İlâhî Hikmetler:

Kaslar, vücudun etli kısmını meydana getiren, herhangi bir uyarma etkisiyle kasılma özelliği olan, içinde buldukları organların, dokuların veya kemiklerin hareket etmesini sağlayan esnek dokulardır. "Adale" adı verilen kaslar, beyinden sinirler yoluyla aldıkları iradeli ve iradesiz hareket emirlerini yerine

getirmek üzere yirmi dört saat durmadan çalışırlar, organları hareket ettirirler. Gördükleri işin cinsine ve yerine göre muhtelif şekil ve ağırlıktadırlar.

Bütün bunlar Halik-ı Azîmüştân'ın hikmeti ile konulmuştur. Hepsinde de ne ince tedbirler, ne harika sanatlar var! Mesela göz kapaklarını hareket ettiren kasların birisi eksik olsa göz sakat olur.

Kaslar vazifelerine göre çizgili ve düz kaslar olmak üzere iki gruba ayrılırlar. Çizgili kaslar, yürümek, koşmak, yük kaldırmak, konuşmak ve yazı yazmak gibi iradeye bağlı hareketleri yerine getirirler. Düz kaslar ise mide, bağırsak, böbrek ve karaciğer gibi irademizin dışında hareket eden iç organları çalıştırır.

Vücudun en önemli organı olan kalp, çizgili kaslara benzeyen ancak iradenin dışında hareket eden bambaşka bir yapıya sahip, içi oyuk özel kaslardan meydana gelmiştir. Kalp de dahil olmak üzere bütün iç organları, kişi uyurken bile çalışmaya devam ederler.

Vücudu bir elbise gibi saran, kasları ve kan damarlarını dış etkilere karşı koruyan deri; dışarıdan görüldüğü gibi düz olmayıp, çok küçük deliklerle doludur. Bu deliklerin tahminlerin ötesinde çok mühim vazifeleri vardır.

Bu ne eşsiz sanattır ki, akıllara durgunluk veren tertip üzere nizam bulmuştur. Bunu tefekkür eden akıllı kimseler muhakkak ki ibret alırlar ve gerçeği görürler.

Deri Sistemindeki İlâhî Hikmetler:

Deri; değişik tabakaları, kılları, ter ve yağ bezleriyle bedende müstakil bir sistem halinde incelenir. Üst deri ve alt deri olmak üzere iki tabakadan meydana gelmiştir. Alt deride kan damarları, sinir uçları, kıl kökleri, yağ ve ter bezleri bulunmaktadır. Ter ve yağ bezleri, ince borularla dış deriye açılırlar.

"Gözenek" adı verilen bu delikler, çok küçük olup dışarıdan su, mikrop ve tozların içeri girmesine izin vermezler. Gözeneklerden dışarıya ter boşalmakta; terin içerisinde bir çok zehirli ve zararlı maddeler vücuttan atılmaktadır. Aynı zamanda bu gözenekler vasıtasıyla dışarıdan oksijen alınmakta, böylece deri küçük bir "Solunum sistemi" gibi vazife yapmaktadır.

Ter bezleri yönünden el ayaları ve ayak tabanları bir hususiyet göstermekte, bedeninin en zengin ter bezlerini bu iki bölge ihtiva etmektedir. Vücuttaki ter guddelerinin miktarı iki milyon civarındadır.

Deri, beş duyu organından biri olup, dokunulan şeyin sertliğini, yumuşaklığını, sıcaklığını, soğukluğunu kişiye haber verir. Alt derideki bezler vasıtasıyla vücudu soğuğa karşı korur.

Kan Dolaşımı Sistemindeki İlâhî Hikmetler:

Kırmızı renkli ve koyu bir sıvı olan kan, dolaşım yaparak vücudun her yanına besin maddeleri ve oksijen taşır. Hücrelerden çıkan artık maddeleri de dışarı atılması için boşaltım organlarına götürür. Bütün bu taşıma işini, damarlar içinde gidip gelmeyle sağlar.

İnsan vücudunu meydana getiren bütün doku hücrelerinin yaşamaları ve vazifelerini yerine getirmeleri için kana ihtiyaçları vardır. Kan insanın hayat suyudur.

Kanın bütün vücut hücrelerine ulaştırılması vazifesini yürüten kalptir. Kalp bir taraftan kendisine bağlı "**Atar damarlar**" vasıtasıyla vücuda temiz kan pompalarken; diğer taraftan yine kendisine bağlı "**Toplar damarlar**" vasıtasıyla kirlenmiş kanı emmektedir. Emdiği kirlenmiş kanı akciğerlere göndererek tekrar temizlenmesini sağlar.

Oksijen taşıyıcılığı kanın alyuvarlarına yüklenmiş bir vazifedir. Alyuvarlardaki hemoglobin, akciğerlerde havanın oksijenini alır, beraberinde getirdiği karbondioksidi bırakır. Oksijen yüklü alyuvarlar kalbe giderler. Kalpten, önce aorta, daha sonra da atardamarlara geçerek kılcal damarlara ulaşırlar. Kılcal damarların aracılığıyla da doku hücreleriyle temasa geçerek getirdikleri oksijeni bırakır ve orada birikmiş karbondioksidi alırlar. Sonra toplardamar aracılığı ile önce kalbe, oradan da akciğerlere dönerler. Akciğerlere gelince; karbondioksidi bırakır, havanın oksijenini alırlar. Aynı hadiseler, aynı sırayı takip ederek tekrarlanır durur.

Atar ve toplardamarlar vücudun bütün hücrelerine nüfuz edecek incelikte olmadıklarından, bunlara bağlı çok ince "**Kılcal damarlar**" vardır. Bu kılcal damarlar vasıtasıyla bütün dokuların içine girerek hücreleri beslerler.

Kalp ile akciğer arasında meydana gelen ve kanın temizlenerek oksijenle yüklenmesini sağlayan dolaşıma "**Küçük kan dolaşımı**" denilmektedir.

Akciğerden dönen temiz kanın bütün vücuda dağıtılmasını ve kirlenen kanın geri emilmesini sağlayan dolaşıma ise "**Büyük kan dolaşımı**" adı verilir.

Kalp bu dolaşım faaliyetini her biri emme-basma tulumba gibi çalışan, özel kaslardan yapılmış dört adet torbacıkla gerçekleştirmektedir. Üstteki iki torbaya "**Kulakçık**", alttaki iki torbaya da "**Karıncık**" adı verilmektedir. Kulakçık ve karıncıklar, emme-basma işini gerçekleştirecek tek yönlü kapaklarla donatılmışlardır.

Küçük dolaşımda sağ kulakçığa gelmiş olan kirli kan, sağ karıncığa geçer. Sağ karıncık tarafından akciğer atardamarı vasıtasıyla akciğere pompalanır. Burada temizlenen ve oksijen yüklenmiş olan kan, akciğer toplardamarıyla sol karıncığa emilir.

Kan, 6 saniyede kalpten akciğerlere, 8 saniyede kalpten beyne, 18 saniyede kalpten ayak parmaklarına kadar inip tekrar döner.

Kanın mühim bir özelliği de, hava ile temas edince sertleşerek pıhtılaşır. Pıhtılaşma, ufak yaraların kapanmalarını sağlamakla kalmaz, devamlı kanamayı da önler.

Bu işleri tam tamına ve zamanında yerine getirmeyi; hiçbirisi yok iken onları var eden Allah-u Teâlâ'dan başka kim yapabilir?

"O'ndan başka ilâh yoktur. O Rahman'dır, Rahim'dir." (Bakara: 163)

Sindirim Sistemindeki İlâhî Hikmetler:

Hücrelerin, oksijenden ayrı olarak gıdaya da ihtiyacı vardır. Kendilerine lazım olan gıdayı kandan, kan ise yenilen besinlerden elde eder. Bu alışverişi temin eden sisteme "Sindirim sistemi" adı verilmektedir.

Mide, sindirim sisteminin bir parçasıdır. Yemek borusu ile on iki parmak bağırsağı arasında, karın boşluğunun sol tarafında bulunur. Dışta karın zarı bulunur, orta zar kas dokusundan yapılmıştır, içte de mukoza denilen iç zar bulunur. Mide, yutulan besinleri sindirime elverişli hale getirir. Çeşitli salgılarıyla besinleri sindirime hazırladığı gibi, çeşitli hareketlerle de yutulan besinleri yoğurur.

Allah-u Teâlâ insan hayatının devamı ve bekasının sebebi olan gıdaları sindirecek sindirim yollarını koymuş, uzuvlarını tam gıda alabilecek kabiliyette yaratmıştır.

Gıdalar devamlı alındığı halde insan vücudu normal olarak kalmaktadır. Eğer gıdalar sarfedilmeyip vücutta devamlı birikmiş olsaydı, beden anormal irilik gösterir, hareket kabiliyetini kaybederdi.

İnsan ağızına aldığı bir yiyeceği çiğner, bu arada tükürükle karıştırarak yutar, yemek borusuna gönderir. Yemek borusundan mideye giden yiyecekler, burada mide tarafından salgılanan eritici ve çözücü kimyevî sıvılarla karbonhidratlar, daha sonra da yağlar mideden ayrılarak, oniki parmak bağırsağı vasıtasıyla ince bağırsaklara geçerler. İnce bağırsaklarda da bir takım kimyevî sıvılar tarafından iyice parçalanan gıdalar, suda eriyecek seviyeye ulaşırlar. İnce bağırsak zarı tarafından emilen bu erimiş gıdalar, kılcal damarlar yoluyla kana karışır. Mideden ince bağırsaklara geçen gıdaların erimeyen kısmı posa olarak kalın bağırsaklara gönderilir. Nihayet buradan da dışarı atılır.

İşte bu ilahî nizam, Allah-u Teâlâ'nın kullarına olan apaçık şefkat ve merhametini gösterir.

Solunum Sistemindeki İlâhî Hikmetler:

Vücutta cereyan eden ve metabolizma adı verilen hadisenin yürümesi için alınan gıdaların yakılarak enerji elde edilmesi gerekir. Gıdalarda depo edilmiş enerjinin açığa çıkması ise oksijenle yakılmasına bağlıdır. Bu bakımdan akciğerler, havadaki oksijeni rahatlıkla alabilecek tarzda bronş ve bronşçuklar şeklinde dallara ayrılmış, son kısımları ise "Alveol" adı verilen küçük ve küre şeklindeki odacıklarla, çok geniş bir satıh teşkil edecek şekilde bir yapıda yaratılmıştır.

Bu ince ve nemli organların solunumu rahat yapabilmesi için, dıştaki havanın akciğer alveollerine geldiğinde, hiçbir toz parçası ihtiva etmemesi ve nemlenmiş olması gerekir. Zira kuru havanın içindeki oksijenin, alveollerin zarından kana geçişi zordur.

Solunumun yapıldığı asıl yer akciğer alveolleri olduğu halde, havanın buraya gelinceye kadar geçeceği yolların da çeşitli hususiyetlere sahip olması gerekir. Burundan itibaren yutak, gırtlak, nefes borusu ve bronşlardan alveollere kadar uzanan bu hava yolları boyunca yerleştirilen çeşitli yardımcı organlarla teneffüs edilen havanın kalitesi ayarlanır ve akciğerlere gereken özellikte hava yolların.

Teneffüs edilen havanın içinden her şeyden önce toz, duman gibi kirlilik yapan şeylerin bulunmaması gerekir. Bu sebepten burun içindeki kıllar süzücü bir filtre gibi yerleştirilmiş olup havadaki parçacıkları mukus salgısı ile birlikte tutarlar.

Dakikada 6 litre havayı ısıtıp nemlendiren ve içindeki tozlardan temizleyen Allah-u Teâlâ'nın bu tecelliyatı sayesinde teneffüs edilen hava, akciğerlerin kullanacağı şekilde hazırlanmakta, böylece rahatlıkla nefes alıp vermek mümkün olmaktadır.

Hücrenin en önemli ihtiyacı oksijendir. Oksijensiz kalan bir hücre yedi-sekiz dakikadan fazla yaşayamaz. Çok hassas olan beyin hücreleri daha önce ölürlür.

Hücreler, oksijen ihtiyacını kandan, kan da akciğerlerden temin etmektedir. Bu alışverişi temin eden sisteme "Solunum sistemi" adı verilmektedir.

İnsan nefes aldığı zaman hava, ağız ve burun yolu ile genize ve oradan da nefes borusunun kanalı ile akciğerlere ulaşır. Ağız ve burundan geçen hava hem ısınır hem de nemlenir.

"O görülmeyeni de bilir, görüleni de bilendir. Çok büyüktür, yücedir." (Ra'd: 9)

Sinir Sistemindeki İlâhî Hikmetler:

Allah-u Teâlâ vücudu birer tel mesabesinde olan sinirlerle bağlamıştır. Bu sinirlerin köklerinin başı beyin, dallarının sonu ise cilttir.

Her yarattığını "OI!" emri ile yaratan Yaratıcı, bütün vücudu kaplayan sinirlere öyle bir düzen vermiştir ki, akıllar hayranlıklarını gizleyemezler.

Sinirler aracılığı ile beyin, diğer uzuvlara his ve hareket vermektedir. Bunu beyin mi yaptı, sinirler mi yaptı? Onlara o ruhsatı vermediği zaman hiç birisi de iş göremezler.

Âyet-i kerime'sinde buyurur ki:

"Onları biz yarattık, mafsallarını biz pekiştirdik." (İnsan: 28)

Eklemlerini sinir ve damarlarla iyice bağladık ki güçlü kuvvetli olsunlar.

"Dilediğimiz zaman yerlerine başka benzerlerini getiririz." (İnsan: 28)

Bütün bunlar ilâhî kudrete nazaran pek kolay şeylerdir.

Beyinden iç organlara inen hareket sinirleri başlangıç noktalarından uzak oldukları için, Allah-u Teâlâ onları çok sağlam yapmıştır, tedbirini açıkça göstermiştir.

Organlara his veren sinirler ise ne kadar yumuşak olursa, his kuvvetini o kadar çok artırır. Bunlar sağlam olmaya muhtaç olmadıkları için, hareket sinirleri gibi sert ve sağlam olmayıp lâtif ve yumuşaktırlar.

Bütün bunlar O'nun kudretinin kemâlini gösterip, insanoğluna olan büyük nimetine şahitlik etmektedirler. Bu şekilde bir arada bulunan ince sanatları seyreden basiret sahibi bir kimse, Yapıcı ve Yaratıcı'sını bilmiş olur, her halinde O'na yönelir.

Sinir sistemi; "Merkezi sinir sistemi" ve "Büyük sempatik sistem" olmak üzere iki bölümde incelenir.

Beyinden organlara giden ve oralardan da beyne dönen bütün sinir yolları "Omurilik" içinden geçerler. Omurilik omurga kemiklerinin ortasındaki boşlukta yerleşmiş ve koruma altına alınmıştır.

Merkezi sinir sisteminin bir kısmı duyu organlarını idare ederken, bir kısmı da kişinin hareketlerini idare etmektedir.

Büyük sempatik sinir sistemi, insanın iradesinin dışında gerçekleşen, iç organların çalışmasını sağlayan sinirlerden meydana gelmiştir.

Bu işlerin hepsini tam tamına ve zamanında yerine getirmeyi, hiç bir şey yok iken onları yoktan var eden Yaratan'dan başka kim yapabilir?

Ve daha bir çok incelikleri bir kere düşün!

Duyu Organlarındaki İlâhî Hikmetler:

Duyu organları vücudun dış dünyaya açılan pencereleridir. Gözle görülür, kulakla duyulur, burunla koku, dil ile tat alınır. Deri ile de sıcak ve soğuk, yumuşaklık ve sertlik hissedilir.

Duyu ile duyular arasında vasıta olan araçları da düşün ki, duyu ancak böyle tamam olur. Işık ve hava bunlardandır. Işıkla görülen maddeler ışısız idrak edilemez, çünkü ışık göz ile eşya arasında bir vasıta. Eğer hava olmasa sesi işitmek mümkün olmazdı, çünkü sesi kulağa taşıyan havadır.

Duyu organları bir nevi haber alıcıdır. Bu haberler, sinirler yoluyla beyne ulaştıktan ve burada değerlendirildikten sonra bir mânâ ifade ederler.

Her duyu organı için beyinde ayrı bir idare merkezi kabul edilmektedir. Dolayısıyla bu merkezlerden birinin ârızalanması halinde, merkeze bağlı organ sağlam dahi olsa, vazifesini yapamamakta ve gelen

haberler hiç bir işe yaramamaktadır. Beyne haber toplayan organ ârızalı olduğu zaman ise, beyindeki idare merkezi sağlam bile olsa, bu haberleri ilgili merkeze gönderemeyeceğinden yine duyu faaliyetleri gerçekleşemez.

Ağız, Dil ve Dişlerdeki İlâhî Hikmetler:

Allah-u Teâlâ çocuğun dişlerini tam ihtiyaç olduğu anda bitirmiştir. Altı aylık olunca dişleri çıkmaya başlar. Hepsinin kökleri vardır, sinirler ve kan damarları dişlerle birlikte. Renkleri beyaz, dizilişleri düzgün, başları birbirine denktir. İnsana hem güzellik verir, hem de sindirimde bir çok faydalar sağlar. Dişlerin yenilen gıdaları çiğnemesi, iyi hazım yapılabilmesi için mideye yardımdır.

Allah-u Teâlâ, bazılarının çürüyüp dökülmesiyle diğerlerinden faydalanılsın diye dişleri tek bir kemik halinde yaratmamıştır. Devamlı olarak kullanıldığı için tahribe elverişli olduğundan, beden kemiklerinden daha serttirler. Öğütücü dişler, gıdaları iyi parçalaması için büyük ve ezici olarak yaratılmışlardır. Zira çiğnemek birinci hazımdır.

Dudaklar, kullanmak için açılması gereken zamana kadar kilitli bir kapı gibi ağzın perdesidirler. Hem kelimelerin telâffuzuna ve konuşmaya yardım ederler, hem de bir şeyler yenirken ağız kapatıp çirkin görünüşleri önlerler. İçilecek şeyler, dudaklarla emilerek istenilen şekil ve miktarda alınır.

Dil, insanın içindeki duyguları ifade etmeye yarayan bir organdır.

Allah-u Teâlâ sesler değişik olsun diye hançereyi dar, geniş, sıkı, yumuşak, katı maddeli, kısa, uzun... şekillerde yaratmıştır. Böylece iki ses birbirine benzemez. Bu sebeple insanlar sesleriyle de tanınabilir, birbirleriyle tanışabilirler.

Dil, dokuzbin kadar tad alma hücreleri ve sinirleri vasıtasıyla aldıkları tesirleri beyne ulaştırır.

Boğazda bir dilcik bulunur, lokma gelirken hemen nefes borusunu kapatır, yemek borusu vasıtasıyla lokmanın mideye gitmesini sağlar. Hava geldiğinde ise, dilcik bu sefer yemek borusunu kapatır, gelen havayı nefes borusu vasıtasıyla akciğerlere gönderir.

Allah-u Teâlâ yemek yeme zevkini ihsan ettiği gibi, dile de tatma duyusunu vermiştir. İnsan bu sayede tadını tattığı şeylerin uygun olup olmadığını, yiyip içeceği şeylerin sıcaklık derecelerini anlar.

Gözdeki İlâhî Hikmetler:

Göz, eşyayı ve renkleri görmek için yaratıldı. Renkler olup da onu görecektir göz olmasaydı, renklerin bir faydası olmazdı. Işık olmasaydı göz göremezdi. Çünkü ışık, göz ile eşya arasında bir vasıtadır.

Göz tabaka tabakadır ve her tabakanın kendine has bir özelliği vardır. Bu tabakalardan biri yok olsa veya bozulsa göz görmez olur.

Allah-u Teâlâ kudretinin kemalini ve insanlar üzerindeki tasarrufunun pek geniş olduğunu bildirmek için Âyet-i kerime'sinde şöyle buyurmaktadır:

"Dileseydik gözlerini silme kör ederdik de yol bulmaya çalışırlardı. Fakat nasıl görebilirlerdi ki?" (Yasin: 66)

Elbette göremezler. Halbuki insanlar Yaratıcı'nın kudret eserlerini görüyorlar, yollarını takip edebiliyorlar. Binaenaleyh bunun şükürünü yerine getirmeleri gerekmez mi?

Beyine bir anda birbuçuk milyon bilgi ileten göz, ışığını almak üzere yüz otuz milyon sinir uçlarından meydana gelmiştir. Bu da hiç şüphesiz ki ilâhî kudretin harikalarındandır.

Birisi ona: "Gözlerini bana sat, sana şu kadar para vereceğim." dese, kişi acaba satmayı düşünür mü?

Gözü çevreleyen göz kapak uçlarının özelliğine bir bak! Gözü toz gibi şeylerden korumak için onda ne büyük sürat var! Bunlar ihtiyaç hissedildiğinde anında açılıp kapatılabilen kapılar gibidir. Onları yüze güzellik versin ve gözleri korusun diye yaratmıştır. Kirpikler pek çok olmadıkları halde gür görünürler. Baş ve sakal kılları, çok veya az olsun yine de bir güzellik alâmetidirler.

Kulaktaki İlâhî Hikmetler:

Allah-u Teâlâ işitme organı olan kulağı başın iki yanında tesbit etmiş, onu acı bir su olan kulak salgısıyla, toz, duman ve böceklerden korumuştur.

Kulak deliğini kulak kepçesi ile çevrelemiştir ki, sesi toplayıp içeri versin.

Kulağın fiziki yapısı çok hassas ve ince yapılmış bölümlerden meydana gelir. Gergin ve dayanıklı bir zar dokusu olan kulak zarının büyüklüğü bir santimetreden fazla olup, duyma işinin başladığı yerdir. Kulak, saniyede yirmi ile yirmi bin defaya kadar titreşim yapan bir sesi duyabilecek tarzda yaratılmıştır. Kulağın bir kısmını teşkil eden orta kulak kısmında, vücudun en küçük kemikleri bir arada asılı durur. Bunlar; Örs, Özengi ve Çekiç adını alırlar. Vazifeleri kulak zarından geçen sesleri yükseltmektir. Yükselen ses buradan iç kulağa geçer. İç kulak vücudun en sert kemiklerinden yapılmıştır. Bu bölümün başlıca işitme parçası kulak salyangozudur. Dörtüüz kadar gayet ince, düğümlenmiş vaziyette kıvrımlı olarak yaratılmıştır. İnce esen rüzgâra kadar ses titreşimlerini toplar ve merkeze naklederler. İşitme siniri otuz binden fazla devreyi içine alır. Bu titreşimleri mânâlı hale getirmek ise beynin vazifesidir.

Kulak yüksek sesleri ve yüksek frekanslı olanları işitir. Kulağın bu kabiliyetine maskeleye denilir. Bu maskeleye sayesinde bir ses ötekini örtmez ve ikinci ses aslında işitilmez olur. Maskeleye aynı zamanda aynı andaki yüzlerce sesi birden işiterek aklın karışmaması için ilâhî bir lütuftur.

Bak, Allah-u Teâlâ bunların hepsini içiçe ve ahenkli olarak nasıl düzenlemiş!

İnsana göz vermiş bakıyor, kulak vermiş işitiyor. O uzuvlara o hassaları vermeseydi, ne göz görürdü, ne kulak duyardı, ne de ağız konuşabilirdi. Nice gözler var görmüyor, nice kulaklar var işitmiyor, nice diller var konuşmuyor.

Allah-u Teâlâ Âyet-i kerime'sinde şöyle buyurmaktadır:

"De ki: Söyleyin bana! Eğer Allah kulaklarınızı ve gözlerinizi alsa, kalbinizin üstüne mühür vurursa, Allah'tan başka onları size getirecek ilâh kimdir?"

Bak! Âyetleri nasıl türlü türlü anlatıyoruz, sonra onlar yüz çeviriyorlar." (En'am: 46)

Burundaki İlâhî Hikmetler:

Burun, kemik ve kıkırdaktan yapılmış, üstü adale ve deri tabakasıyla kaplı bir uzuvdur. Kemik kısmı daha gerilerdedir. Önde çıkıntı yapan kısmı kıkırdaktan yaratılmış, burun delikleri ortadan bir bölme ile ikiye ayrılmıştır.

Yaratılan her şeyde bir hikmet olduğu gibi, burun dokusunun bu şekilde yaratılmış olmasının hikmetleri de çoktur. Eğer kıkırdaktan değil de deriden yaratılmış olsa idi, soluk alış-verişler imkânsız hale gelirdi. Kemik olsaydı, yüzün en çikintılı kısmı en ufak darbelerde bile hemen kırılırdı.

Allah-u Teâlâ burunu yüzün ortasında en güzel bir surette yükseltmiştir.

Burunda "Konka" denilen, kanat şeklinde sağlı sollu üç çift kemik çikintıları vardır. Bunlar tıpkı uçak kanatları gibi olup, burna gelen ve dışarı atılan havanın burun yüzeyine dengeli bir şekilde yayılmasında vazifelidirler. Burun mukozasında ve bu mukozanın altında bulunan zengin kılcal damar ağı sayesinde buruna giren hava ısıtılmakta, nemlendirilmekte ve havanın içinde bulunan toz gibi yabancı artıklar tutulmaktadır. Böylece her türlü kirden arınmış ve ısıtılmış hava akciğerlere gönderilmektedir. Bir kısmı da beyine nüfuz eder.

Burun deliklerinden bir günde ortalama 15 metreküp hava geçer. Burundan nefes alırken vücudun ihtiyacı olan oksijen bir taraftan içeri alınırken, diğer taraftan da vücut için bir zehir olan karbondioksit dışarı atılmakta; aynı zamanda konuşma ve koklama faaliyetini de icra edebilmektedir.

Gırtlaktan geçen nefes sadece belirli frekansta seslerin çıkmasına sebep olur. Ondandır sesin yükseltilmesi burun ve sinüslerin yardımı ile olmaktadır. Burnun tıkalı olduğu durumlarda konuşma bozulur.

Allah-u Teâlâ buruna koklama duygusunu verdi ki, insan yenilen ve içilen şeylerin kokusunu anlar, güzel kokulardan faydalanır, çirkin kokulardan kaçınır.

Bunun sırrını Yaratıcı'dan başka hiç kimse hakkıyla bilemez.

El ve Parmaklardaki İlâhî Hikmetler:

Allah-u Teâlâ'nın insana bahşetmiş olduğu şeref gözler önündedir.

El ayası enlice, parmaklar beşe bölünmüş, ayrıca uçları da düğüm gibi bölüm bölüm yaratılmıştır. Parmakların kullanış biçiminde, baş parmak bir tarafta, diğer dört parmak da bir tarafta bulunur ve hepsini baş parmak idare eder. Bütün insanlar bir araya gelseler, parmakların diziliş şeklini şimdikinden daha elverişli şekilde yapamazlar. Zira bu diziliş şekli, alıp vermeye, tutmaya, kavramaya en elverişli diziliş şeklidir.

Allah-u Teâlâ parmağın tepe kısmında ona güzellik veren ve arkadan destek olan tırnağı yaratmıştır. Tırnak, kemik gibi ne sert, ne de cilt gibi yumuşaktır. Uzayınca kesilir, kısaltılır. Bak şu hükümsüz gibi görünen tırnağın hikmetlerine!

Parmak ucundaki hassasiyete bir bakın ki, kör onunla görüyor. Bir parmak izi, diğer hiçbir insanın parmak izine uymuyor.

Nitekim Allah-u Teâlâ Âyet-i kerime'sinde şöyle buyuruyor:

"Evet, biz onun parmak uçlarını bile derleyip eski haline getirmeye kadiriz." (Kıyamet: 4)

Parmak uçlarında yaratılış bakımından ince bir sanat bulunduğu için Allah-u Teâlâ onları anmıştır. Çünkü bir insanın parmaklarının derisi son derece ince çizgilerle kaplıdır. Bu çizgilerden bazısı kavis, bazıları düz ya da daire şeklindedir. Bu ince çizgiler o şekilde yaratılmıştır ki, yeryüzündeki diğer herhangi bir şahsın parmak çizgileri bu çizgilere benzemez.

Her insanın farklı simâlarda olmasının yanısıra, parmak uçlarındaki desenlerin de birbirine benzememesi, Âdem Aleyhisselâm zamanından bu yana yaratılan milyarlarca insanın simâsını ve parmak izlerini ezeli ilminde muhafaza eden Zât-ı kibriyâ'nın mevcudiyetine ve ulûhiyetine delildir.

"Şekil verenlerin en güzeli olan Allah'ın şanı ne yücedir." (Müminûn: 14)

Ayaklardaki İlâhî Hikmetler:

Allah-u Teâlâ uyluk ve bacakları uzatmış, ayakları çalışabilecek, üzerinde durulabilecek şekilde yaymış, onları parmaklarla süslemiş, kuvvet organı yapmıştır.

Onu hayvanlar gibi yüz üstü dört ayak üzerinde yaratmamıştır. Eğer öyle olsaydı, şimdi yaptığı işleri yapamazdı.

Şu ilâhî kudreti ve hikmeti bir düşün ki, Allah-u Teâlâ bütün bu sayılanların hepsini bir damlacık kerih sudan yaratmıştır.

"O ne güzel Mevlâ, ne güzel yardımcıdır!" (Hacc: 78)

Duygu ve Mizaçlardaki İlâhî Hikmetler:

İnsan; biri hisle müşahede edilen beden, diğeri de akıl ile idrak olunan ruh olmak üzere iki unsurdan müteşekkildir.

Allah-u Teâlâ insanı en güzel ve itidal üzere yarattığı gibi, insanda bir takım zaruri duygular, huylar da yaratmış, her insana uygun mizaçlar vermiştir. Hiçbir insanın huyları ve mizaçları birbirine benzemez. Bu hayat verici duyguların tertip edilmesinde, Halik-ı Zülcelâl'in kudret ve azameti apaçık görülür.

Şu unutmama ve hafıza nimetlerini bir düşün! Allah-u Teâlâ her ikisini de yerli yerince nasıl yarattı?

Eğer unutmama insana musibetleri unutturmasaydı; hasret eksilmez, âfetleri, felaketleri hatırlıktan çıkaramaz, bu sebeple de huzurlu bir hayat yaşayamazdı. Hafıza da unutmama da birbirine zıt iki duygudur, her ikisinde de insanlar için bir çok iyilikler ve faydalar vardır.

İnsanlar yazı yazma nimeti ile geçmiş zamana âit bilgileri elde ederler, bugünün bilgilerini geleceğe aktarırlar. Aralarındaki muamele ve hesapları bununla yaparlar. Eğer bu nimet olmasaydı, dünün ilmi bize ulaşmaz, ilimler, irfanlar, faziletler yok olur, nesiller arasında büyük bir boşluk olurdu.

Bu lütufları bahşeden Allah'ın şanı ne yücedir!

İnsanda yaratılmış olan gadap duygusunun hikmetini hiç düşündün mü? İnsan onunla kendisine eziyet veren şeyleri uzaklaştırır. Düşmanına karşı dinini, vatanını, canını ve malını korur. Gadapta zararı defedecek dereceye kadar cevaz vardır.

Haset duygusu ile de insan bir çok menfaatler elde eder. Ancak bu duyguda da itidali kaybetmemek lâzımdır, gıpta derecesine kadar mahzuru yoktur. Eğer haddi aşılırsa, o zaman şeytanın durumuna düşülür.

İnsana verilen ve yasaklanan şeylerin hepsi de kendi iyiliği içindir. Hedefe ulaşma duygusu ile dünya imar edilir, nesil devam eder. Bu suretle dünyanın nizamı kurulur, kendisinden sonra gelen kuvvetli nesiller, evvelki zayıf nesillere imar yönünden mirasçı olurlar. Bu hal böylece kıyamete kadar devam eder.

Allah-u Teâlâ insanlara ne zaman öleceğini, ne kadar yaşayacağını bildirmemiştir. Bu da ilâhi nimetlerden biridir.

Eğer ömrün kısa olduğu bilinse, hayatta huzur bulunmazdı. Nesil yetiştirmek, mal-mülk sahibi olmak için de bir arzu duyulmazdı.

Bunun aksine olarak ömrünün uzun olduğu bilinse, bu sefer nefsin arzularına uyulur, Allah-u Teâlâ'nın çizdiği hudutların dışına çıkılırdı. Kişi kendisini tehlikeye atar, kötülöklere dalmaktan nefsini durduramaz, böylece felâkete sürüklenmekten kurtulamazdı. Nitekim bu şuurdan mahrum olanlar aynı felâketlere düşmektedirler. Bu şuura sahip insanlar ise ölümün hemen gelivermesinden korkarak, ölüm gelmeden önce iyi işlere koyulurlar. Bu da insan için bir başka faydadır.

Büyük hikmetlerden biri de insanların fakirlik ve zenginlik durumlarında bulunması için mal kazanma kabiliyetindeki farklılıklardır. Bu sayede dünya nizamı dengeli bir şekilde devam eder.

Sonra bir bak! İnsanların menfaatlandıkları çeşitli lezzetteki yiyecekler; muhtelif renkte ve güzellikteki meyveler; karada, denizde, havada sefer yapan nakil vasıtaları; seslerinden, ziynetlerinden hoşlandığı kuşlar; meşru ihtiyaçlarını gördüğü para ve mücevherler; sağlığını koruduğu çeşitli ilaçlar; etlerinden, tüylerinden, kıllarından istifade ettiği hayvanlar; kokularından istifade ettiği, şekillerinden içi açıldığı çiçekler; giydiği her çeşit elbiseler... Bütün bunlar Allah-u Teâlâ'nın insanda yaratmış olduğu akıl ve anlayış kabiliyetinin eserleridir.

Kıyamete kadar sayılsa dünyanın nizamı ve insan neslinin devamı için Allah-u Teâlâ'nın insanlara bahşetmiş olduğu lütufları ve hikmetleri dile getirilemez. Bu nimetlerin adedi ve sonu yoktur. Bu ilâhî hakikatlerin sonunu ve sayısını O'ndan başka hiç kimse bilemez.

Âyet-i kerime'sinde şöyle buyurmaktadır:

"Şüphesiz ki bu bir öğüttür. Artık dileyen Rabb'ine varan bir yol tutar." (Müzzemmil: 19)

İman, itaat ve güzel amellerle Rabb'ine esenlik içinde ermeye ve yaklaşımaya çalışır.

GEÇMİŞ KAVİMLER VE GÜNÜMÜZ

İsyankâr Kavimlerin Azgınlıkları ve Cezâları:

Âyet-i kerime ve Hadis-i şeriflerle ibret nazarlarımıza sunulan Peygamber kıssaları da bu kavimlerin başlarına birer kabahatlerinden ötürü felâketlerin geldiğini bize göstermektedir.

Eski ümmetler de bugünkü gibi azmışlar, Allah'ın hükmünü hiçe saymışlardı. Allah'ın azabı gelince birden taş kesiliverdiler veya başka türlü cezalara çarptırıldılar. Bugün ise bu seyyiat zamanı olan âhir zamanda o eski kavimlerin yaptıklarının hepsi fazlası ile yapılıyor, akibetimiz ne olur? Bugün yaşananlar hep ihtar-ı ilâhidir. Mutlaka kötünün arasında iyi, kurunun yanında yaş da yanar.

Allah-u Teâlâ Âyet-i kerime'sinde şöyle buyurmaktadır:

"Kendilerine yapılan uyarıları unutup, üzerlerine nimet ve zevklerden her şeyin kapılarını açtık. Nihayet kendilerine verilenlerle şımarıp ferahlandıkları sırada da ansızın onları yakaladık. Birdenbire bütün umutlarını yitirdiler." (En'âm: 44)

Nuh Aleyhisselâm'ın kavmi putperestlikte inat ettikleri için tufanla yok oldular.

Âd kavmi, Hud Aleyhisselâm'ı beyinsizlikle, yalancılıkla suçladıkları için şiddetli rüzgârla helâk oldular.

Salih Aleyhisselâm'ın kavmi Semud, mucize deveyi öldürdükleri için yürekleri yerinden oynatan korkunç bir sesle cezalandırıldılar.

Lut Aleyhisselâm'ın kavmi helâl olan eşlerini bırakıp erkeklere gittikleri için, Allah-u Teâlâ memleketlerini altüst etti ve üzerlerine taş yağdırdı.

Şuayib Aleyhisselâm'ın kavmi olan Medyen ve Eyke halkı; ticaret ahlakını bozdukları, ölçü ve tartıda hile yaptıkları için buluttan inen ateşle cezalandırıldılar.

Yahudiler de itaatsizlikleri sebebiyle yoldan çıktıkları için maymun, domuz ve fare suretine çevrilmişlerdir.

"Böylece onlar kibirlerinden dolayı kendilerine yasak edilen şeylerden vazgeçmeyince kendilerine: 'Aşâğılık birer maymun olunuz!' demiştik." (A'râf: 166)

Hazret-i Allah'ın onları lânetlediğine, azabına müstehak kıldığına dair kıssalar Kur'an-ı kerim'in çeşitli yerlerinde beyan edilmektedir.

Muhammed Aleyhisselâm ise kendisine zulmeden, eziyet eden, iftira eden, Allah'a ve elçisine inanmayan kavmine rahmet ve merhamet etmiş ve niyaz etmesi sebebiyle kavmi toptan eski kavimler gibi helâk olmamıştır. Ancak uyarılarını dinlemeyen, tebliğ ettiği İslâm'ı yaşamayan, getirdiği Allah kelâmını tasdik ve tatbik etmeyip, dinini unutan kavimler ve isyan edenler birçok âfât ve felâketlere müstehak olmuşlardır. Bugün olduğu gibi.

"Eğer Allah zulümleri yüzünden insanları cezalandırırsaydı, yeryüzünde tek canlı bırakmazdı. Fakat onları takdir edilen bir süreye kadar geciktirir. Süreleri dolunca da, ne bir an geri kalabilirler, ne de ileri geçerler." (Nahl: 61)

Eski kavimler böyle oldu. Bizim âkıbetimizin ne olacağı belli değil!

Bu sebeptendir ki Allah-u Teâlâ:

"İşte biz günahkârlara böyle yaparız." buyuruyor. (Mürselât: 18)

Eskiler hakkında da, sonrakiler hakkında da ilâhî takdir böyle tecellî eder. Bundan önce hiçbir kavim bu âkıbetten kurtulamamış, şimdi olduğu gibi ve ileride de bu gibi kimselerin lâıyk oldukları cezalara kavuşacakları şüphesizdir.

Onlara dünyada verilen ceza asıl ceza değildir. Gerçek ceza ve felâket ahirette vuku bulacaktır.

Allah-u Teâlâ Âyet-i kerime'sinde şöyle buyurmaktadır:

"Sizden önce de nice sünnetler (hadiseler) gelip geçti. Onun için yeryüzünde gezip dolaşın da, yalanlayanların sonunun nasıl olduğuna bir bakın!" (Âl-i imrân: 137)

Onlar Allah yolundan çıkmanın, Hakk'a hasım kesilmenin cezasını en ağır bir şekilde ödemişlerdir.

Binaenaleyh yoldan çıkanlara bir zamana kadar mühlet verilse de, onlar en sonunda lâıyk oldukları acı âkıbetlere kavuşacaklardır.

Geçmiş ümmetler isyanlarının cezası çektiler, bizim cezamız ne olacak? Amma âfât, amma açlık, amma harp... onu Sahibimiz bilir. Bu isyan cezasız kalmaz.

Allah-u Teâlâ Fecr sûre-i şerif'inde geçmişte yaşamış birtakım kavimlerin küfür ve tuğyanları sebebiyle nasıl bir cezaya ve helâke maruz kalmış olduklarını beyan buyurmakta ve beşeriyete duyurmaktadır:

"Görmez misin Rabb'in nasıl yaptı Âd'e? Sütunlar sahibi İrem'e? Ki, o şehirler içinde benzeri yaratılmamıştı." (Fecr: 6-7-8)

Dünyada o güne kadar misli görülmemiş bir ihtişama sahiptiler. Dağlar içinde ilk defa bina yapmaya başlayan kavimdirler. Dağları yontarak kaleler, saraylar yapıyorlardı. Evleri kat kattı.

Halkın bütün imkânları kullanılarak cennete nazire olmak üzere büyük ve yüksek köşkler, kireçle dondurulmuş saraylar, konaklar inşa ediyorlardı. İçlerinde cesim havuzlar vardı.

Yazlık ve kışlık olarak yer değiştirdikleri için, iri cüsselerine uygun çadırlar ve ona göre uzunca çadır direkleri bulundurlardı.

Son derece kaba, haşin ve zorba idiler. Kendilerinden başkalarına hiç inşafı yoktu. Ellerine geçirdikleri komşu kabileleri ve fakir halkı angaryalar, zulümler ve işkenceler altında köle gibi en ağır işlerde çalıştırıyorlardı. Öldürdüklerini zulümle öldürüyorlar, dövdüklerini zulümle dövüyorlar, aslâ merhamet etmiyorlardı.

Hud Aleyhisselâm'ın yıllar yılı yaptığı uyarılara bütünüyle kulak tıkadılar. Allah-u Teâlâ'nın kendilerine verdiği fırsatları kullanamadılar. Sonunda da Allah-u Teâlâ onlardan ruhsatı aldı. Kasırga şeklindeki şiddetli bir rüzgârla onları helâk etti.

Âd kavmi sanki başka memleketlerde helâk olmuşlar gibi, ne kendilerinden ne de yurtlarından hiçbir iz ve işaret kalmadı. Geride sadece taş toprak yığınları, yıkık meskenler, kırık dökük sütunlar, yüzü koyun devrilmiş putları kaldı.

Âyet-i kerime'de şöyle buyuruluyor:

"Onları bir süprüntü haline getirdik. Uzak olsun o zâlim kavim!" (Müminûn: 41)

Dünyaları mahvolup hayatlarını kaybettikleri gibi; bu rüsvaylıkla da kalmadılar, Allah-u Teâlâ'nın âlemleri ihata eden engin rahmetinden mahrum edildiler. Onlar bu cezaya müstehak olmuşlardı. Bu müstehak oluşları ebedî hayatlarının helâkine vesile oldu, böylece cehennemi boyladılar.

Allah-u Teâlâ onlara verdiğini başkasına vermediği halde, onları nasıl yakaladı ve helâk etti. Biz kim oluyoruz? Bizim azgınlığımızı da herhalde yanımıza bırakmayacak. Amma er, amma geç!..

| [Hakikat'te Bu Ay](#) | [Diğer Sayılar](#) | [Ana Sayfa](#) |

NEBE SÛRE-İ ŞERİF'İNİN TEFSİRİ-1

Büyük Haber

Sûre-i Şerif'in Takdimi:

Mekke-i mükerreme'de nâzil olmuştur. Kırk Âyet-i kerime, yüz yetmiş üç kelime ve dokuz yüz yetmiş harften müteşekkildir.

Kıyamet ve öldükten sonra dirilme hakkında önemli haberler verildiği için bu mübarek Sûre-i celîle'ye **"Nebe sûresi"** adı verilir. Adını, ikinci Âyet-i kerime'de geçen **"Büyük haber"** deyiminden alır. **"Amme sûresi"** adlarıyla da anılmaktadır.

Muhtevâsı:

Bu mübarek Sûre-i celîle muhtevâsı bakımından; *"Mürselât"* Sûre-i şerif'inde olduğu gibi kıyametin kopacağını, yeniden dirilişin mutlaka gerçekleşeceğini ve ahiret hayatının başlayacağını haber vermektedir. Bu husus Sûre-i şerif'in ilk beş Âyet-i kerime'sinde bir tehdit olarak ortaya konulmakta, bu en mühim haber karşısında insanların **"Tasdik edenler"** ve **"Yalanlayanlar"** olarak iki kısma ayrıldığı belirtilmektedir.

Altıncı Âyet-i kerime'den on yedinci Âyet-i kerime'ye kadar; kıyametin kopacağına ve yeniden dirilişe işaret eden belgeler gözler önüne serilmektedir.

On yedinci Âyet-i kerime'den yirmi birinci Âyet-i kerime'ye kadar; ahiretin bir hüküm verme günü olduğu, kıyametin kopması ile meydana gelecek hadiselerin bazıları anlatılmaktadır.

Yirmi birinci Âyet-i kerime'den otuz birinci Âyet-i kerime'ye kadar; cehennemden tuzak kurmuş olarak hazır beklediği, müşriklerin karşılaşılabilecekleri alçaltıcı azaplar ihtar edilmektedir.

Otuz birinci Âyet-i kerime'den otuz sekizinci Âyet-i kerime'ye kadar; takvâ sahibi bahtiyar kullarına Allah-u Teâlâ'nın hazırladığı nimetler müjdelenmektedir.

Mütebâki Âyet-i kerime'lerde ise, kıyamet gününün dehşeti, o gün karşılaşılabilecek belâ ve sıkıntılar tasvir edilmekte, o günün uzak olmadığı hatırlatılmaktadır.

"Büyük Haber":

Allah-u Teâlâ kıyamet gününün gerçekleşmesini inkâr eden, inkârlarını dışa vurmak için alay yollu soru sormak cüretini gösteren kâfir müşriklerin başlarına gelecek felâketleri haber vererek Âyet-i kerime'lerinde şöyle buyurmaktadır:

"Onlar birbirlerine hangi şeyden soruyorlar?" (Nebe: 1)

Kıyametin durumunu mu sorup duruyorlar?

"O büyük haberden mi?" (Nebe: 2)

Onu size bildireyim mi? O çok korkunç bir haberdir.

"Ki onlar, bunun üzerinde anlaşmazlığa düşüyorlar." (Nebe: 3)

İnanan gönülden inanıyor, inanmayan her fırsatta inkârını ortaya koyuyor.

"Hayır! İleride bilecekler." (Nebe: 4)

Gerçek ortaya çıkacak, o büyük haberin doğru olduğunu anlayacaklar.

"Hayır hayır! Onlar ileride bilecekler." (Nebe: 5)

Fakat iş işten geçmiş olacak, inkârlarına karşılık neyi bulacaklarını orada görecekler.

İlâhî Azametın Dokuz Delili:

Allah-u Teâlâ gerek öldükten sonra dirilme hususunda, gerekse yeryüzünde ve bitkilerde, dağlarda ve vâdilerde, güneş ve yıldızlarda, gece ve gündüzde, bulutlarda ve yağmurlarda ululuk ve azametine işaret eden bir kısım delilleri Âyet-i kerime'lerinde beyan buyurmaktadır:

"Biz yeryüzünü bir döşek yapmadık mı?" (Nebe: 6)

İnsanlar hep bu döşekte doğmuşlar ve bu döşekte hayatlarını sürdürmektedirler.

"Dağları da birer kazık yapmadık mı?" (Nebe: 7)

Eğer yeryüzü döşenmemiş, üzerinde dağlar oturtulmamış olsaydı; görülmekte olan hayat şartları meydana gelmeyecek, üzerinde durabilme imkânı olmayacaktı.

"Sizi çift çift yarattık." (Nebe: 8)

Ki çoğalma işi düzgün olsun ve belli bir süreye kadar hayat devam etsin.

"Uykunuzu bir dinlenme yaptık." (Nebe: 9)

Uyku sayesinde rahatlar, gündüz yaptığınız işlerin yorgunluğundan kurtulursunuz.

"Geceyi bir bürgü yaptık." (Nebe: 10)

Elbise, giyeni örttüğü gibi, gecenin karanlığı da sizi örter. Geceleri rahata dalar, vücudunuzu dinlendirmiş olursunuz.

"Gündüzü ise geçiminize elverişli kıldık." (Nebe: 11)

İnsanlar gündüz olunca uykudan uyanırlar, yeniden hayata kavuşmuş gibi olurlar. Geçimlerini temin etmeye çalışırlar.

Bunların hepsi Allah-u Teâlâ tarafından insana tahsis edilmiştir.

"Üstünüzde yedi sağlam gök bina ettik." (Nebe: 12)

İnsanların yaptıkları binalar gibi zamanla yıpranmazlar. Binlerce asırlardan beri bozulmaktan korunmuşlardır. Sayısız yıldızlar dolaşüyor, her biri kendi yolunu takip ediyor, buna rağmen birbirleriyle çarpışmıyorlar.

"(Göğe) ışık saçan bir kandil astık." (Nebe: 13)

Allah-u Teâlâ'nın güneşi yegâne enerji kaynağı olarak yaratması sebebiyledir ki, bütün yeryüzündekiler için parlar ve onları ısıtır.

"Sıkışan bulutlardan şarıl şarıl su indirdik." (Nebe: 14)

Ne zaman, nereye, ne kadar ve ne şekilde yağdıracağını tam olarak O bilir.

"Ki o su ile taneler ve bitkiler çıkaralım." (Nebe: 15)

Buğday ve arpa gibi gıda maddelerini, ağaç ve meyve gibi bitkileri insanların istifadelerine sunmak için bitirdik.

"Ve dalları birbirine geçmiş bahçeler." (Nebe: 16)

Âfâkı kaplayan, gözlerimize çarpıp duran bu derece muazzam güzellikler, kudret-i ilâhî'nin azametine işaret ve şehâdet etmektedirler.

[| Hakikat'te Bu Ay | Diğer Sayılar | Ana Sayfa |](#)

HAZRET-İ MUHAMMED Aleyhisselâm

Müslümanlara Yapılan Zulüm ve İşkenceler-2

Habbab bin Eret -radiyallahu anh- ilk müslümanlardandı. Müşrikler her türlü işkenceyi kendisine tattırıyorlardı. Boynunu kırarcasına saçlarından şiddetle çekerler, acı verirlerdi. Kıpkırmızı kor halindeki kömürlerin üzerine yatırılarak göğsünün üzerine bir adam çıkarılırdı. Kömürler sönüp kararınca kadar bu işkence sürerdi. Bu yanıklardan hasıl olan yara izleri ömrünün sonuna kadar vücudundan silinmediği gibi, hayatı boyunca zaman zaman tekrar iltihaplanmak gibi durumlar ortaya çıkmış, tedavi ile meşgul olmuştur.

Habbab -radiyallahu anh- şöyle anlatır:

Bir gün Resulullah Aleyhisselâm'ı Kâbe'nin gölgesinde dinlenirken gördük. **"Yâ Resulellah! Çektiğimiz şu işkencelerden dolayı Allah'a duâ etmeyecek misin?"** dedik.

Bunun üzerine hemen doğrulup oturdu, benzi kızarmıştı. Şu cevabı verdi:

"Sizden önceki ümmetler içinde öyle kimseler vardı ki, inancı sebebiyle yere çukur açılır, sonra bir testere getirilip başının ortasına konur, vücudu ikiye bölünürdü de yine dininden dönmezdi.

Öyleleri de vardı ki, dininden dönmesi için vücudu demir taraklarla taranır, bütün derileri ve etleri kemiklerinden ayrılırdı da, bu işkence yine onu dininden döndüremezdi.

Sabredin! Allah'a yemin ederim ki, O bu dini tamamlayacak, hedefine ulaştıracaktır. Öyle ki, San'a'dan Hadramevt'e gitmek isteyen bir kimse Allah'tan başka hiç kimseden korkmaksızın emniyet içerisinde gidecek, koyunu için sadece kurttan korkacaktır. Fakat siz acele ediyorsunuz!"

•

Bu dönemde eziyete katlananlardan birisi de Osman bin Affan -radiyallahu anh- idi. Amcası Hakem bin Âs onu zincire vurup karanlık bir odaya hapsedmiş, dinini terkedip kavminin dinine dönünceye kadar bu cezanın devam edeceğini bildirmişti.

•

Zübeyr bin Avvam -radiyallahu anh- da amcası Nevfel'in hışmına uğramıştı. Zübeyr'e atalarının dinine geri dönünceye kadar çeşitli şekillerde işkence edeceğine dair yemin etmişti. Ellerini arkadan bağlayıp karanlık bir odaya hapsedmiş ve odayı dumana boğmuştu. Boğulmak üzere olan Hazret-i Zübeyr -radiyallahu anh-i bu durumdan ancak annesi Safiye kurtarabildi.

•

Ebu Fukeyhe -radiyallahu anh- Safvan'ın kölesi idi. Ayağına ip bağlarlar, kızgın kumların üzerinde sürüklerlerdi. Göğsüne büyük bir kaya parçası koyarlardı. Akli başından gider, çoğu zaman herkes onun öldüğünü sanırdı.

•

Allah yolunda işkence edilenlerin, hakarete uğrayanların listesi çok uzun ve çok acıdır. Esasen ilk müslümanlardan, işkenceye uğratılmayan hemen hemen yok gibidir. Sadece kimsesiz müslümanlara değil, varlıklı ve yakınları olanlara dahi sıkıntı vermişlerdir.

Bütün bu işkence ve eziyetler yapılırken Resulullah Aleyhisselâm, nâzil olmakta olan ve müminlerin kalplerini kuvvetlendiren Âyet-i kerime'leri onlara okuyor, onları teselli ediyordu:

"Elif Lâm Mim. İnsanlar yalnız inandık demeleri ile bırakılacaklarını, kendilerinin imtihana çekilmeyeceklerini mi sandılar?" (Ankebût: 1-2)

İmtihan, doğru sözlüyü yalancıdan ayıran yegâne ölçüdür. Sâdıkların doğruluğunu, yalancıların yalanını ortaya çıkarır.

"Andolsun ki biz onlardan öncekileri de imtihandan geçirmiştir."

Elbette Allah doğruları ortaya çıkaracak, yalancıları da mutlaka ortaya koyacaktır." (Ankebût: 3)

Eziyetlere karşı sabretmeye ve iman üzerinde sebat etmeye kendilerini alıştırsınlar diye, Allah-u Teâlâ bunun bir imtihan olduğunu bildirmiştir. Gönülleri daralmış olan müminler böylece rahatlamış oluyorlardı.

Bütün bu tazyiklere rağmen inananlar imanlarında sebat etmişler, birkaç hadise müstesnâ dininden dönen müslüman bulunmamıştır.

"Onlar Allah'ın nurunu ağızlarıyla söndürmek isterler. Halbuki kâfirler istemeseler de, Allah nurunu tamamlayacaktır." (Sâff: 8)

Âyet-i kerime'si anbean tecellî ediyordu.

Müslümanlara korku ve dehşet saçmak suretiyle gözdağı vermek isteyen müşriklerin silahları bu sefer geri tepti. Onların bu gaddarlığını, inananların metanet ve bağlılığını, azim ve kararlılığını görenler İslâmiyet'e ilgi duymaya başlıyorlardı. İslâm'ı ve müslümanları kötülemek için açtıkları kampanya; İslâm'ın bütün Arabistan'a ve hatta Arabistan sınırlarının dışına kadar duyulmasına sebep oluyordu. Dolayısıyla Resulullah Aleyhisselâm'ın Medine-i münevvere'ye hicretine kadar, yakında ve uzakta bir veya birden çok müslümanın bulunmadığı hiçbir kabile kalmadı.

EVLYÂ-İ KİRAM **-Kaddesallahu Esrârehüm- HAZERÂTI'NIN** **"HÂTEMÜ'L-EVLYÂ" HAKKINDAKİ** **BEYAN ve İFŞAATLARI (80)**

Şeyhü'l-Ekber Muhyiddîn İbnü'l-Arâbî -kuddise sırruh- (2)

Şeyhü'l-Ekber Muhyiddîn İbnü'l-Arâbî -kuddise sırruh- Hazretleri'nin Hâtemü'l-evliyâ olan zâtın vazifesi ve alâmetleri hakkında son derece açık işâretler verdiği "**Ankâ-i Muğrib fi Ma'rifeti Hatmü'l-Evliyâ**" adlı kitabındaki muhteşem beyan ve ifşaatlarını nakletmeye devam ediyoruz.

Hâtemü'l-Evliyâ' ve Mehdî'nin Makamlarının Tesbiti:

Muhyiddîn İbnü'l-Arâbî -kuddise sırruh- Hazretleri "**Ankâ-i Muğrib**"in mukaddimesinde, ümmet-i Muhammed'in âhir zamandaki öncüleri olan Hâtemü'l-evliyâ ve Mehdi Hazretleri'ni birbirinden ayırarak, eserini bu iki zâtın yerini ve mertebesini belirtmek maksadıyla kaleme aldığını haber vermiştir:

"Bu insânî numûneye ve rûhânî neş'ete göre, Peygamber Aleyhisselâm'ın su ve toprak Beyt'ine mensup olan İmam Mehdî'nin makâmının nerede olduğunu; aynı şekilde, asfiyâ'nın aynası olan Hatmü'l-evliyâ'nın da ona göre nerede bulunduğunu sana takdim edeceğim." ("**Ankâ-i Muğrib fi Ma'rifeti Hatmü'l-Evliyâ**" ve Şemsü'l-Mağrib", s. 6 bas.: Mısır, 1954)

Resûlullah'ın Devrine Benzeyen "Hatemiyyet" Devriyle İlgili Bir Sır:

Şeyhü'l-ekber -kuddise sırruh- Hazretleri "**Ankâ-i Muğrib fi Ma'rifeti Hatmü'l-evliyâ**" adlı eserinde "**Perdenin Kaldırılması ve (Ebu) Bekir'in Mücâhadesi'nin Buna Nisbeti**" başlığı altında; Hazret-i Ebu Bekir -radiyallahu anh- Hazretleri Resulullah Aleyhisselâm'dan sonra dinden dönenlerle mücâdele ettiği gibi; bu Hatm'in de dinden dönen ve dîn-i mübîni bozmak isteyen kimselerle mücâdele edeceğine işâret ederek, bu sırrın Resulullah'ın devrine benzeyen devirde zuhûr edeceğine dikkati çekmektedir:

"Bir vakit, onun (Siddîk-ı Ekber -radiyallahu anh-in) zikrettiği ve bana yazılı bir biçimde vârid olan; 'Seni gören yok mu, ey Muhammed?' sözü açıklanmıştı. Zîrâ bu, emirlik vaktinde Emîr'in yardımcılığının ertelenmesi hakkında bir işârettir.

Eğer Siddîk halîfe olmasaydı; insanlar yoldan döner, keşif sona erer ve ma'rifet bozulup giderdi. O ancak halîfe'lik yapabileceği sâbit olduktan sonra 'Halîfe' olmamış mıdır? Dinden dönenlerle mücâdelede de zâten bu nedenle kayılmıştır.

O'na da; 'Ey Muhammed, ey insan!.. Olanların oluşundan uzak olmama rağmen, ne kadar da uzaktasın!' demiştir. Nitekim zaten; o değiştirme ve sonradan uydurma âleminde mevcut olmadığı için olanlar olmuştur!..

Onun başka bir hikmeti de onda gizlenen bir sırda ilgilidir. Bu sır da onun zamanıyla bitişen devirlerde zuhûr edecektir. Zirâ Sıddîk Hatm'in bayrağı altında, ondan daha aşağıda bulunan bir kimse olduğu gibi; sana gizli kalan 'Şemsü'l-mağrib' de Sıddîk'ın mertebesinden daha aşağıdadır." ("Ankâ-i Mugrib fî Ma'rifeti Hatmü'l-Evliyâ' ve Şemsü'l-Mağrib", s. 18 bas.: Mısır, 1954)

Hâtemü'l-Velâye'nin Dayandığı Üç Temel Esas:

Muhyiddîn İbnü'l-Arâbî -kuddise sirruh- Hazretleri eserdeki **"Hatmü'l-evliyâ'nın Tâyini Hakkındaki Haberleri Tamamlayan Nükte"** adını taşıyan bâbda; Hâtemü'l-evliyâ'nın işlerine mülâki olanların bu sözlerini çok iyi anlayacağını, bu hususta hastalığı artan kimselerin ise hasta kulağıyla hiçbir şeyi duyamayacağını beyân etmiş; bu zâtlâ ilgili işâretlerin ancak Kur'an-ı kerîm'le, Hadis-i şerif'lerle ve bu iki kaynaktan ilham alarak nazarda bulunan velîlerin sözleriyle çözülebileceğini ifâde etmiştir:

"O'nun (Hatmü'l-evliyâ'nın) ilim ve taatinin zenginliğine işâret eden kimse işâret ettiği vakit; daha önceki şerefli nüktede zikri geçen, onun en ulu nesepten oluşunu bilen kimse bilir, bilmeyen kimse bilmez. O da öyle bir kimsedir ki; işlere mülâkî olmuş ve gönlü açılmıştır, bu nüktenin tâyini sâyesinde de ondan haberdâr olur. O'na yetişmek artık ona, tıpkı saat (kıyâmet) gibi gelir. Bu hususta hastalığı bol olan kimsenin ise, onunla ilgili olarak kulağı da hastadır; buna rağmen onu diline dolamaktan da aslâ geri durmaz!

Halbuki onunla ilgisi bulunan bir kimse, bu 'Hatm' hakkında; gerek Allah-u Teâlâ'nın Kitab'ında zikretmiş olduğu sırlardan, gerek Peygamber Aleyhisselâm'dan onun hakkında vârid olan haberlerden; gerekse Azîz Kitab'a dayanarak, onun makamları ve alâmetleri ile ilgili olarak zikredilenlerle ve isimleri ve sıfatları hakkında geniş biçimde izâh edilenlerle meydana gelen işten, (onu) kuvvetli bir biçimde çözebilir." ("Ankâ-i Mugrib fî Ma'rifeti Hatmü'l-Evliyâ' ve Şemsü'l-Mağrib", s. 71 bas.: Mısır, 1954)

Buradan açıkça anlaşılıyor ki, **"Hatemiyyet"** meselesi Âyet-i kerime ve Hadis-i şerif'lerle sâbit bir meseledir. Dolayısıyla bu mevzu ancak, bu Âyet-i kerime ve Hadis-i şerif'lerden ilham alarak; doğrudan doğruya Allah-u Teâlâ'nın bildirmesi ve ilhâmı ile konuşan Evliyâ-i kirâm Hazerâtı'nın çözebileceği bir esrâr-ı ilâhî'dir. Bu esrâr-ı ilâhî'yi diline dolayan kalbi ve kulağı hasta kimselerin iddiaları ise tamamen boş ve yersizdir.

Hâtemü'l-Evliyâ Hakkında Konuşan Hakikat Ehli ile Dalâlet Ehli'nin İçyüzü:

Şeyhü'l-Ekber Muhyiddîn İbnü'l-Arâbî -kuddise sirruh- Hazretleri **"Ankâ-i Mugrib fî Ma'rifeti Hatmü'l-Evliyâ"** adlı eserinde; Hâtemü'l-evliyâ'nın Hazret-i Mehdî ya da İsâ Aleyhisselâm olduğunu zannedenlerin, veya bu iki zâttan başka Hâtemü'l-evliyâ bulunmadığını iddiâ edenlerin, bu taassuba nefislerinin hastalıkları nedeniyle saplandıklarına dikkati çekerek; bu hususta avâm kimselerin boş iddialarına değil, ancak keskin görüş ve basîret ehli velîlerin sözlerine itibâr etmek gerektiğini haber vermiştir:

"Bil ki Allah-u Teâlâ, kendisine tâbi olunan en büyük imamı; velâyet bayrağının ve mühürünün taşıyıcısı, cemaatin ve hikmet ehlinin öncüsü olan bu kerem sahibi 'Hatm'i zikretmiş; Azîz Kitab'ının pek çok yerinde ondan haber vererek, bir ayırım ortaya koymak için, onun mertebesiyile ilgili olarak tembihte bulunmuştur.

İmam Mehdî, kendisine tâbî olunan bir imam olduğu vakit, Peygamber Aleyhisselâm'ın ehl-i beyt'ine mensup olacaktır. İşi duyanlar kimi zaman (onu), onun sıfatı üzere bir şahsa benzetirler ve ondan dolayı onun kim olduğunu karıştırırlar.

'İsâ Aleyhisselâm'a gelince; onun alâmetleri husûsunda ise herhangi bir ortaklık ortaya konulmaz. Zirâ onun bir peygamber olduğunda hiçbir şüphe ve karışıklık yoktur.

'Hatm' ve 'Mehdî' ortaya konulduğu vakit, kimi zaman her iki velînin ikisinin birden karıştırıldığı vâki' olur ve nefsin hastalıkları nedeniyle bir taassup husûle gelir. Zira bu büyük işle ilgili olan şeyleri haber verebilmek, ancak keskin görüş ve basîret ehli olan için geçerlidir. Avâm'a gelince; onların sözü bizimkiyle bir değildir. Dolayısıyla onların parçaları birleştirip genişletmeleri mümkün de değildir." ("Ankâ'-i Mugrib fî Ma'rifeti Hatmü'l-Evliyâ' ve Şemsü'l-Mağrib", s. 72 bas.: Mısır, 1954)

Bu zevât-ı kirâm "*Âlim*" değil, birer "*Âlem*"dir. İlâhî ilhamla konuşan, hakîkati ortaya koyan zevât-ı kirâm bunlardır; diğerleri ise nefsini beğenmiş, yoldan sapmış insanlardır.

Hakîkat ehli ile dalâlet ehlinin içyüzü;

Hakîkat ehli Hakk ile, dalâlet ehli ise şeytan ile hareket eder, benliğiyle icraatını yapar. Onun içindir ki size bunların içyüzünün ortamını yapıyoruz.

Hâtemü'l-Evliyâ'nın Vefâtı ve Mehdî'nin Zuhur Zamânı:

"Ankâ'-i Muğrib"in son satırlarında Hazret-i Mehdî hakkında rumuzlar veren Hazret, şu şifreli sözleriyle Allah-u Teâlâ'nın onu, "**Hâtemü'l-evliyâ**"sını yeryüzünden aldıktan sonra göndereceğine işâret etmiştir:

"O, sesli harflerden 'Hâ' bittikten hemen sonra doğmuş olur. O'nun milâdı ise, parçaların inşâsının ve intizâmının ardından; 'Sâd' ve 'Se'nin bitişinden hemen sonra olur. İlim husûsunda da, peşinen yedî'ye girmesi umulur. Buna, şiirde zikri geçen tek sayıların yok oluşuna göre; O'nun 'Hatm-i evliyâ'sının varlığının yok olmasına karşılık onun zuhûr etmesiyle, büyük bir devlette hükmünü yürüteceği anlardır da diyebilirsiniz!.." ("Ankâ'-i Mugrib fî Ma'rifeti Hatmü'l-Evliyâ' ve Şemsü'l-Mağrib", s. 77 bas.: Mısır 1954)

| [Hakikat'te Bu Ay](#) | [Diğer Sayılar](#) | [Ana Sayfa](#) |

MEKTUBAT

91. MEKTUP

ŞEYH MUHAMMED ES'AD ERBİLÎ
(Kuddise Sirruh)

ŞERİATIN REDDETMEDİĞİ MAKBULDÜR

En büyük merakım olan durumunuzun iyi olduğu, hâlinizin sıhhat ve saâdet içerisinde bulunduğunu müjdeleyen samimiyet, dostluk ve sonsuz sevginizi gösteren ihsan dolu mektubunuzu alıp okumaktan sonsuz haz duydum. Bu yüzden Cenâb-ı Hakk-ı Azîm ve Vâhib-u Rahîm'e şükrettim.

Sizin de bildiğiniz gibi, yola çıkan yolcu hiçbir an belli bir noktada durmaz. Bunun gibi seyr-ü sulûke giren sâlik de, menzilden menzile yol aldıkça her makam ve menzilin kendine has etvâr ve ahvâlini müşahade eder. Bu gibi hâllerin iyi ve kötüsünü seçip ayırt edebilmek için evvelâ mürşide, ikinci olarak da Şeriat'e ve onun yüce emirlerine başvurur. Şer'-i şerîf'e göre reddedilmeyen hâllere makbul gözüyle bakılır. Buna göre işaret etmiş olduğunuz durum hamdolsun her türlü şâibe, bulanıklık ve tehlikeden uzaktır. Teşekkürü gerektiren bir durumdur. Bununla beraber madem ki, faziletli Hoca Yekta Efendi kardeşimizle görüşmek kolaydır, bazen onunla sohbet edin; çünkü o zâtın tecrübelerine ilave olarak ilmi kuvveti de mükemmeldir. İnşallah faydadan hâlf olmaz.

Cenâb-ı Hakk, cümlemizi şeytanî hile ve aldatmacalardan korusun. Âmin.

[/ Hakikat'te Bu Ay /](#) [Diğer Sayılar /](#) [Ana Sayfa /](#)

SÖZLER ve NOTLAR - 31

Nurlu Sözler

"Oldu bitti derken, öldü gitti olur." (5 Haziran 2006)

•

"Sen sen ol, Hakk ile ol! Halka muhtaç olma." (1 Haziran 2006)

•

"Yaz kış derken, ömür bitti erken." (20 Mart 2004)

•

"Bu kapı Hakk kapısı. Hakk kapısını nasip eden, dilerse Cennet-i âlâ'yı da nasip eder." (16 Mayıs 2006)

•

"Biz bunları görerek, bilerek söylemiyoruz. Allah-u Teâlâ o anda o hayatı yaşıyor, yaşadığı hayatı konuşuyoruz. Biz onu kitapta görmüş değiliz, kitapta yok ki söyleyeyim, bir yerden işitmiş de değilim. Yaşattığı hayatı söylüyorum, amma kim anlayacak?" (3 Kasım 2003)

•

"Allah-u Teâlâ bir kulunu severse, kendisinin sevdiğini sana sevdirebilir, fakat sevmezse seni kendi nefsinde bırakır. Sen de nefsinde uyarısın, ondan sonra gideceğin yere gittiğin zaman ayılırsın, amma iş işten geçer." (7 Aralık 2003)

•

"Kabir amel sandığıdır. Orada ne var? Ne götürürsen o var!" (8 Mayıs 2004)

•

"Dünyada da O'nunla, kabirde de O'nunla, mahşerde de O'nunla, cennette de O'nunla olursan hoşsun, başka şeylerle olursan boşsun." (25 Nisan 2004)

•

"Gün bugün... Hakk ile ol, halkı bırak!" (9 Mayıs 2004)

•

"Haram lokma ile beslenen bir vücuda benim bir sözüm yok!" (29 Mayıs 2004)

•

"Gönül verilenleri değil de Veren'i istiyor." (26 Mayıs 2004)

•

"Bereket helâlin içindedir, haram içinde değil." (28 Mayıs 2004)

•

"Ruh Rabb'immin emrindedir. Verirse hayattasın, alırsa vefattasın." (30 Mayıs 2004)

•

"Hidayet ne güzel şeydir, kime lütfederse!" (4 Haziran 2004)

•

"Allah-u Teâlâ her ibtilânın içine bir mükâfât yerleştirilmiştir. Hem onu denemek için, hem de o mükâfâta nâil etmek için.

Mümine muhakkak ki bir şey batacak. Benim her zaman bir dikenim vardır hamdolsun. Ve biz ondan hoşlanıyoruz. Çünkü diken seni rahat ettirmiyor, yöneltiyor, sabrını çoğaltıyor, pek çok faydaları vardır." (5 Haziran 2004)

•

"Niyazi bey dedi ki: '*Düzce'yi nasıl bıraktın, dayalı döşeli evlerini, bahçeni?*' Dedim ki: 'Niyazi bey! Zaten bırakacak değil miyim, bir gün önce bıraktım, zaten bırakacağım! Şimdiden sizin olsun!'" (4 Haziran 2004)

•

"El çalışacak dünya için, kalp çalışacak Allah için." (7 Şubat 2004)

"Huzur istiyorsan ilgin olmadığı işe bilgi sürme, bilgin yoksa ilgilenme!"

| [Hakikat'te Bu Ay](#) | [Diğer Sayılar](#) | [Ana Sayfa](#) |

Allah-u Teâlâ'nın Sevgilileri'nin İfşaatlarına İzah ve Açıklamalar (15)

Şeyhü'l-Ekber Muhyiddîn İbnü'l-Arâbî
-kuddise sırruh- (4)

"Hâtemü'l-Velâye" Mutlak Bir Biçimde

"Hâtemü'n-Nübüvve"dir:

Şeyhü'l-ekber Muhyiddîn İbnü'l-Arâbî -kuddise sırruh- Hazretleri "**Fütûhâtü'l-Mekkiyye**" isimli eserinde, Hâtemü'l-evliyâ'nın soylu bir Arap âilesine mensup olacağını; kendisinin, yaşadığı devirde henüz cismen zuhûr etmemiş olan bu zâtla karşılaştığını, Allah'ın ondaki alâmetini ve başkalarından gizlemiş olduğu Velâyet'ini kendisine bildirdiğini beyan etmiş; ondaki ilâhî ilmi süflî birtakım kimselerin inkâra kalkışacağını haber vermiştir:

"Hatmü'l-velâyeti'l-Muhammediyye, bu Arab'ın en keremli aslından ve neslinden olan bir şahsındır. O bizim zamanımızda, bugün dahî mevcuttu. Ben beş yüz doksan beş senesinde onunla tanıştım ve Hakk kendisinin, kullarının gözlerinden gizlediği ondaki alâmetini bana gösterip, Fas şehrinde onu bana keşfettirdi. Hatta ben ondaki 'Hâtemü'l-velâye'yi dahî gördüm. İnsanların çoğu aynı zamanda onun, mutlak bir biçimde 'Hâtemü'n-nübüvve' olduğunu da bilmez.

Nitekim Allah onun sırrında, kendisini bilmekten yana Hakk'ın kendisinde gerçekleştiği şey husûsunda ona inkâr ehlini mübtelâ kılar. Şer'î nübüvveti Allah nasıl ki Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem-le hatmetmişse; Allah diğer peygamberlerden tahsil edilemeyen, ancak Muhammedî vârislerin tahsil edebildiği velâyet-i Muhammedî'nin Hatm'iyle de öylece hatmedecektir.

İşte bu Hatmü'l-Muhammedî'den sonra, velîlerden İbrâhim, Musâ ve İsâ'ya vâris kimseler bulunabilir; ondan sonra, Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem-e vâris olan bir velî ise bulunmaz. İşte Hâtemü'l-velâyeti'l-Muhammediyye'nin mânâsı budur." ("Fütûhâtü'l-Mekkiyye fî Esrâri'l-Mâlikîyye ve'l-Mülkiyye", c. 3 s. 87-88 Bas.: Beyrut 1994)

Bu beyanlarındaki en ince sır şu sözdendir:

"İnsanların çoğu aynı zamanda onun, mutlak bir biçimde 'Hâtemü'n-nübüvve' olduğunu da bilmez." ("Fütûhâtü'l-Mekkiyye", c. 3, s. 87)

Bu zât-ı muhterem çok mühim bir noktaya parmak basmış, halkın bunu bilemeyeceğini söylüyor. Burası çok sırlı!..

Resulullah Aleyhisselâm **"Hâtemü'l-enbiyâ"**dır; Allah-u Teâlâ'nın Nûr'u, âlemlerin gurur ve sürûrudur. Lâkin **"Hâtemü'n-nübüvve"**nin velâyeti ona intikal ettiği için, **"Hâtemü'n-nübüvve"**nin emânetini taşıdığı için, Hâtemü'l-velî'nin nûru ayrı yaratıldığı için bir nevî **"Hâtemü'n-nübüvve"** olmuş oluyor. **"Hâtem"**in asıl mânâsı budur. Çünkü doğrudan doğruya ondan intikal etmiştir, onun **"Vekîl"**idir. Kaynak birdir; bu şahsa âit değildir, O'na aittir.

Allah-u Teâlâ Hâtemü'l-enbiyâ'ya ne ki lütfetmişse **"Velâyet"**inde lütfetmiştir, **"Velâyet"** de onun bâtınıdır, verilen ona veriliyor. Ona verilen ona intikâl edince; zâten onundur, yine ona intikâl etmiş oluyor. Biraz evvel onundu, biraz sonra da onun oldu. Yani biraz evvel bu babanıdı, biraz sonra evlâda geçti, o kadar!..

Şu kadar var ki, baba çok itibarlı olduğu için kalan şey de çok itibarlıdır!

Allah-u Teâlâ'nın lütuflarını akıl almaz. Bu O'nun ihsanından başka bir şey değildir. O öyle murad etmiştir, mahlûka ait hiçbir şey yoktur.

Muhammed Aleyhisselâm değil, Muhammed Aleyhisselâm'ın vekâletinin taşıyıcısı ve emnânetçisi, o hazînenin hazînedarı!..

Nitekim Yâkub Hân Kaşgârî -kuddise sırruh- Hazretleri **"Tavzîhu'l-Beyân"** adlı eserinde buyurur ki:

"Şahsî unsûrî velâyeti yönünden Hâtemü'r-rûsul'ün, onun mutlak veya has velâyetinin hakikatine mazhar olması yönünden Hâtemü'l-velâye'ye olan nisbeti, nebîlerin ve resullerin kendisine olan nisbetine denktir. Yâni onlar velâyetlerini nasıl ki Hâtemü'l-velâye mişkâtından almışlarsa; Hâtemü'r-rûsul de aynı şekilde, sana târif ettiğim gibi; kendisini şümillü olan hakikatine nisbetle öne geçiren, kendi mişkâtının aslı olan onun mişkâtından alır. Çünkü o, onun bâtınıdır. Kendisine istimdâd edilen hakikatlerden bir hakikat değil, hepsi için istimdâd edicidir. Bu ise 'Ta'ayyün-i evvel'; yâni 'İlk açığa çıkan şey'dir. Hazîneci hazîneye tâyin edildiği gibi, bu mertebeye tâyin edildiği için; bu mişkât Hâtemü'l-velâye'ye nisbet edilir. Lâkin sultan, tâyin ettiği bir hazîneciye bağladığı hazînesinden almak istediği bir şeyi almayı dileyince, hazînecinin sultandan üstün olması gerekmez." ("Tavzîhu'l-Beyân", İzmirli İsmâil Hakkı, nr.: 3788 s. 69)

Bâlî-i Sofyavî -kuddise sırruh- Hazretleri ise **"Fusûsu'l-Hikem Şerhi"**nde Hâtemü'l-evliyâ'yı; **"Zâtiyyet hazînelerinin anahtarlarını elinde bulunduran zât"** olarak vasıflandırmıştır. ("Şerh-i Fusûsu'l-Hikem li'l-Bâlî", s. 39)

Bu söz **"Allah-u Teâlâ'ya âit olan gizli sırları ifşâ eden"** mânâsına gelir.

İki Hatm'in Sâhibi:

Şeyhü'l-ekber -kuddise sırruh- Hazretleri **"Ankâ-i Muğrib fi Ma'rifeti Hatmü'l-evliyâ"** isimli eserinin başka bir noktasında; Hâtemü'l-evliyâ'nın kıyamet günündeki öncülüğünün mâhiyetini ve mahşerde müşâhade edilecek olan muhteşem ahvâlini, kâmil ve mükemmel üslûbuyla tasvir ederek şöyle buyurmuştur:

"Kıyamet koptuğu gün Hatm'in cemaatin öncüsü olması sahîh olunca, onun iki haşrı bulunduğu ve iki Hatm'in sâhibi olduğu sâbit olur. Haşrı husûsunda, kabahat sâhibliği de kendisine iştirâk eder. Şu hâle göre Hatm, hatemiyet'i ile eşsiz ve benzersizken, Melikî rütbeyle nefsinde arınmayı tahakkuk ettiren rûhâniyyeti üzerine gâlip geldiği nispette de, insanlığı husûsunda kabahat sâhibidir. Bize göre bu makamda savunma ve çekişme olmaz. O kendisindeki noksanlıkların izâlesine güç yetirebildiği nisbette; iki, üç ve dört ashâbiyla

berâber olup, ruhlar için bir emniyet olur. Kabahat ismi onun için başka bir şekle dönüştürülür; amma bu sâyede dahî ondan sıyrılıp çıkmaz ve dolayısıyla da o yine kabahatsız olmaz.

Biz onu 'Hâtem' diye adlandırdık ve ayrıca onun veliler üzerinde hükmedeceğini de ortaya koyduk. Çünkü o kıyamet gününde, cismânî temsiliyle bir 'Hâtem' olarak, sağ elinde apaçık bir 'Melik'lik' mahâlli; rûhânî menziliyle bir 'Hâtem' olarak da, sol elinde gizli bir 'İmam'lık' mahâlli bulunduğu hâlde gelir. Sağındakini 'Ta'ayyün ehli' zümresinde neşreder, solundakini 'Temkîn ehli' ile beraberken neşreder. İki ilmin tahsisine erdirilir ve iki isimle (kendisine) hitap edilir. Başlangıç hususunda reislik ve Âhir velâyet'te öncülük de ona verilir.

Ey öz anlayış sâhibi! Bu sırları, bu nûrların ışığıyla genişleterek iyi anla..." ("Ankâ-i Muğrib fi Ma'rifeti Hatmü'l-evliyâ", s.18-19, bas.: Mısır, 1954)

Çok mühim bir ifşaat!.. O hem öne geçirilmiştir, hem geriye bırakılmıştır; hem temizlenmiştir, hem kirlenmiştir. Bunlar iç hallerdir!

Bu husustan Muhyiddîn İbnü'l-Arâbî -kuddise sırruh- Hazretleri başka bir noktada şöyle bahsetmiştir:

"Binâenaleyh o (Hâtemü'l-evliyâ) bir cihetten enzel (geri) olur, bir cihetten a'lâ (yüksek) olur." ("Fusûsu'l-Hikem ve't-Ta'likât 'aleyhi", s. 63 bas.: Beyrut, 1946)

Lûtf-u ilâhî'den başka hiçbir şey değil!.. Çünkü o hiç bilmezken "Hâtem" oldu, onların hiçbir tanesine lâyık değil amma, Cenâb-ı Hakk ona bunu verdi!..

[| Hakikat'te Bu Ay](#) | [Diğer Sayılar](#) | [Ana Sayfa](#) |

NE İDİK, NE OLDUK!

OSMANLI İMPARATORLUĞU -21-

Tanzimat, İslahât ve I. Meşrutiyet:

Kanuni dönemiyle başlayan çözüme ve geriye gidiş günagün bir çığ gibi büyüyerek devam ediyor, önü alınamıyordu. Padişahlardan başlayarak saray erkânı, ulemâ, askerî sınıf, ticari kitlelerin hepsinde İslâm hükümlerinden uzaklaşma vardı. Kanun ve nizamnamelerin şeriata aykırılığı oranında geriye gidiş hızlanıyor, düzen bozuluyordu. Hastalıklara çare arayan kesimler de yaptıkları teşhislerde büyük hatalar yaparak, devletin yıkılış hızını iki kat artırdı, düzeni tamamen bozdu.

Sultan III. Selim ile başlayan ve II. Mahmud'un devam ettirdiği yenilik hareketleri devleti kurtarma, milleti ihya etme noktasında İslâmî kaynaklardan yararlanmaktan ziyade Batı modelini taklit etme hatasıyla başarısızlığa uğramıştır. Siyasî, askerî, sosyal kurumların yapıları değiştirilmiş, Avrupa'da başarıya ulaşan reform ve rönesans hareketlerinin bir benzeri yapılmaya gayret edilmiş, Osmanlı Devleti bütün fikir akımlarına açık hale getirilmiş, Avrupa'dan özellikle Fransız öğretmenler getirilmiş, öğrenciler Avrupa'ya gönderilmiştir. Bu yıllarda İslâm hükümlerine dönüş, şeriati tüm alanlara yaymak tek çare olduğu halde, Avrupa hayranlığıyla bunlar göz ardı edilmiş ve Hazret-i Allah da desteğini çekmiştir.

III. Selim döneminde batı başkentlerinde açılan temsilciliklerde çalışan genç memurlar Avrupa tarzı yaşama ait idari biçimleri, tüm fikir yapılarını yakından görme imkanı buldular. Bâb-ı Âlî'de 1821'de kurulan Tercüme Odası birçok genç bürokratin batı dillerini öğrenmesine ve günlük gazetelerle Avrupa'daki olayları takip etmelerine imkân tanıdı. Osmanlı'nın bürokrat sınıfı artık batı hayranlığını kazanmış, ilkeleri batıyı taklit olmuştur.

Sultan Abdülmecid döneminin dışişleri bakanı Mustafa Reşit Paşa da bu zümreden idi. Elçilik yaptığı Paris ve Londra'da bu devletlerin yönetim şekillerini yakından tanımış ve Batı modelinin tek kurtuluş yolu olduğuna inanmıştı. Hak ve hürriyetler konusunun yoğunca tartışıldığı bugünlerde Reşit Paşa bir fermanla devlet yönetiminin her din ve mezhepteki toplumun birbirleri arasında fark gözetilmeden hak ve hürriyetlerini garanti altına alınmasını istiyordu. Reşit Paşa bu yapıyla batılı ülkelerin hıristiyan teba'yı bahane ederek devletin içişlerine karışmasına engel olunacağını zannediyordu, fakat bir müslümanla bir zımmîyi kanunen eşit tutarak Hazret-i Allah'ın hükmünün çiğneneceğinin farkına varamıyordu.

Mustafa Reşit Paşa, 17 yaşındaki tecrübesiz sultan Abdülmecid'i fikirleri doğrultusunda ikna ederek hazırladığı fermanı 3 Kasım 1839 günü Gülhane Parkı'nda; padişah, devlet erkanı ve yabancı devlet elçileri huzurunda okudu. "**Gülhane Hatt-ı Hümayunu**" adı ile anılan bu fermanla Osmanlı Devleti Şer'î hukuktan iyice uzaklaşmış, "**Tanzimat Dönemi**" olarak tarihe geçen ve devletin yıkılışını hızlandıran yeni bir reform dönemine girmiş oluyordu.

Sultan Abdülmecid fermanın ilan edilmesinin sebebini Gülhane Hatt-ı Hümayunu'nun baş kısmında şu şekilde ifade ediyordu:

"Devletin ilk dönemlerinde Şeriat hükümlerine tam mânâsıyla riayet edildiği için devletin gücü ve teba'nın refahı yüksekti. Son yüzelli yıldan beri seviyesi düştü. Bu gidişin durdurulabilmesi için, devletin iyi idare edilmesi ve vatandaşın can güvenliğinin sağlanması, malının ırz ve namusunun korunması, vergi ve askerlik konularında yeni kanunlar çıkartılması zorunludur. Müslim ve gayrî müslim tüm teba'ya eşit şekilde uygulanan bu kanunlarla devletin gücü ve halkın refahı tekrar yükselecektir."

Sultan Şeriat hükümlerinin uygulanmasıyla devletin gücünün arttığını, bu hükümlere uymamakla son yüz elli senede gücün azaldığını söyleyerek yapılan hatayı çok güzel belirtiyor. Lakin bu hatayı düzelterek Şer'î hükümlere dönüşün fermanını değil de, müslim ve gayrî müslim tüm teba'nın eşit kanunlarla yönetileceğini açıklayan gayr-ı Şer'î bir fermanı ilan ettiriyor. Doğruyu söyleyip yanlış tatbik etmek Hak'tan ne kadar sapıldığını gösteriyor.

Tanzimat Fermanı ile başlayan dönem Şer'î hükümlerden iyice uzaklaşmaya neden olduğu gibi, beklenen başarıları da getirmedi. Fermanın hak tanıdığı gayri müslimler hiç memnun olmadı, batılı devletlerin müdahalesi biteceğine aksine daha fazla arttı.

Bu dönemin sadrazamları Reşit Paşa İngiliz politikasına, Ali ve Fuad Paşalar ise Fransız politikasına meyyal idiler. Bu yüzden Bâb-ı Âlî'de dönem dönem İngiltere ve Fransa'nın elçiler aracılığıyla yürüttüğü rekabet ortamı varlığını koruyordu. Artık dizginler tamamen bu devletlerin eline geçmişti. Koca devlet üç-beş basiretsiz idarecinin elinde oyuncak haline getirilmişti.

Dizginleri eline alan Avrupalı Devletler "**Gülhane Hatt-ı Hümayunu**" ile yetinmediler, 1856'da "**Islahat Fermanı**" adı altında maddelerini Ali Paşa ile İngiliz ve Fransız elçilerinin ortaklaşa hazırladıkları yeni bir reform çalışmasını ilan ettirdiler. Bu ferman azınlıkların kendilerine ait okul ve ibadethanelerini açmasını, kiliselerin topladığı vergilerin kaldırılmasını sağladı. Artık ipin ucu kaçırıldı. Osmanlı Devleti öyle bir girdabın içine sokuldu ki, çıkmayı başaramadı. Avrupa devletlerinin sürekli baskısı, milliyetçilik akımlarının getirdiği azınlık ayaklanmaları ve kopmalar; bozulan siyasal, ekonomik hukuk yapısı; müslüman teba'sından bile fersah fersah uzaklaşan devlet ve devlet adamları!.. Kurtuluşun Hazret-i Allah'ın emirlerinde olduğu bilindiği halde bâtıldan, batıdan medet ummak, ona bel bağlamak devleti de yok etti, halkı da perişan etti. Tanzimat dönemi Osmanlı Devleti için sonun başlangıcı oldu.

Tanzimat döneminde ceza ve ticaret kanunları Avrupa'dan alındı. 1870 ile 1876 yılları arasında Cevdet Paşa idaresinde bir heyet İslâm hukukunun Muâmelat bölümünü kapsayan "Mecelle-i Ahkâm-ı

Adliyye" adlı medenî hukuk olarak, 1926 yılında İsviçre Medenî hükümlerinin kabulüne kadar yürürlükte kalan eseri hazırladılar. Hukuk alanında da değişikliklerin yanısıra devlet idaresinde bürokrat tabaka artık batı kültür ve yaşam tarzını benimseyerek, halkla olan mesafelerini açtılar. Halk ise bu kesime hep şüpheli baktı ve hiç bir zaman destek olmadı. Türkçülük akımlarının da ortaya çıkışı bu döneme rastlar.

Sultan Abdülmecid 19 yıl süren saltanatı boyunca Tanzimat reformlarını sadrazamlarının isteği doğrultusunda eksiksiz uygulamaya çalıştı. Ondan sonra tahta oturan Sultan Abdülaziz de Ali ve Fuat Paşaları görevde tutarak Tanzimat uygulamalarını devam ettirdi. Abdülaziz reformların maddi gelişmeyi sağlayan ve merkezi otoriteyi güçlendirici olanlarına destek veriyordu. Kültürel batı taklitçiliğinden ise hiç hoşlanmıyordu.

Yazar ve şairlerden oluşan bir muhalefet grubu isteklerini gazeteler aracılığıyla Bâb-ı Âlî'ye duyurmaya çalışıyordu. Ancak bu yöntem yeni bir siyasi istek için yeterli değildi. Hatta 1856'da çıkarılan Basın Kanunu ve Bâb-ı Âlî'de kurulan matbuat dairesi ile bu muhalefet biçimi kontrol altına alındı. Meşrutî yönetim yanlıları mücadelelerini sürdürebilmek için "Yeni Osmanlılar" adıyla gizli bir cemiyet kurdular. Bu cemiyet padişahın ve Bâb-ı Âlî'nin mutlak egemenliğine karşı ilk örgütlü muhalefeti başlatmış oldu. Bu hareket kısa sürede anayasalı ve parlâmentolu meşrutî bir isteği ön plana çıkardı.

Yeni Osmanlılar meşrutî yönetime geçiş için padişah Abdülaziz'e teklif götürerek barışçı yollar denemeyi düşünüyordular. Ancak 1867 yılında bu düşüncelerle yaptıkları toplantıdan farklı bir karar çıktı. Bâb-ı Âlî'yi basarak sadrazam Ali Paşa'yı ve yandaşlarını yönetimden uzaklaştırıp Mahmud Nedim Paşa'yı sadrazamlığa getirmeyi planladılar. Bu plandan Ali Paşa'nın haberi olunca Yeni Osmanlılar'ın dağıtılması için merkezî otoritenin eline büyük bir fırsat geçmiş oldu. Cemiyetin üyeleri tutuklanmaya başlandı, kaçabilenler Avrupa'ya giderek Mustafa Fazıl Paşa tarafından himaye edildi. Yurt içinde kalanlar ise çeşitli memuriyetlerle ülkenin çeşitli yerlerine sürüldüler. Yeni Osmanlılar örgütlü hareketlerini bu tarihten itibaren Avrupa'da Mustafa Fazıl Paşa'nın maddî himayesinde Abdülaziz ve Osmanlı hükümeti aleyhine yazılar yazarak, yayımlar yaparak devam ettirdiler. Mustafa Fazıl Paşa'nın ise meşrutî bir düşüncesi yoktu. Kardeşi İsmail Paşa Mısır Hidivi idi. Veraset kanununda yapılan değişiklikler sonucu hidivlik hakkını kaybettiğinden Osmanlı hükümetine kin besliyordu. Bu yüzden Avrupa'da 'Yeni Osmanlılar'ı himaye etmişti, meşrutî bir yönetim konusunda başarılı olurlarsa hakkını geri alabileceğini düşünüyordu. Bir yandan da hükümetle mücadelesinde sadrazamı hedef alıyor, Sultan Abdülaziz'e muhalefette bulunmuyordu. Bu taktikle Abdülaziz'in gönlünü alarak padişah'ın Avrupa ziyaretinde onunla birlikte İstanbul'a dönmüştür.

Mustafa Fazıl Paşa'nın İstanbul'a dönüşü meşrutiyetçileri Avrupa'da zor durumda bıraktı ve çözümler başladı. 1871'de Sadrazam Ali Paşa'nın ölmesiyle de Yeni Osmanlılar İstanbul'a dönmeye başladılar.

En önemlisi halktan hiç bir destek alamıyorlardı. Tanzimat döneminin hakim grubu bürokratlar ile Meşrutiyet döneminin fikir öncüleri aydınlar arasında batıcılık konusunda pek bir fark yoktu. İslâm kaidelerine uygunluk, şer'i bir düzenin tesisi gibi konulara eşit uzaklıkta duruyorlardı. Her iki grup da Avrupa'nın ilerlemesinin nedenlerini Türkiye'de İslâm'dan uzaklaşma pahasına uygulamayı düşünüyordu. Ancak farkları siyasî idare biçimiyle alakalıydı. Tanzimatçılar merkezi otoritenin gücünün sarsılmamasını hatta daha da artmasını, Meşrutiyetçiler ise siyasî gücün bir anayasa ve parlâmentoyla bölünmesini, saltanatın yanında halkı temsil edecek bir siyasî gücün bulunmasını istiyorlardı.

Sultan Abdülaziz Ali Paşa'dan sonra sadrazamlığa Mahmud Nedim Paşa'yı getirdi.

Sadrazam Mahmud Nedim Paşa'nın uygulamaları, batıcı, hürriyetçi, meşrutiyetçi bir çok kimseyi hükümete kinlendirdi. Bunların başında seraskerlik görevinden alınan Hüseyin Avni Paşa gelir ki, daha sonra Abdülaziz'i tahttan indiren entrikayı çevirmiştir.

Mahmud Nedim Paşa yenilikçi devlet adamlarını görevden uzaklaştırdı, okullardan Fransızca derslerini kaldırttı. Ordu içindeki Avrupalı uzmanları geri gönderdi. Bunu yaparken bir yandan da Rusya'ya yanaşmıştır. Bu dönemdeki Hersek isyanı, Bulgar ihtilali patlak verirken, Rusya'ya yakınlaşma içerde halkı kızdırıyor, dışarıda İngiltere ve Fransa gibi devletlerin tepkisini topluyordu. Mahmud Nedim Paşa'nın görevden uzaklaştırılması için muhaliflere gün doğmuştu, ancak Yeni Osmanlılar iktidar değiştirecek güçte değillerdi. Ordu yüksek subayları da müdahale cesaretini bulamıyorlardı. Çözüm olarak muhalif grup medrese öğrencilerini ayaklandırmayı düşündü.

Kışkırtmalarla 1887 tarihinde Süleymaniye, Beyazıt, Fatih medreselerinin talebeleri müslümanların hakları korunmuyor gerekçesiyle sadrazam ve şeyhülislâm'ın görevden azli için ayaklandılar. Üç gün süren ayaklanma başarıya ulaştı ve Abdülaziz Şeyhülislâm Hasan Fehmi Efendi'nin yerine Hayrullah Efendi'yi, Sadrazam Mahmud Nedim Paşa'nın yerine Mütercim Rüştü Paşa'yı göreve getirdi. Ayaklanmanın mimarları Hüseyin Avni Paşa seraskerliğe, Mithat Paşa da Devlet Şurası başkanlığına getirildiler.

Osmanlı Devlet yapısının bozukluğu artık had safhaya varmıştı. Öğrenci ayaklanmalarıyla siyasi dengeler değiştirilebiliyor, sudan sebeplerle devlet adamları anında azlediliyor, sürgüne gönderiliyordu. Artık eskisi gibi Yeniçeri ayaklanmalarına, saray içi büyük entrikalara gerek kalmıyordu. Medrese öğrencilerini kışkırtarak ayaklandırmak yeterli oluyordu.

Hüseyin Avni Paşa görülmedik bir entrikayla 30 Mayıs 1876 tarihinde askerleri; "*Padişaha darbe girişimi olacak, korunması gerek!*" bahanesiyle saray önüne getiriyor, bir taraftan da Abdülaziz'e "*Asker başkaldırdı, sarayın önüne geldi!*" gerekçesiyle tahtı V. Murat'a bırakması yönünde baskı yapıyordu. Sonunda Abdülaziz tahttan indiriliyor, yerine V. Murat getiriliyordu.

Osmanlı Devleti'nde idarî bozukluk Hüseyin Avni Paşa gibi tek bir şahsın iradesinde Padişah değiştirilebileceğini gösteriyordu. Ne yazık ki koca devlet bir bürokratin entrikalarına karşı koyamayacak kadar güçsüzleşmiştir. Bu olay, devlet idare geleneğimizde bir çığır açıyordu. Devlet memurları keyfi uygulamalara başlıyor, siyasi otorite üzerinde sürekli baskı kuruyor; asker ve ulemânın yanı sıra ayrı bir güç odağı olarak Tanzimatla birlikte tarih sahnesinde yerini alıyordu.

Abdülaziz'in yerine tahta geçen V. Murat'a geleneksel eğitimin yanısıra batı kültür ve terbiyesi de verilmişti. Abdülaziz'le çıktığı Avrupa seyahatinde İngiliz veliahtı Prens Edward ile yakınlık kurarak masonluk teşkilatına girmişti. Daha sonra V. Murat Türk farmasonlarının üstad-ı âzamı ilan edildi. İstanbul'da onun adını taşıyan bir de loca kuruldu. Masonluk sayesinde Avrupa devletleri ile kendi adına iyi ilişkiler kurdu ve onların güvenini sağladı. V. Murat ruh hali ve irade olarak çok zayıftı. Normal bir insanı bile kolaylıkla etkilemeyecek siyasi olaylar sultanın aklî dengesini yitirmesine neden oldu. Bir taraftan siyasî belirsizlik, bir taraftan padişahın ruhsal dengesinin bozulması bütün kesimleri endişeye düşürdü. Siyasî olaylara yine dışarıdan müdahale edildi ve İngiltere'nin baskılarıyla yeni bir siyasi dönem başlatıldı.

Bu arada V. Murat'ın artık iyileşemeyeceği ve tahttan inmesi gerektiği kesinleşiyordu. Bu sırada II. Abdülhamit tahta çıkarılırsa anayasal meşrutî idareye geçeceğini açıklıyor ve sadrazamın emriyle Mithat Paşa kendisiyle görüşüyordu. Bu görüşme sonunda Abdülhamit'in anayasayı kabul ederek meşrutî yönetime geçeceği konusunda ikna olunuyor ve V. Murat Abdülaziz'e verilen faturanın bir benzeriyle tahttan indirilerek II. Abdülhamit yerine geçiriliyordu. (31 Ağustos 1878)

Sultan Abdülmecid'in

İbret Verici Feryâdı

Mustafa Reşid Paşa, babasının vefâtı üzerine çocuk yaşta tahta çıkan Sultan Abdülmecid'i uzun müddet tahakkümü altına almış ve genç pâdişâhın devleti yıkıma götürecektir kararlar almasında en büyük rolü oynamıştı. Müslümanlarla kâfirleri eşit sayan "**Tanzimat fermânı**" safsatası, tamamen onun başının altından çıkmıştı!..

Sultan Abdülmecid'in başmâbeyncisi Hacı Ali Paşa, bir gün Mukaddes Emânetler'in bulunduğu Hırka-i sa'âdet dâiresinde nöbet beklerken, pâdişâhın başını duvara vurarak hıçkırarak hıçkırarak ağladığını duymuştu. Yaklaşıp sese kulak verdiğinde, pâdişâhın Reşid Paşa'yı Resulullah Aleyhisselâm'a şikâyet ederek; "**Yâ Resûlallah! Ne olur beni bu adamın elinden kurtar, çektiklerim artık son bulsun!**" diye yalvardığına şahid oldu. (Midhat Sertoğlu, "Bilinen ve Bilinmeyen Taraflarıyla Sultan Abdülmecid", Hayat Târih Mecmuâsı, s. 65, basım: Haziran, 1975)

İşte yıkılış devri boyunca pâdişaha refâkat eden devlet adamlarının durumu buydu!.. Bu devirde, kuruluş ve yükselme dönemlerinde pâdişahlara yardımcı olan basiretli ve vatanperver devlet adamlarından eser bile yoktu!..

| [Hakikat'te Bu Ay](#) | [Diğer Sayılar](#) | [Ana Sayfa](#) |

"Üç Aylar"

Halk arasında "**Üç Aylar**" diye adlandırılan; Recep, Şaban ve Ramazan ayları Rabb'imizin af ve mağfiretinin, feyiz ve bereketinin bol bol ihsan edildiği mübarek aylardır.

Cenâb-ı Fahr-i Kâinat -sallallahu aleyhi ve sellem- Efendimiz Recep ayı girince:

"Allah'ım! Recep ve Şaban'ı bize mübarek kıl, bizi Ramazan'a kavuştur." diye duâ ederlerdi. (C. Sağır)

RECEB-İ ŞERİF

Receb-i şerif Allah'ımızın ayıdır. **Şaban-ı şerif** Habib'inin -sallallahu aleyhi ve sellem-, **Ramazan-ı şerif** ise bütün müslümanların...

Receb-i şerifte yapılan ibadetlere pek çok mükâfatlar verilir. Şöyle ki, Cenâb-ı Fahr-i Kâinat -sallallahu aleyhi ve sellem- Efendimiz Hadis-i şeriflerinde:

"Receb-i şerif'in birinci gününde oruç tutmak üç senelik, ikinci günü oruçlu olmak iki senelik ve yine üçüncü günü oruçlu bulunmak bir senelik küçük günahlara kefarettir. Bunlardan sonra her günü bir aylık küçük günahların af ve mağfiretine vesile olur." buyuruyorlar. (C. Sağır)

İbn-i Abbas -radiyallahu anh- Hazretleri:

"Resulullah -sallallahu aleyhi ve sellem- Recep ayında bazen o kadar çok oruç tutardı ki, biz onu hiç iftar etmeyecek zannederdik. Bazen de o kadar çok iftar ederdi ki, biz onu hiç oruç tutmayacak zannederdik." buyurmuştur. (Müslim)

Recep ayının içinde **Regaip** ve **Miraç** gibi çok kıymetli geceler de olduğundan; ayrıca bir hususiyet arz etmektedir.

REGAİB GECESİ

Receb-i şerif ayının ilk Cuma gecesine "**Regaip gecesi**" denir.

Cenâb-ı Fahr-i Kâinat -sallallahu aleyhi ve sellem- Efendimiz bu gece bir çok tecellilere bir çok manevî ihsanlara mazhar olmuşlar, Hakk Celle ve Alâ Hazretleri'ne bir şükür nişanesi olarak da o geceyi ibâdet ve taatla geçirmişlerdir.

Cenâb-ı Hakk'ın mânevî ihsanlarını, rahmet ve mağfiretini bol bol ikrâm etmesi sebebiyle bu geceye "**Regaip**" denmiştir. Rağbet bulmuş pek mübarek pek kıymetli bir gecedir. Bu geceye "**Regaip**"

gecesi" ismini melekler vermişlerdir. Hakk'ın değer verdiğiğine değer vermekle kişi değer bulur. Sen ona değer ver ki Mevlâ seni değerlendirsın!

Bu değerli gecede teheccüd namazı, tesbih namazı, nafile namaz kılmalı; zikirle-fikirle, istiğfarla, salât-ü selâm'la, Kur'an-ı kerim okumakla meşgul olunmalıdır.

MİRAC GECESİ

Miraç mucizesi Hicret'ten bir buçuk sene kadar evvel, Receb-i şerif'in 27. gecesinde Mekke-i mükerreme'de vukua gelmiştir.

Seyyid-i Kâinat Sebeb-i Mevcûdat -sallallahu aleyhi ve sellem- Efendimiz Harem-i şerif'te Kâbe'nin Hafîm kısmında yatarken Cebrâil Aleyhisselâm geldi ve göğsünü yardı. Kalbini zemzem suyu ile yıkadıktan sonra içine iman ve hikmet doldurdu.

Bu arada "**Burak**" adında, katırdan küçükçe, uzun ve beyaz renkli bir binek getirildi. Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- üzerine bindi, Cebrâil Aleyhisselâm'ın refâkatinde yola çıktılar. Burak her adımını gözünün erişebileceği yerin ilerisine atıyordu. İlk anda **Kudüs-ü şerif**e vardılar. Cenâb-ı Fahr-i Kâinat -sallallahu aleyhi ve sellem- Efendimiz **Mescid-i Aksâ**'da (Beyt-i Makdis'te) bütün Peygamberân-ı izam hazerâtının ervâhına imam olup namaz kıldırdı.

Bu hâdise Kur'an-ı kerim'de şöyle anlatılmaktadır:

"Kulu Muhammed'i gecenin bir anında Mescid-i Haram'dan alıp, civarını mübârek kıldığımız Mescid-i Aksâ'ya götürün Allah her türlü noksan sıfatlardan münezzehtir. Ona âyetlerimizden nicelerini gösterelim diye böyle yaptık. O, işiten ve görendir." (İsrâ: 1)

Habib-i Ekrem -sallallahu aleyhi ve sellem- Efendimiz ise bu mübarek yolculuğu bizzat kendileri naklediyorlar. Devamla buyuruyorlar ki:

"Daha sonra gök yüzüne bir "**Miraç**" uzatıldı. Ben Miraç'tan daha güzel bir şey görmüş değilim. Ölüleriniz ölümleri sırasında gözlerini ona diker. Cibril ile ona binerek yükseldik. Dünya semasının kapısına geldiğimizde Cibril kapıyı çaldı. "**Kim o?**" denildi. "**Cibril'im**" dedi. "**Yanıdaki kimdir?**" denildi. "**Muhammed'dir.**" deyince "**Göğe çıkmak için izin verildi mi?**" diye soruldu. Cibril "**Evet verildi.**" dedi. O zaman bekçi melek kapıyı açarak "**Merhaba, hoş geldin!... Bu gelen yolcu ne güzel yolcu.**" dedi. Birinci semâya girdiğimde vazifeli bir melek gördüm. Maiyetinde yetmiş bin melek ve her birinin emrinde yüz bin melek vardı. Bunlar semâyı muhafaza ediyorlardı. Derken heybetli bir kimse gördüm. Sağında ve solunda karartılar vardı. Sağına bakıp gülüyor, soluna bakıp ağlıyordu. Selâm verdim, selâmımı aldı. "**Hoş geldin sâlih evlat sâlih peygamber!**" dedi. Cebrail'e; "**Bu kimdir?**" diye sordum. "**Baban Âdem'dir!**" dedi, "**O karaltılar da zürriyetinin ruhlarıdır. Sağındakiler cennetlik, solundakiler ise cehennemliktir. Sağına bakınca güler, soluna bakınca ağlar.**"

Sonra bir kavim gördüm. Dudakları deve dudağı gibi idi. Melekler onların dudaklarını kesiyorlar, ağızlarına ateşten taşlar koyuyorlardı. Ağızlarından giren taşlar aşağılarından çıkıyordu. Cebrâil'e "**Bunlar kimlerdir?**" diye sordum. "**Yetim malını zulmen yiyenlerdir.**" dedi.

Diğer bir kavmin derilerinden sırımlar dilinip, ağızlarına veriliyordu. Bunların da koğuculuk edenler, dedikodu yapanlar, insanlar arasında söz getirip-götürerek birbirine düşman edenler olduğunu söyledi. Bir kavim de vardı ki, önlerine güzel bir sofraya kurulmuş, üzerine en güzel yemekler ve kebablar konmuş. Onlar o güzel kebabları bırakıp etrafındaki cifeleri yiyorlardı. "**Bunlar kimlerdir?**" dedim, "**Nikâhlı eşlerini bırakıp da harama giden zinakârlardır.**" dedi.

Baktım ki Firavun ve arkadaşlarının yolu üzerinde karınları evler kadar şişmiş insanlar var. Firavun ve arkadaşları sabah-akşam bunları çiğneyerek geçiyorlar. "**Bunlar kimlerdir yâ Cebrâil?**" dedim, fâiz yiyenler olduğunu söyledi.

Yine orada bir takım kadınlar gördüm. Kimisi göğüslerinden, kimisi ayaklarından başaşağı asılmıştı. Cebrâil bunların da, **zina eden ve çocuklarını öldüren kadınlar** olduğunu haber verdi.

Daha sonra; ikinci kat semada Yahya ve İsâ Aleyhisselâm'la, üçüncü kat semada Yusuf Aleyhisselâm'la, dördüncü kat semada İdris Aleyhisselâm'la görüştüler. Beşinci kat semada Hârun Aleyhisselâm'la karşılaştılar. Altıncı kat semada Musâ Aleyhisselâm'la, yedinci kat semada İbrahim Aleyhisselâm'la karşılaşıp görüştüler.

Bundan sonra Cebrâil Aleyhisselâm yedinci kat semâdan Hazret-i Allah'ın biricik Habibi'ni alıp öyle yükseklere çıkardı ki, Sebeb-i Mevcûdat -sallallahu aleyhi ve sellem- Efendimiz mukadderâtı yazan kalemlerin cızırtılarını duyuyordu. Daha sonra karşılıklarına **Sidre-i Müntehâ** sahası açıldı. **Müntehâ** denilmesine sebep ise, oradan öteye ne peygamber ne de melek, hiç kimseye yol verilmemiştir.

Sidre-i Müntehâ'dan cennete götürüldü, inciden yapılmış köşkleri temâşa etti. O gece **cehennemi, Kürsiyi, Arş-ı Rahmân'ı** da gördü. Buradan öteye **Kaabe kavseyn** makamına yolculuk **Refref** ile oldu. Cenâb-ı Resûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- Efendimiz oradan ayrılacağı sırada Cebrâil Aleyhisselâm'ın, kendisi ile beraber gelmesini rica etmişti. O da: **"Burası Sidre-i Müntehâ'dır, şâyet ben buradan bir parmak ucu kadar ileri geçersen yanarım!"** buyurdu ve orada durakladı.

Çünkü o onun nurundan halkolunmuştu. Resulullah -sallallahu aleyhi ve sellem- Efendimiz ise Allah-u Teâlâ'nın nurundan yaratılmıştı. Nur Nur'a kavuştuğu için yanmadı.

Allah öyle bir Allah'tır ki, bütün şekillerden münezze ve müstağnidir. O'nu baş gözü ile Miraç gecesinde yalnız ve yalnız Habib-i Ekrem'i gördü. Habibini kendi nûrundan halkettiği için, o nûr Nûr'u görmeye takat getirebildi.

Âyet-i kerime'lerde şöyle buyuruluyor:

"Kuluna iki yay kadar, yahut daha da yakın oldu. O anda kuluna vahyedeceğini vahyetti. Gözünün gördüğünü kalbi yalanlamadı." (Necm: 9-10-11)

Allah-u Teâlâ bütün kâinattaki güzelliklerinin hepsini ona gösterdi. Bu nimetlerine karşı Rabb'ine şükürünü arttırdı. Azamet-i ilâhî'ye karşı hayran kaldı. **"Güzel yaratıcı ne güzel şeyler yaratmış!"** deyip onlara yaratıcının nazarı ile bakıyordu. Böylece Seyyid-i Kâinat -sallallahu aleyhi ve sellem- Efendimiz, Hâlik-i Azîmüştân'ın emir ve nehiyelerini vasıtasız olarak aldı. Nice nice sırlara, ilâhî tecellî ve iltifatlara mazhar oldu.

Namazın elli vakit olarak farzedilmesi üzerine, ümmetinin buna takat getiremeyeceğini düşünerek Cenâb-ı Hakk'tan azaltılmasını istirham etti. Beş vakte ininceye kadar naz ve niyazda bulundu. Müminin miracı mesâbesinde olan beş vakit namaz o gece farz kılındı. O mübârek gece ayrıca, ümmetinden Hazret-i Allah'a hiçbir şeyi şerik koşmayanların affedilecekleri müjdelendi. Sûre-i Bakara'nın son iki Âyet-i kerime'si de Miraç hediyelerindedir.

Kendisinden evvel hiçbir peygamberin nâil olamadığı şerefe nâil olan Seyyid-i Kâinat -sallallahu aleyhi ve sellem- Efendimiz yine aynı vasıtalarla, aynı gece içinde Mekke-i mükerreme'ye avdet buyurdu. Kendisini, yolculuğa başladığı ilk yer olan Kâbe-i muazzama'nın Hatim kısmında buldu. Sabah olunca, bu mucizeyi mümin-kâfir herkese haber verdi. Bir çok müminin imanları daha da kuvvetlendiği gibi, bazıları da dinden döndüler.

Hazret-i Ebû Bekir -radiyallahu anh- Efendimiz hadiseyi duyduğu zaman **"Bunu o haber vermişse doğrudur!"** buyurdu ve **"Siddîk"** lâkabını aldı.

Kerkük Saatini Bekliyor!

Kâfirin sözüne güven olmaz, kâfirden dost olmaz, kâfirin şerefi olmaz. (Kıbrıs meselesinde gördünüz. Verdikleri sözleri tutmuyorlar. Acziyetimizden fütursuzca, utanmazca istifade etmeye çalışıyorlar. Bizi bu acziyete düşürenleri Allah'a havale ediyoruz.)

Küffar milletleri özellikle Türkiye üzerinde büyük çalışmalar yapıyorlar. Uzun vadeli planlar tertip edip, birlikte uyguluyorlar. Hemen hemen her işleri belli bir plan çerçevesinde adım adım yürütülüyor. Her küffar devleti kendi payına düşeni becerebildiği kadar icra etmeye çalışıyor.

Kıbrıs meselesi olsun, Ermeni meselesi olsun, genel olarak Avrupa Birliği meselesi olsun bu böyledir.

Bunun böyle olduğunu nereden anlarsınız?

Çevirdikleri planlar istedikleri neticeleri vermediği halde kör parmağım gözüne uğraşıp dururlar. Ermeni meselesi bariz bir örnektir. Türkiye'de toplantılar tertip edecekler, halkı hazırlayacaklar, suçluluk duygusuna düşürecekler, sırasıyla parlamentolar ve hükümetler nezdinde kararlar alacaklar, sonunda öldürücü darbeyi vuracaklardı. Fakat yalan üzerine politika yapmanın bedelini ödediler. Türk milleti, tarihte kendisine yapılmak istenen soykırımları hatırladı. Küffarın bütün planları ters tepti. Ancak hâlâ aptal gibi kendi ajandalarındaki devam ettiriyorlar.

Küffarın ajandasında birçok konu var. Hoşgörü adı altında Türk'ün cihad ruhunu öldürmek, AB'ni kullanarak topraklarını ve ekonomik varlıklarını ele geçirmek, ve belki de en yakın bir tehdit olarak Kürt devleti adı altında ikinci bir İsrail kurmak.

Küffar adım adım planlarını çeviriyor, oyununu oynuyor. Bize düşen bu planları bozmaktır, bu oyunu başlarına geçirmektir.

Yakın zamanda referandum falan derken Kerkük şehrini Kürt bölgesine katıp bir devlet ilan etmeyi hesap ediyorlardı. Türk Silahlı Kuvvetleri'nin bölgeye 500 bine yakın askerini konuşlandırması bütün hesepalarını alt-üst etti. Durdular. İran'ı vurma planları bile aksadı. Düşünüyorlar. Türkiye bu hareketi ile hem Kürtleri, hem ABD'yi, hem de yahudiyi karşısına almış oldu. Bu mesele artık bir dönüm noktasına geldi. Askerimiz Kerkük'e girebilir.

"Kapımızda savaş rüzgârı estirecek kriz

DEVLETİN çok önemli makamlarında hissedilen ve giderek yükselen ağır bir kriz var.

Volkanik bir hızla yaklaşan bu krizin adı Kerkük...

Soru şu:

-Eğer Barzani Kerkük'ü bir Kürt kenti olarak ilan eder ve federatif sınırlarının içine alırsa Türkiye ne yapacak?

Bu soru Milli Güvenlik Kurulu'ndan Dışişleri'ne, oradan Genelkurmay karargâhına kadar gidiyor.

Ve önceki gün soruyu Dışişleri Bakanlığı'nın çok önemli bir ismine soruyorum.

İşte cevap:

...

Yani böyle bir durumda artık olayları kimse kontrol edemez.

- Bu oraya gireriz anlamına mı geliyor.

O saatten sonra kimse ne olacağını bilemez anlamına geliyor.

...

Bu konuşmaların buraya aktarmayacağım bölümlerinden çıkardığım yorum ise şu:

- Kerkük'te bir fiili duruma karşı Türkiye'nin reaksiyonu "çok özel sır" kapsamındadır.

Evet, Kerkük önümüzdeki dönemde Türkiye'nin gündemine "volkanik bir kriz" olarak düşecek.

Nitekim Talabani'nin önceki gün söylediği şu söz bu krizin derinliğini daha da netleştiriyor:

- Türk ordusunun sınıra yaptığı yığınak halkımızı tedirgin ediyor.

Bu sözün perde arkasındaki anlamı ise şu:

- Türk ordusunun sınırdaki yarattığı sıcak durum yüzünden Kerkük'ü bir Kürt kenti olarak ilan edip Kürdistan federe devletine katamıyoruz.

Eğer böyle bir durum olursa "savaş rüzgârları" esmeye başlayacak demektir.

Dikkat..." (29 Mayıs 2006, Fatih Çekirge, Hürriyet)

"• Kürtler yakında Musul'a sahip çıkacak. Irak'ta Kerkük sorununu çözüme kavuşturmak için 2007 yılındaki referandum beklenirken, Kürt yetkililer birçok spekülasyonu beraberinde getirecek olan yeni bir girişim başlatıyor. Kuzey'deki yerel hükümetin ortaklarından Irak Kürdistan Demokrat Partisi (IKDP) Musul kenti için harekete geçiyor. Kürtler, ülkenin kuzeyindeki Musul'un, Kuzey Irak'ta federal bir yapıya kavuşan yerel hükümete bağlanmasını talep ediyor. Türkmen, Kürt ve Arapların birlikte yaşadığı Kerkük'ün statüsü 2007'de yapılması planlanan referandumla tayin edilecek. Irak'ın kuzeyinde yerel bir hükümet kuran Kürt yönetimi, petrol bakımından zengin Kerkük'ün de bölgenin sınırları içine katılmasını istiyor.

• Sünni nüfusun yoğun olduğu Musul da Kerkük gibi zengin petrol rezervleriyle dikkat çekiyor. Musul Vali Yardımcısı ve Mesud Barzani'nin lideri olduğu IKDP'nin Musul'daki 14. Şubesi'nin Başkanı olan Hesrev Goran, Erbil merkezli Hewler Post gazetesine yaptığı açıklamada 'Musul sorunu da Kürtler için Kerkük ve Hanekin meselesi gibidir' dedi. Goran, Musul'un bir bölümünün Kürt bölgesine bağlanması için çalışacaklarını belirterek 'Bunun için Kürt yetkililerle yeni bir strateji geliştirmemiz gerekiyor' diye konuştu. IKDP'li yetkili, 'Önümüzdeki dönemde Musul dahil bütün şehirlerde yapılacak valilik seçimleri için Kürdistan ittifakının güçlü bir şekilde çalışmalarını sürdürdüğünü' de kaydetti.

• ... Sayın Yalçın Küçük son zamanlarda sık sık aynı iddiayı dile getirip, uykuda olanlara -uyandırma servisi- olarak hizmet vermeye devam ediyor, ben de ondan aldığım mesajı sizin ayağınıza bağlıyorum efendim, kitlesel uyandırma servisi olma dışında yapacak fazla bir şey gözükmese de... Şimdi, çok dikkatle Sayın Yalçın Küçük'ün analizini okuyalım, diyor ki; Türkiye Musul'u alamaz ise yakında Diyarbakır'ı vermek zorunda kalacak, ya büyüyeceğiz, ya küçülmek zorunda kalacağız..." (Güler Kömürcü, 03 Mayıs 2006)

"Kısa süre önce Türkiye'de bulunan ünlü piyasa yatırımcısı George Soros, ABD'nin Irak'tan çekilmesi için Irak'ta Türkmenler ve benzeri azınlıkların korunması gerektiğini, Türkmenler korunmazsa Türkiye'nin müdahale edebileceğini söyledi.

NEW YORK - Türkiye ziyaretinden hemen önce verdiği bir demeçte Bush yönetiminin Irak politikasını eleştirirken Türkiye'yi de Ermeni soykırımını tanımamakla suçlayan Soros'un, Türkiye'ye geldikten sonra Irak değerlendirmelerine Türkmenleri de eklemesi dikkati çekti.

Soros, Business Week dergisine verdiği demeçte "Irak'tan düzenli bir biçimde çekilmemiz lazım. Bunun için de gruplar arasında siyasi bir anlaşma gerekiyor. Örneğin Türkmenler gibi azınlıkların korunması için yeterince güvenlik sağlanması gerekiyor. Irak'ta büyük bir Türkmen toplumu var ve korunmazlarsa Türkiye müdahale edebilir" diye konuştu." (NTV-MSNBC, 23 Haziran 2006)

Türkiye Kerkük'e Girse Ne Olur?

Hatırlarsak 1974 Kıbrıs Barış Harekâtı'ndan sonra bütün haklı sebeplerimize ve Yunanistan'daki sol cuntanın kötü şöhretine rağmen hemen bütün küffar devletleri karşımıza geçtiler. Ambargolar uygulandı. 1980 öncesinin yokluk ve anarşi ortamının sebeplerinden birisi de budur. Davamız haklı olduğu için askerî tehditte bulunamadılar. Bunun ötesinde ellerinden geleni arkalarına koymazdılar.

Kerkük'te bir Türk varlığını kesinlikle kabul etmek istemezler.

Küffar Batı sınırlarının dışına çıkan, topraklarına toprak katan bir Türkiye'yi kesinlikle içine sindiremez. Kıbrıs konusunda yaşananların en büyük sebeplerinden birisi de budur. Türklerden korkarlar. Mümkünse bölmek, o da olmazsa sınırları içine hapsedmek isterler. Türk askerî sınırından dışarı adım attığı an hepsi birden hop oturup hop kalkarlar. 1990'lı yıllarda PKK'ya karşı yürütülen Kuzey Irak operasyonlarına da benzer tepkiler vermişlerdi. Hem Türkleri sevmezler, hem de korkarlar.

Binaenaleyh böyle bir durumda siyasi, ekonomik, askerî ambargolar yaşanabilir.

Daha ötesi, Türkiye'ye yönelik Batı merkezli tehdit ve baskılar karşısında Rusya gibi ülkelerin müdahaleleri için boyutunu çok daha büyük mecalara çekebilir. Allah-u alem er yada geç Kuzey Irak'ta yaşanacak bu gelişme; beklenen "büyük kapışma"ların fitilini ateşleyecek kadar önemli bir hadisedir. Yunan için bulunmaz fırsattır.

Amerika Türkiye'yi silahlı tehditle çıkarmaya çalışır mı? Zor!

"FT: ABD, gerekirse Türkiye için askerî önlem alsın!

Amerikalı strateji uzmanı, ABD'nin Türkiye ve İran'ın Irak'a yönelik müdahalesi karşısında gerekirse askerî önlem alması gerektiğini ifade etti.

Amerika'nın önde gelen düşünce kuruluşlarında Center for Strategic and International Studies'de kürsüsü bulunan Antony Cordesman, Financial Times gazetesinde yayınlanan makalesinde, ABD ve İngiltere'nin, Türkiye ya da İran'ın Irak'a müdahale etmemesi için "diplomatik ve askerî" önlemler alması gerektiğini savundu." (03 Mayıs 2006, Milliyet internet)

Bıçak Kemiğe Dayandı:

Bıçak kemiğe dayandı.

Kerkük sahibini bekliyor.

Hakikat dergimizin Mayıs sayısının kapak spotunu hatırlatalım:

"Önümüzde vahim günler gelebilir. İmanımızı ve Vatanımızı korumak için niyet-i hâlisâ ile ne lâzımsa onu yapmalıyız!"

Dış harp tehlikesi olduğu kadar içimizde de birçok sıkıntılar var.

Avrupa ve Amerika ile işi pişiren, Avrupa otellerindeki gizli cemiyet toplantılarının müdavimi olmaya hazırlanan ihanet ehli münafıkların suret-i hak'tan görünen beyanlarına aldanmayalım.

| [Hakikat'te Bu Ay](#) | [Diğer Sayılar](#) | [Ana Sayfa](#) |

553.
Yılında;

Osmanlı Târihi'nin
Ana Kaynaklarına Göre;

İstanbul'un Fethi

Hakan Yılmaz

İstanbul'un fethi Osmanlı Devleti'nin kuruluş yıllarından beri bütün Osmanlı pâdişahlarının yegâne hedefiydi. Fâtih Sultan Mehmed'in büyük atası Osman Gâzi'den babası Sultan İkinci Murâd'a varıncaya kadar bütün ceddî, Peygamberî müjdeye erme yolunda bu şehrin etrafını açacak fetihler yapmışlar, hattâ birkaç defâ ordularını toplayıp bizzat fethetme girişiminde dahî bulunmuşlardı.

Osman Gâzi ölümdе döşeginde iken, yerine geçecek olan oğlu Orhan'a; "İstanbul'u aç, güzâr yap!" diye vasiyette bulunmuş;⁽¹⁾ Murâd Hüdâvendigâr ise, kumandanları Lâla Şâhin Bey'e ve Evrenos Gâzi'ye; "deryâ gibi İstanbul'un üzerine akub, havâlisinde olan vilâyeti yıkub-yağub" muhâsarının önünü açmalarını emir buyurmuştu.⁽²⁾

Murad Hüdâvendigâr'dan sonra oğlu Yıldırım Bâyezid de askerleriyle surlara dayanmış, ancak bütün çabalarına rağmen şehri alamamıştı. İki defâ kuşattığı hâlde, Fâtih'in babası İkinci Murad'a da fethin müyesser olmamıştı.

Rumeli Hisarı'nın İnşası ve Fethin İlk Hazırlıkları

İkinci Murad'ın vefâtı üzerine 1451 yılında Osmanlı tahtına oturan "Sultân Mehmed, 'azîm (büyük) toprak dökdürüb İstanbul fethine" karar verince, önce "Kayser ile şulh" yanlısıymiş gibi gözüküp, hisar inşa etmek üzere Rumeli yakasından

Fâtih'in Peygamberî müjdeye mazhar oluşunu tasvir eden "Gül kalkan Fâtih" minyatürü. TSMK. Albüm, Hazîne, nr.: 2153, vr. 10^a.

"bir şığır derisi deñlü yer istedi."⁽³⁾ Fakat kayser arâzinin Galata'da yaşayan Cenevizliler'e ait olduğunu söyleyip, "Benüm 'alâkam yokdur!" diyerek⁽⁴⁾ pâdişâhı aldatma yoluna gidince, pâdişâh son derece zekice davranıp imparatoru kendi silâhiyle vurarak; "O kal' anuñ yapılmazında hemân sizüt hâfırñuz yıkılmasun. Çün ki gayrññudur, biz ânlarla söyleşürüz!" cevâbını verip,⁽⁵⁾ hisarın yapımını hemen başlattı.

Sultân'ın gâyesi, daha önce büyük dedesi Yıldırım Bâyezid Hân'ın yaptırdığı "Anatoli Hışâr"nın tam karşısına bir hisar yaptırıp, boğazdan geçen kâfir gemilerinin yolunu kesmek; bu sûrette "iki hışâra dahî toprak" kurdurup, Bizans'a yardım için "Kara-deñüz'den İstanbul'a gelen gemileri men" etmekte.⁽⁶⁾

Osmanlı Otağında Bir "Gâvur Ortağı"...

Bizans kayseri Kostantin Drazages Fâtih'ten yediği ağır darbeden sonra pâdişâhın büyük bir fethine hazırlandığını anlayarak, veziri Lucas Notaras'a: "Bunlarñ konşılığı bizümle, toğan ile karga konşılığına beñzer oldı!" deyip;⁽⁷⁾ "Eger bu Türk'den bize kurtulmağa çâre olur ise dostumuz Halil Paşa'dan olur!" dedi.⁽⁸⁾ Bunun üzerine saray erkânından bazıları, Halil Paşa'nın ne kadar rüşvetçi biri olduğunu bildikleri için; "İmdi gine Halil Paşa'ya balçaklar göndermek gerekdür!" deyip,⁽⁹⁾ tekfura Çandarlı'ya gizlice teslim edilmek üzere, içi altın florilerle dolu balıklar göndermesini telkin etti. Tekfur'un emriyle hemen "balğubî karunun floriiyle toldurdılar, Halil Paşa'ya gönderdiler. Tekfur'ñ bir veziri var-ıdı, 'Kir Luka' dirdirdi."⁽¹⁰⁾ Bu vezir Fâtih'in fethin husûsundaki kararlılığını çok iyi bildiği için; "Halil

balığı yudar, size dermanı çoğalmaz!" dedi ve ona abesle işti-gâl edeceğine, bir an önce başının çaresine bakmasını tavsiye etti.⁽¹¹⁾ Ancak Kostantin, öteden beri dost olduğu Çandarlı'nın kendisine göstereceği sadakatten (!) şüphe etmediği için vezirin sözünü hiç önemsemedi. Nihayet hükümdarın adamları "balığı Halil'e getürdiler, Halil Paşa balığına karnını şandığa koydu, kâfirlerün sözünü kabul idüp-türdü. Hünkâr'a geldi, ol kâfirler hakkında niçe sözler söyledi."⁽¹²⁾ Fakat Çandarlı'nın yediği herbeleri câsuslarından bir bir öğrenen Fâtih, onun bu yersiz telkinlerine kulak asmayıp, hilekâr veziri; "Hey lâle! Hele yaz olsun görelüm, Allâh ne buyursa âni işleyevüz!" diyerek başından defetti.⁽¹³⁾

İstanbul'un fethini olanca gücüyle engellemeye çalışıp, hıristiyan bir hükümdarla İslâm'a ters ve aykırı bir biçimde "diyalog" kuran Çandarlı Halil Paşa, İslâm'ın emri ve Resulullah Aleyhisselâm'ın müjdesi fethi işaret ederken, küffarla yersiz bir "dostluk" yaygarası koparmış ve sırf bu yüzden halk arasında adı "Gâvur ortağı"na çıkmıştı.⁽¹⁴⁾ Bugün "hoşgörü"den ve "diyalog"tan bahseden nice kimseler, bu maske altında bu "Gâvur ortaklığı"nı alenen icrâ etmektedir. Ona "Gâvur ortağı" denirse bunlara acabâ ne demek gerekir?

Akşemseddin Hazretleri'nin Gayreti ve Çandarlı Halil'in Muhâlefeti:

Fâtih Edirne'de topladığı saltanat erkânına hitâben, önce İstanbul gibi bir şehrin "kefere ocağı" olmasından duyduğu rahatsızlığı dile getirdi.⁽¹⁵⁾ Ardından: "Pâdişâhlarun her biri bir ad ile yâd olunur." diye söze başlayıp, konuyu İstanbul'u fethetme yönündeki arzusuna getirerek; "Ben dağı dîn-i Muhammed Re-

Rumlar'ın İslâm Peygamber'ine Hakâret Etmesiyle, İstanbul'un Ellerinden Gİtmesi Bir Olmuştul..

Oruç Beğ'in "Tevârih-i Âl-i 'Osmân"ında yer alan ve Osmanlı kaynaklarında nadir rastlanan bir bilgiye göre; Allah-u Teâlâ Müslüman Türkler'e İstanbul'un fethini, Peygamber'ine hakârete kalkışan kâfirlerden intikam almak için müyesser kılması!..

Rivâyete göre; "Kostantin tekfûr" ve etrafındaki küstah kâfirler, İstanbul'un düşmesinin İncil'e göre imkânsız olduğunu iddîa eden keşişlerin igvâ ve tahrikleriyle şamararak, muhâsardan önce Resulullah'a dil uzatmaya ve hakâretler yağdırma kalkıştılar. Hatta muhâsara başladık-tan sonra, küffârın bazı çirkef ve densiz "âdemleri bedenler üzerine çıkub, dürü dürü herbeler söyleyüb; hâşâ Hzret-i Risâlet 'Aleyhisselâm'a dil uzadub" sövcek kadar ipin ucunu kaçırdılar.⁽¹⁶⁾

Bu azgınlık ve taşkınlıklarına karşı, sırf Resulullah Aleyhisselâm'a ve müslümanlara olan "mağrûrulukları sebebinden, Hakk Te'âlâ -celle ve 'âlâ- dağı âlara bu belâyı virüb, Sulţân Mehemmed bin Murâd Hân dağı gayrete düşüb, Hakk yolına fi sebîli'llâh" gazîya davranmış;⁽¹⁷⁾ Resulullah'a hakârete kalkışan densiz kâfirlerin yurtlarını ellerinden alıp çanlarına ot kâması!..

(1-2) Oruç Beğ, "Tevârih-i Âl-i 'Osmân", s. 66.
F. Böttinger neyr, Hannover, 1925.

Venedik gemilerini İstanbul önlerinde gören Fâtih'in, hiddetlenerek alını denize sürmesi.
Fausto Zonaro, Dolmabahçe Sarayı Resim Galerisi - İstanbul.

sûli'llâh -şalâvâtu'llâhi 'aleyh- yolında cân ve bâş ortaya koyub gazâlar ideyin; Hakk Te'âlâ'nun' aduları (düşmanları) e-linden bi-'avn-i 'inâyeti'llâh (Allah'ın inâyetiyle) memleketler feth ideyin! Tâ ki dârü'l-harb dârü'l-İslâm ola!.." dedi.⁽¹⁶⁾ Bu sûrette, bir taraftan "İ'lâ-yı Kelimetü'llâh" a gayret göste-recek, diğer taraftan da bütün güç ve kudretini, Resulullah'ın fetihle ilgili "minnet"ini ihyâ yolunda "şarf eyliye"cekti!..⁽¹⁷⁾

Şu kadar var ki, İstanbul surlarını aşmanın mümkün ol-madığını iddia eden hâin Çandarlı, adamlarıyla birlikte pâdi-şâhî kararından vazgeçirmeye çalışıp; "Deden Yıldırım aldı, içinde biñ ev kodı, âni soñm kâfirler yıkdılar!.. Ândan Murâd Hân vardı ala-yazdı; burca 'alem dikilüp turarken geru ferâ-gât idüp vazgeçdi. Sa'b (zor) kal' adur, zahtı müşkildür, hem nañs (uğursuz) yirdür. Nañsüsete (uğursuzluğa) sebeb bu oldu kim, şeytân -'aleyhi'l-la'ne-la'net olunub yire incek, nâ-mü-bârek ayağın bu yire başdı. Pes, her devirde ânuñ için yire geçe, hasf (virâne) olur. Rivâyetdür; 'âkıbet (sonunda) yire geçe, zinâ ve livâja ve fışk-u fücûrlar olmağdan yirine qarânu gice çıka, harâb kala!.." dediler.⁽¹⁸⁾ Ne inatlarından vazgeçtiler, ne de Pâdişâh'a engel olabildiler; genç hükümdarın muha-saradan vazgeçmeye niyeti olmadığını görünce; "Meğer alur-sañ, Ayaşofya çevresine divâr çeküp bâkîsin (kalanını) yıka-sın!" demeye mecbur kaldılar.⁽¹⁹⁾ Ulemâdan bazıları ise İstan-bul'u Mehdi'den önce başka bir hükümdarın alabileceğine ihtimâl vermedikleri ve bu fetih kıyametin apaçık bir âlameti olduğu için, İstanbul'u fethi zorlamanın kıyametin çabucak

Fâtih Sultan Mehmed'in yetmiş pâre gemiyi karadan yürütüp Haliç'e indirdiğini temsil eden, ressam Fausto Zonaro'nun yağlıboya tablosu.
Dolmabahçe Sarayı Resim Galerisi - İstanbul.

gelmesine sebep olacağını zannederek; "Eger bu şehri ma'mür eyleyesin, tamâm 'âlemi harâb itmesine sebep olursun! Bu hüd ma'mür olmaz, ne kadar yapasın geru yıkılır!" dediler.⁽²⁰⁾ Fakat pâdişah onların bu sözlerine hiç mi hiç aldırmış etmedi, "Hele feth olsun nihâyet biz yıkavuz!" dedi.⁽²¹⁾

Bununla birlikte "erkân-ı saltanatıñ Halîl Paşa'ya muvâfaqatiyle", Akşemseddin Hazretleri'ne ve Pâdişâh'a karşı resmen muhâlif bir cephe oluşmuştu.⁽²²⁾ Pâdişâhın Peygamberî müjdeye erme yolundaki fetih kararına ancak, "ulemâ-yı 'izâmdan Şeyh Ahmed Gürânî ve meşâyih-i kirâmdan Şeyh Akşemsü'd-dîn ve vüzerâ-yı 'âli-makâmdan (yüksek makam sâhibi vezirlerden) Zağanos Paşa" destek veriyordu.⁽²³⁾ Bu üç zât bu hususta dil ve gönül birliği edip, muhâliflerin sözleriyle kararsız hâle düşen pâdişâhı, Resulullah Aleyhisselâm'ın müjdesini hatırlatarak yeniden gayrete getiriyordu.⁽²⁴⁾

Akşemseddin Hazretleri ümitsizliğe düşen pâdişâhı: "Begüm, 'Bu kal' anuñ fâtihî sen olasin!" deyü 'âlem-i şeh-zâdelikte saña tebşir itdük!" diye teselli ediyor,⁽²⁵⁾ gönderdiği mektupta fesaadçıların sözlerine itibâr etmemesini tenbihliyor, ordunun er-geç "ferah ve manşür ve muzaffer" olacağını müjdeleyerek; "Bu sözleri söyledigimiz Hazret' iñize fuzüli kelâm 'add-olmıya, sevdiğümüzendür Hazret' iñizi!" diyordu.⁽²⁶⁾

Çandarlı'nın muhâlefeti ise fetih boyunca devâm etmiş, bir türlü bitmek-tükenmek bilmemişti. Öyle ki, Fâtih ve Osmanlı askerleri gemileri karadan yürütüp peşpeşe denize indirirken, Çandarlı ve adamları da ha bire küffârın karşısında yelkenleri suya indiriyor ve onlarla açıkça ağız ve söz birliği etmekten çekinmiyorlardı. Onlar Peygamberî müjdeyi umursamayıp, küffârla hâlâ "şulhi tercih itdükle-

rinde, ricâlu'llâh'dan Akşemsü'd-dîn Hazretleri ve Akbı-yık Hazretleri: 'Tekbîr ile feth iderüz!' diyor ve fethin zuhuru husûsunda büyük bir kararlılık gösteriyorlardı.⁽²⁷⁾

Üç Büyük Venedik Gemisinin Boğaza Girmesi ve Fâtih'in Öfkesinden Atını Denize Sürmesi:

Fetih hazırlıkları sür'atle devâm ederken, bir sabah "Geli-bolsı şarafından" pâdişâha "bir ulağ geldi-irdi; 'İstanbul'a yardma Firengistân'dan gemiler gele-yürür!' deyü haber virdi."⁽²⁸⁾ Bu haberi işiten cihân pâdişâhı derhâl "atına bîñdi", büyük bir hisım ve gazapla "deñüz kenârına indî."⁽²⁹⁾ Sâhile inince "ânı gördiler ki"; boğaz sularını yararak İstanbul'a doğru yaklaşan "dört pâre" gemi, "dümenlerinüñ kıçı irmiş yere", neredeyse boğazdan geçmek üzere.⁽³⁰⁾ Bu dört büyük Venedik kalyonu, beklenmedik bir anda "Ağ-deñüz'ün içinden kara taşlar gibi zâhir oldu" ve Pâdişâh'ın atına binip deniz kenarına indiğini işiten "halk temâşaya (seyretmeye) hazır olub deryâya nâzır oldu. Balta-oğlı Süleymân Beg'e ki, ol zamânda kapudândı, buyruldı; gemilere karşı varub mukâbele itdi."⁽³¹⁾ Ancak o devâsâ gemiler "şu yüzünde yel gibi yürürlerdi", bir anlık müdâhale ile durdurulmaları mümkün değildi. Bu yüzden Baltaoğlu'nun yaptığı müdâhalede herhangi bir "ihmâl olmadı, ammâ" bu kadar sür'atle boğazdan geçen bu dört kadırgayı durdurmaya imkân da bulamadı.⁽³²⁾ Mâiiyetinde "hâzır bulunan gemilerle Kapudân Baltaoğlı Süleymân Beg, ol devlere karşı varup çıktı" ise de

"zafer müyesser olmadı."⁽³³⁾ Yaklaşan kâfir gemileri tam o esnâda rotasına uygun "rûzgâr bulub, yelkeni yel-ile tolub", kaşla göz arasında "hişârü kenârma irdi; lîmân kapusun açdılar, içeri girdi."⁽³⁴⁾ Pâdişâh sâhil kenarından olup-bitenleri gördü, hid-detini yenemeyip öfkesinden atını denize sürdü.⁽³⁵⁾

Hâdisenin ardından, o âna kadar "küffârü hâli harâb olmuşken, kuvveti za'f" bulmuşken tekrar yerine geldi, pâdişâhın ve askerlerin gönlüne ise buruk bir hüznün yerleşti.⁽³⁶⁾

Gemiler Karadan Yürütülüyor:

Venedik gemilerinin boğazdan içeri girmesine öfkelenen cihângîr pâdişâh, o âna kadar harp târihinde görülmedik bir savaş taktiğine başvurarak, askerlerine büyüklü-küçüklü "dört yüz pâre gemi donadup, ekşerini deryâ tarafından ve yetmiş pâresini kıyı yirden 'araba gibi tekerlekler üzerine bindürüp, bû-şuşû muvâfîk rûzgâr ile yelkenlerin açdurup, kırudan" çekmelerini emretti.⁽³⁷⁾ Pâdişâhın buyruğunu bir an dahi geciktirmeden harfiyyen yerine getirmeye davranan kara ve donanma erleri "büyük yağlı kızaklar peydâ idüb, birini geminin altına korlar ve subûlet ile sefîneyi (kolaylıkla gemiyi) ânu üstine çekkerlerdi. Dahâ ilerü bir gayrı kızak koyub yine çeker ve geruda boş kalan kızığı yine ilerü koyub çekerlerdi."⁽³⁸⁾ Kara üzerinden kalyonlar ve çekitirler çekilip, "küffâr-ı hâksârü gözlerine şarsu, hâlâ Kâsım-paşa nâm kasaba hüveydâ (açık) olduğı vâ-diden deryâya indirilüb" dururken,⁽³⁹⁾ Osmanlı erlerinin tekbir, kôs, davul ve nakkâre sesleri arasında gerçekleştirildiği bu olağanüstü işi uzaktan seyreden Bizans'lılar büyük bir korku ve dehşete kaplıydı.⁽⁴⁰⁾

Bizans'lıların "Barça" adlı gemileri ve Haliç'e ulaşan diğer Venedik gemileri Kostantîniye limanına sıra sıra dizilmişti.⁽⁴¹⁾ Nihâyet bir müddet sonra, Türk erlerinin "Atcılar'dan

Fâtih'in Topkapı'dan İstanbul'a girişi.
Fausto Zonaro, Dolmabahçe Sarayı Resim Galerisi - İstanbul.

Edirne'de dökülen büyük topları organlarla çekilerek İstanbul'a getiğini tasvir eden bir tablo.
Fausto Zonaro, Dolmabahçe Sarayı Resim Galerisi - İstanbul.

berü indürdükleri gemileri dahî Ebû Eyyüb Enşâri hîzâsındaki lîmâna indî; cümleden, büyük 'Barça'larını topla urup helâk idî. Bu hâli gören küffâr, ol ânda gemileri burağup kaçarak, hemân kal'aya cân atup" kendini kurtarmaya çalıştı.⁽⁴²⁾ Aynı anda, surların karşısına bütün ihtişamıyla kurulmuş bulunan "Edrene'de dökülen toplar ise her nireye ki atıldır, toğundığı divârı yıqub büyük büyük rahneler (gedikler) açıldır."⁽⁴³⁾

Böylece Bizans ordusu hem karadan, hem de denizden dâhiyâne bir taktikle köşeye sıkıştırıldı.

Edirne'den Getirilen Topların Surları Yıkması ve Savaşın Kızıışması:

Genç pâdişâh ordusunun başına geçerek "Edrene'deki topları 'arabalara bindürüb, her bir topa niçe yüz çift öküzler koşub, dahî iki yanından urğânlar taqub, bir nice biñ âdemler çeke çeke Koşantîniye üzerine iletüb" ulaştırmayı başarmıştı.⁽⁴⁴⁾ O topları "getürüb, İstanbul'un her tarafına kırup kal'ayı dövmeğe başladılar."⁽⁴⁵⁾ Topları surları yıkip dağıtırken, surların üzerindeki düşman askerlerini avlamaya "münâsib olan yirlere, yeñiçeriden ve gayrıdan tûfeng-endâzlar" hep birden nişan alarak, "şarb-u harb ve ceng-ü cidâle başladılar."⁽⁴⁶⁾ Daha önce ateşlenen küçük topların hemen arkasından, bu kez "yedi başlı ejderhâ gibi görünür" toplar "hişâr üstüne âteşler şaçâ-başladı, tış divârlar ki; kal'a yüzünde pâyidâr siperler-idi, taşlara tutub yüzün-gözün bozdu." Kostantîniye burçları, "üzerindeki kâfir-

lerüü ööünde taşdan kalkan idi, birer darbe ile tar-ıgın eylediler. Güyü ol cengde hişârın başına gökden taşlar yağar-idi, içinde olanları gözlerini açmağa mecâli yokdî.⁽¹⁶⁷⁾ Osmanlı erleri gündüzleri surları yıkıp yerle bir ederken, Bizans askerleri de geceleri yılmadan-yorulmadan çalışıp surları yeniden tamir etmekteydi. Topların surlarda açtığı gedikleri "her gün ânlâr içerüden bend ider, bunlar taşradan bozar idi."⁽¹⁶⁸⁾ Bu yıka-yapma işinin bir türlü sonu gelmemişti!..

Surların dört bir yanından "tüfekler, zembekler hişâr üzerine toli gibi yağub" duruyor;⁽¹⁶⁹⁾ "top-u tüfeng velvelesi" yeri-göğü inletiyordu.⁽¹⁷⁰⁾ "Ol toplar atıldığıunca gökler gürlüyüb, yerler ditreyüb, havâ yüzi âtes"le dolmuştu.⁽¹⁷¹⁾ Rum askerleri surlara yüklenen "müslimânların üzerine yukarudan kaynar sular ve kaynar ziftler akdarup" onları alçakça öldürüyordu.⁽¹⁷²⁾ "Tüfeng-endâz" adı verilen nişancı erler, "tüfengle ölacek kâfirleri ırakdan parmağla gösterüb, kılıçlar yanında olanları yelekler gibi çalardı. Bedenler üzerinden kâfirler başları aşağıya taşlar üstinden taşlar gibi uçardı. Bure gibi bedenleri birer darbeyle yıkılır, seng-i çüb (taş ve odun) gibi hançek içine tükür idi."⁽¹⁷³⁾ Bizans askerlerinin her biri, gözlerinin eliyle cehennem yollarını "küffârın odunu" idi, leşlerinin "hınzır gibi başları kararub" siyah kesiliverdi.⁽¹⁷⁴⁾ Öte yandan, o kâfirler yüzünden "şehid olan müslimânın yüzleri bedir aya bezedi; kan ile hişârın yakaları" boyanıp, kıpkızıl bir renge bezendî.⁽¹⁷⁵⁾

Bizans İmparatoru'nun Son Teklifi ve Şehrin Ele Geçirilişi:

Kostantin, Osmanlı padişahının an be an, adım adım fethe yaklaştığını işitince, "Kır Luğa nâm vezirini Halil Paşa'ya gönderüp: 'Harâc buyururlarsa virelüm, kâfi ve şu-başı nasbına tevccüh iderlerse âna da rızâ gösterelüm! Tek bizi incitmeyüp kendü hâlimize kosunlar!'" diye haber yolladı.⁽¹⁷⁶⁾ Fakat Çandarlı aracılığıyla yapılan bu teklife padişahın katında "aşlı itifât olunmayup, menzil be-menzil üstine varıldı."⁽¹⁷⁷⁾ Bunun üzerine durumun kötüye gittiğini gören Bizans imparatoru, "kal'ayı virmek endişesini" dile getirmek amacıyla veziri Lucas Notaras'la müsavere etti; "lâkin Freng keferesi rızâ virmeyüp: 'Siz virürsenüz biz virmezüz! Mâdâm ki cânımız tenededür, çalışuruz!' deyü hücum itdiler."⁽¹⁷⁸⁾ Bu sözleriyle, şehidliğe can atan müslüman gözillere kendilerince nisbet ettiler.

29 Mayıs 1453 günü, sabahın erken saatlerinde son hücumla davranan göziller, surların dibinde açılan çukurların "derünlarna şıgan miğdâr" çarçabuk ateşlenmeye elverişli "nice kise top otları koydılar" ve fırsatını buldukları an "top otlarna yer yer âtes degürdiler."⁽¹⁷⁹⁾ Onlar otları ateşledikleri an, "kıyâmet gibi nâ-gâh (ansızın) ol ânda bir gürlüldi kopdu."⁽¹⁸⁰⁾ Öyle bir gürlüyle gürlüldi ki, çıkardığı gürlütünün dehşetinden "zemin-ü zamân dîtredi."⁽¹⁸¹⁾ Topun ağzından çıkan kavurucu rüzgâr, "ödünde bulduğı" ne varsa sağa-sola savurup, hepsini "şamân çöpi gibi göklere uçurdu."⁽¹⁸²⁾

Surlarda açılan "top yıkuğı" gediklerinde "aşağıdan yukarıya, yukarudan aşağıya çağa-çak kılıçlar-ile ve çengelli süülür ve harbeler ile muhârebe ve dürtüşme" devam ederken,⁽¹⁸³⁾ "Edrene-kaşusu cihetinden olan gedikte kıtal (mücadele) iden göziller kâfirlere gâlip gelüb, beş-on gâzi divâr üzerine çıkub şancağ dikdi."⁽¹⁸⁴⁾ Küffârı topyekün karşısına alarak

"merdâne hişâra hücum" edip, bir anda burçalara tırmanan bu yiğit göziller, Fetih sancağını sürun tepesine dikerken küffârın sâbit hedefi hâline geliyor ve bu uğurda canlarını fedâ etmekten çekinmiyordu.⁽¹⁸⁵⁾ Asırlardır düşürülemeyen Bizans surlarının her tarafı bir anda İslâm sancaklarıyla dolmuştu!..

Böylelikle İstanbul, henüz yirmi bir yaşında bir Türk hükümdarının eliyle "dârü'l-harb iken, fetih-i mübin ile dârü'l-İslâm" oldu⁽¹⁸⁶⁾ ve şanlı fethine mazhar olan "Cenâb-ı Sulţân Mehmed Hân" Hazretleri, fetihten sonra artık "Ebu'l-feth" künyesiyle anılır oldu.⁽¹⁸⁷⁾ Büyük fetih 857 hicri yılı "Cemâdiye'l-evvelî'sinüü yigirminci Şalı günü vukû' bulub, Cum'a evveline Ayaşofya'nın câmiine çevrilmesi emir buyuruldu.⁽¹⁸⁸⁾ Şalı günü İstanbul fethedildi, "Çeharşembe gün Halil Paşa'yla, oğlanlarını ve kethüdalarını" padişahın emriyle tutuklayıp "hişâri beklemeğe kodlar."⁽¹⁸⁹⁾ Daha sonra orada, küffârla "diyalog" ve "dostluk" bağı kuran, vatana içten en büyük darbeyi vuran "Halil Paşa'ya n'eylediler"; bilenlere "kıssası ma'lûm" oldu.⁽¹⁹⁰⁾

[1] Ahmed Cevdet Paşa, "Kıssası Enbiyâ ve Tevârih-i Hâlefi", c. 2, s. 520. [2] İbn-i Kemâl, "Tevârih-i Âl-i 'Osmân", II. Defter, Millet Ktp. Aİ Enstit. nr.: 30, vr. 94c. [3] Cenâbî, "Târîh-i Cenâbî", Nuruosmaniye Ktp. nr.: 3107, vr. 158b. [4] İsmâilî, "Târîh-i Cenâbî", Nuruosmaniye Ktp. nr.: 3107, vr. 158b. [5] İsmâilî, "Târîh-i Cenâbî", Nuruosmaniye Ktp. nr.: 3107, vr. 158b. [6] Cenâbî, a.g.e., vr. 158b. [7-13] Âk Paşazâde, "Tevârih-i Âl-i 'Osmân", İstanbul Arkeolojî Müzesi Ktp. nr.: 1504, vr. 180a-180b. [14] Ducos, "Historia Byzantina", s. 161. TTK bas. [15] Tâci'dde Ca'fer Celebi, "Mâriçe-i İstanbul Fetih-nâmesi", s. 7. TOEM İktisat, bas.: 1331. [16] Evrâmî, "Fetih-nâme-i Sulţân Mehmed", Berlin Staatsbibliothek, MS. Or. nr.: 40 1975, vr. 38. [17] Tâci'dde Ca'fer Celebi, a.g.e., s. 7. (18-21) Ebu'l-Hayrî Römî, "Şâhuk-nâme", Topkapı Sarayı Müzesi Ktp. Hazne, nr.: 1412, vr. 613b-614a. [22-24] Hocca Sa'deddin Efendi, "Tâci'l-Tevârih", c. 1, s. 423, bas.: İstanbul, 1280; İsmâzâde Er'ad Efendi, "Târîh-i Fetih-i Kostantiniyye", Husev Paşa, nr.: 439, vr. 12b. [25] Reâikü'l-habâ Müseyin, "Bedi'ü'l-Veşâyir", vr. 304b, bas.: Moskova, 1961. [26] Topkapı Sarayı Müzesi Arşivi, Big. nr.: 5584. [27] İsmâzâde Süleyman Efendi, a.g.e., s. 448. [28-32] İbn-i Kemâl, "Tevârih-i Âl-i 'Osmân", VII. Defter, s. 54-57, nr.: Şehâdetin Turan. [33] Tunus Bey, "Târîh-i Ebu'l-Feth", s. 48, nr.: Merket Nakar. [34] İbn-i Kemâl, a.g.e., s. 57-58. [35] Ducos, a.g.e., s. 175; Pwanter, "Chronicon", s. 158. [36] İbn-i Kemâl, a.g.e., s. 58. [37] Âk, a.g.e., vr. 70b. [38] Müneccimbop Ahmed Dede, "Şahâ'irü'l-Âhbâr", Nuruosmaniye Ktp. nr.: 3129, vr. 51. [39] Âk, a.g.e., vr. 70b; İsmâzâde Er'ad Ef., a.g.e., vr. 13a. [40-41] Niccolò Barbaro, "Kostantiniyye Muhâsarası Rızâ-nâmâ", s. 41-42. [42-43] Âk, a.g.e., vr. 70b. [44] F. Giese, "Die Altosmanischen Anonymen Chroniken", vr. 74. [45] Mehmed Neft, "Kıtab-ı Cihân-nâmâ", c. 2, s. 691. [46-47] Neft, a.g.e., c. 2, s. 693. [48] Neft, a.g.e., c. 2, s. 697. [49] İbn-i Kemâl, a.g.e., s. 55. [50] Âk, a.g.e., vr. 70b. [51] İbn-i Kemâl, a.g.e., s. 54. [52-55] Neft, a.g.e., c. 2, s. 695-697. [56-58] Âk, a.g.e., vr. 70b. [59-62] Neft, a.g.e., c. 2, s. 703-705. [63] Tunus Bey, a.g.e., s. 54. [64] Tâci'dde Ca'fer Celebi, a.g.e., s. 20. [65-68] İsmâzâde Er'ad Efendi, a.g.e., vr. 13b-14a. [69-70] Âk Paşazâde, a.g.e., vr. 181b.

Elektromanyetik Kirlilik Ve Çocuk!

Dünyamızı saran ve hayatımızı kolaylaştıran teknoloji, gözümüz ile görüp görmediğimiz olumsuz etkilerini de maalesef birlikte getirmektedir. Kanserojen katkı maddeli yapay yiyeceklerin, kolalı içeceklerin, genetik olarak oynanmış gıdaların (Örneğin: Çilek aromalı bir sakızın, çilek aroması 348 kimyasal maddeden oluşmaktadır) ve ilk okullara kadar giren uyuşturucu gibi, cep telefonu üreticilerinin de hedef tüketici kitlesi "çocuklar" artık. Çocuklar ve gençler özel dizayn ve reklam kampanyaları ile cep telefonu tüketimine özendiriliyor.

Cep telefonu olmayan, hatta modellini yenileyemeyen çocuklar kendini eksik, toplumsal olarak ezik hissediyor. Bilinçsiz anne ve babalar da "Aman çocuğum üzülmesin!" kaygısı ile çok fonksiyonlu yeni modellerle çocukların kalplerini fethediyorlar!

Cep telefonları artık hayatımızın önemli bir parçası oldu. Gittikçe daha fazla kullanıyoruz, gereksiz kullanıyoruz. Ve bu süreç o kadar "doğal" ve "çağın gereği" olarak lanse ediliyor ki, madalyonun tehlikeli yüzünü göremiyoruz, ya da görmezden geliyoruz.

Oysa o "diğer yüz" gerçekten sarsıcı ve tehlikelidir. Üstelik o "gerçek yüz"de sadece cep telefonu yok, aslında elektrikle çalışan ve günlük hayatımızda kullandığımız cep telefonu, televizyon, bilgisayar, radyo, mikrodalga fırın gibi cihazların çoğu elektromanyetik dalga yayarlar, elektromanyetik dalga "radyasyon" demektir. Radyasyon da özellikle çocuklarımız için "çok zararlıdır." Örneğin: Cep telefonu ile görüşme yaparken bu radyasyon konuşmacının vücuduna da yayılır. Bu radyasyon kafa tasından geçebilir. Çocukların kafatası yetişkinlere göre daha ince olduğuna göre işlem daha kolay gerçekleşir ve cep telefonu radyasyonu çocuklarımızın beyinde derinlere kadar inebilir. Cep telefonları ile konuşurken, cep telefonunun yakın olduğu organlar ısınır. Daha çok kullandığında daha çok ısınır. Cep telefonunun konuşma sırasında en yakın durduğu organ beyin ve kulaklardır. Dolayısıyla cep telefonları beyin ve kulakta aşırı ısınmaya yol açarak zarar verir.

Cep telefonları aynı bir mikrodalga fırın gibi bu yanma ve ısınmaya yol açar. Kulak ve beyinde başlayan ısınma daha sonra iç organlara sirayet eder. Bu ısınma alışılmış ısınmadan farklıdır. Radyasyonun vücudun içine yayılması sonucu gerçekleştiğinden deride hissedilmez.

Bazı bilim adamları günde 1 saatlik bir konuşmanın uzun vadede ciddi bir risk oluşturduğu görüşünde. Bazı bilim adamları ise sadece toplam 2 saatlik bir cep telefonu konuşmasının dahi beyin hücrelerinde ölüme yol açabileceğini vurgulamaktadırlar. Yani doz arttıkça tamir güçleşiyor. Çocuklar üstünde yapılan testler ise daha çarpıcı. Sadece 2 dakikalık bir konuşma çocukların beyin yapısında ciddi dönüşümlere yol açıyor, beyin aktivelerinde gerçekleşen bu değişimler çocuklarda öğrenme eksikliklerine, konsantrasyon bozulmasına ve agresif davranışlara dahi yol açabilir. Beyindeki değişimlerin sadece iki dakikada oluşup etkisini bir saat kadar sürdürmesi, ders arasında yapılan bir telefon görüşmesinin çocukları tüm ders saati boyunca etkileyebileceğini gösteriyor. Yani kısa konuşmalar sonucunda dahi, çocukların tehdit altında olduğu söylenebilir.

Çağımız çocuklarının en çok kullandıkları; bilgisayar, TV ve cep telefonu gibi aletler uzun süre kullanıldığında vücuttaki "iyon" dengesi bozulabilmektedir. Bu durumda baş ağrısı, gözlerde yorulma, endişe ve depresyon gibi etkiler ortaya çıkabilmektedir.

Film izlerken televizyonun karşısında uyuyup kalan küçük bir çocuğu yerine yatırmayı ihmal etmemeli, odasında TV, bilgisayar gibi aletler bulunan gençlere de bu ekranların karşısında uyumamalarını öğütlememiz lazım. Çünkü; gece uykusu sırasında insanın kafa bölgesine etki eden elektromanyetik alanlar "melatonin" salgısını belirgin bir şekilde azaltır. Bu salgının azalması da, uyku bozukluğuna, yorgunluk, stres ve depresyona, bağışıklık sisteminde zayıflığa ve kansere karşı dirençte azalmaya yol açabilir.

Tavsiye ise çok net:

Mümkünse cep telefonunu terk edilmelidir, değilse telefon görüşmeleri olabildiğince kısa tutulmalıdır; gereksiz konuşmalardan sakınılmalı, mutlaka kulaklık kullanılmalı ve esas risk grubunu oluşturan çocukları ise cep telefonlarından tamamen uzak tutmalıyız.

Bilgisayar ekranından en azından 50 cm , TV ekranlardan en azından 1.5 m uzak durmak gerekir ve bu gibi ekranların arkasında radyasyon miktarı önüne göre çok daha fazladır, bu nedenle bu aletlerin arkasına 1 metre'den daha fazla yaklaşmamak lazım. Bu aletlerin arkası mümkünse duvara gelmelidir. Manyetik alanların duvardan geçebildikleri unutmamalıdır.

Yaz tatiline giren çocuklarımız bilgisayar, TV gibi elektromanyetik kirlilik saçan aletlerin karşısında "maalesef" daha çok zaman geçirme fırsatı bulacaklardır. Ebeveynler olarak yaz tatili için bir "günlük program" yapmalıyız. Günlük programının içerisinde, çocuğumuzun sağlığı, eğitimi ve gelişimi için gerekli olan etkinlikler yer almalıdır. Bu programı bilinçli bir şekilde organize etmeliyiz.

Çünkü bu vatana ve millete "**sağlıklı bir gelecek**" lazım. Bu çalışmalar esnasında çocuklarınızın sizi anlamasını beklemeyiniz. Çünkü: "*Çocuklar büyükler gibi düşünemezler.*" Dolayısıyla "anne ve baba"larının, onların sağlığı için endişelerini de anlayamazlar.

Gelişim çağındaki çocuklarımızı mümkün mertebe elektromanyetik kirlilikten uzak tutmayı hedefleyen ebeveynlerden olmak ümidi ile...

| [Hakikat'te Bu Ay](#) | [Diğer Sayılar](#) | [Ana Sayfa](#) |

NA'T!

*Kudûmun rahmet-i zevk ü
Safâdır yâ Resûlallah
Zuhûrun derd-i uşşâke
Devâdır yâ Resûlallah*

*Nebî idin dahi Âdem
Dururken mâ-i tîn içre
İmâm-ı enbiyâ olsan
Revâdır yâ Resûlallah*

*Kemâl-i zümre-i kümmel
Senin nûrunla olmuştur
Vücûdun mazhar-ı tâmm-ı
Hüdâ'dır yâ Resûlallah*

*Seninle erdiler Zât'e
Dahi envâ'-ı lezzâte
İşin erbâb-ı hâcâte
Atâdır yâ Resûlallah*

*Hüdâyî'ye şefâat kıl
Eğer zâhir eğer bâtın*

***Kapına intisâb etmiş
Gedâdır yâ Resûlallah***

Azîz Mahmud Hüdâyî
(kuddise sirruh)

| [Hakikat'te Bu Ay](#) | [Diğer Sayılar](#) | [Ana Sayfa](#) |